

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาปทุมธานี เขต 1

นิตยา กาญจนรักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2553

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาปทุมธานี เขต 1

ADMINISTRATIVE FACTORS AFFECTING CURRICULUM
MANAGEMENT OF BASIC EDUCATION INSTITUTIONS
UNDER PATHUMTHANI EDUCATIONAL SERVICE

AREA OFFICE 1

นิตยา กาญจนารักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาปทุมธานี เขต 1

นิตยา กาญจนารักษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

**ADMINISTRATIVE FACTORS AFFECTING CURRICULUM
MANAGEMENT OF BASIC EDUCATION INSTITUTIONS
UNDER PATHUMTHANI EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 1**

NITTAYA KANJANARAK

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF EDUCATION
PROGRAM IN ADMINISTRATION EDUCATION TECHNOLOGY
RAJAMANGALA UNIVERSITY OF TECHNOLOGY THANYABURI**

ACADEMIC YEAR 2010

**COPYRIGHT OF RAJAMANGALA UNIVERSITY
OF TECHNOLOGY THANYABURI**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

ADMINISTRATIVE FACTORS AFFECTING CURRICULUM
MANAGEMENT OF BASIC EDUCATION INSTITUTIONS
UNDER PATHUMTHANI EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ชื่อ-นามสกุล นางสาวนิตยา กาญจนารักษ์
สาขาวิชา/วิชาเอก ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ
ปีการศึกษา 2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุทธิพร บุญส่ง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. คำรณ สิริระชนกุล)

..... กรรมการ
(ดร.ณรงค์ อินเียว)

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1
ชื่อ-สกุล	นางสาวนิตยา กาญจนารักษ์
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารและระดับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 464 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับของปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโดยภาพรวมมีสภาพที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกด้านปรากฏในระดับมากโดยมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 ด้าน คือด้านผู้บริหาร ด้านการสอน และด้านงบประมาณ ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือด้านชุมชนและผู้ปกครอง
2. ระดับของกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีสภาพที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกข้อปรากฏในระดับมาก โดยมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 ด้าน คือด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือด้านสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับต่ำทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยการบริหารด้านชุมชนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด รองลงมาปัจจัยการบริหารด้านวัสดุหลักสูตร และพบว่า ปัจจัยการบริหาร ทั้ง 6 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.159 ถึง 0.227 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านงบประมาณกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านวัสดุหลักสูตร กับ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ด้านครูผู้สอนกับการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเมื่อได้ดำเนินการตรวจสอบความเป็นอิสระต่อกันระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 เรียบร้อยแล้ว พบว่า ปัจจัยการบริหารทั้ง 3 ด้าน ส่งผลต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านชุมชนและผู้ปกครอง ด้านวัสดุหลักสูตร และด้านผู้บริหาร โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ 0.074 แสดงว่าปัจจัยการบริหารด้านชุมชนและผู้ปกครอง ด้านวัสดุหลักสูตร และด้านผู้บริหาร สามารถทำนายกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ร้อยละ 7.4

คำสำคัญ : ปัจจัยการบริหาร กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

Thesis Title	Administrative Factors Affecting Curriculum Management of Basic Education Institutions under Pathumthani Educational Service Area Office 1
Name - Surname	Miss Nittaya Kanjanarak
Program/Major Subject	Master of Education (Administration Education of Technology)
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr.Prasert Pinpathomrat
Academic Year	2010

ABTRACT

This research aims to 1) study the administrative factors the and curriculum management of basic education institutions 2) study the relationships between administrative factors and curriculum management of basic education institutions 3) study the administrative factors affecting curriculum management of basic education institutions according to the attitudes of the educational institution management, teachers, and education institution committee members. The data collection tool was the questionnaire. In the research, the samples were the educational institution management, teachers, and committee members, a total of 464. Analyzed by several statistics such as mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient and stepwise multiple regression analysis.

The results show that

1. According to the attitudes of the educational institution management, teachers, and committee members, the administrative factors of educational institutions attached to Pathumthani Educational Service Area Office 1, in overall, were at the high level. Considering each aspect, all aspects were at high level. The three highest aspects were the management, teaching and budget. The lowest aspects were community and guardian.

2. In overall, the curriculum management of basic education institutions attached to Pathumthani Educational Service Area Office 1 was at the high level. Considering each aspect, all aspects were at high level. The three highest aspects were curriculum preparation, curriculum

evaluation and development, and implementation planning. The lowest aspects were performance summary and reporting.

3. In overall, the relationships between the administrative factors and the curriculum management of basic education institutions attached to Pathumthani Educational Service Area Office 1 were low-positive at the significant level of .01. The administrative factor (community and guardian) had a positively low relationship with curriculum management of basic education institutions, followed by the administrative factor (curriculum material). It was found that six variables (administrative factors) had relationships with each other at the significant level of .01. The highest relationship was between budget and curriculum preparation, followed by curriculum material and curriculum preparation. The lowest relationship was between teacher and institution readiness.

4. In term of the factors affecting the curriculum management of basic education institutions attached to Pathumthani Educational Service Area Office 1, from the Test for independence, it was found that three administrative factors, ranked in descendent order, were communication and guardian, curriculum material and the management at R-square is 0.074. It meant that the administrative factors i.e. communication and guardian, curriculum material and the management were able to predict the curriculum management of basic education institutions attached to Pathumthani Educational Service Area Office 1 at 7.4%.

Keywords : administrative factors, curriculum management of basic education institutions, Pathumthani Educational Service Area Office 1

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเมตตากรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ปิ่นปฐมรัฐ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง รองศาสตราจารย์ ดร. คำธม สิริชนกุล และ ดร.ณรงค์ อินเอียว ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาตลอดจนให้ความช่วยเหลือแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ประเมินรับรองต้นแบบชิ้นงานวิจัยและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ในการทำวิจัย ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ที่สละเวลาอันมีค่าตอบข้อซักถามอันเป็นผลให้งานวิจัยมีความชัดเจน ครบถ้วนและสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานได้จริง และขอขอบใจนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ทั้ง 7 คน ที่ให้ความร่วมมือออกทนในการดำเนินกิจกรรมวิจัยร่วมกันจนได้ความสมบูรณ์ของงาน ขอขอบคุณบุคลากร บัณฑิตวิทยาลัยทุกคนที่เป็นกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือตลอดช่วงเวลาของการศึกษาและทำการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา บ่มเพาะจนผู้วิจัยสามารถนำเอาหลักการมาประยุกต์ใช้และอ้างอิงในงานวิจัยครั้งนี้ นอกเหนือจากนี้ขอขอบคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มอบทุนสนับสนุนพัฒนาบุคลากรตลอดระยะเวลาในการศึกษาของผู้วิจัย

คุณค่าอันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

นิตยา กาญจนารักษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	4
1.3 สมมติฐานการศึกษา	4
1.4 คำจำกัดความในการวิจัย	4
1.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
1.6 ขอบเขตของการวิจัย	8
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
2.1 ปัจจัยการบริหาร	11
2.2 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	16
2.3 ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร	24
2.4 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	26
2.5 หลักสูตรสถานศึกษา	38
2.6 การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1	45
2.7 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	46
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	66
3.3 การสร้างเครื่องมือ	67
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	69
บทที่ 4 ผลการวิจัย	72
4.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย	72
4.2 ระดับของปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาณี เขต 1	75
4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาณี เขต 1	83
4.4 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาณี เขต 1	86
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	89
5.1 สรุปผลการวิจัย	91
5.2 การอภิปรายผล	92
5.3 ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	
ภาคผนวก ข	
ภาคผนวก ค	
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

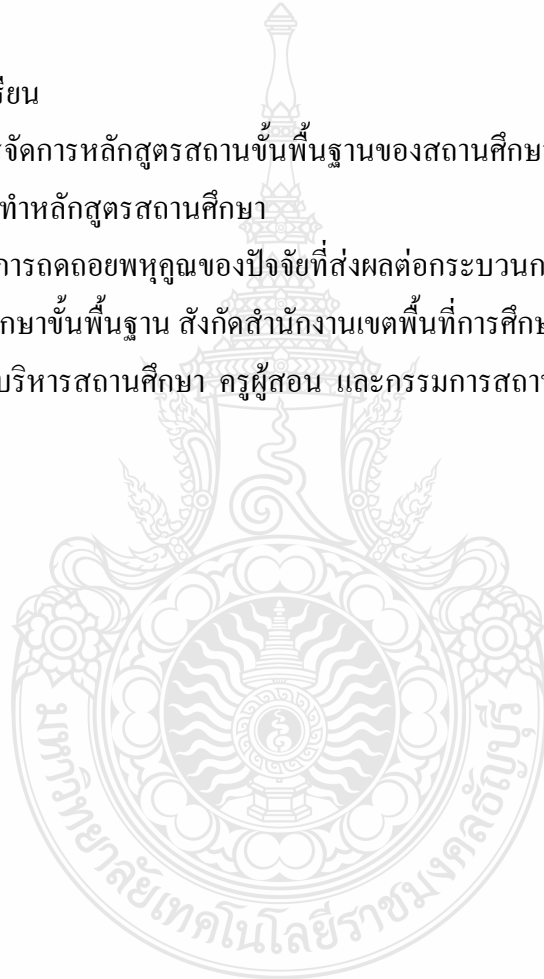
ตารางที่		หน้า
3.1	จำนวนของประชากร	65
3.2	จำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	66
4.1	จำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลส่วนตัว	74
4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารด้านผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	76
4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารด้านครูผู้สอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	77
4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารด้านงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	78
4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารด้านวัสดุหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	79
4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารด้านอาคารสถานที่ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	80
4.7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารด้านชุมชนและผู้ปกครอง ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	81
4.8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหาร โดยภาพรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	82

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	83
4.10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	84
4.11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	85
4.12	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	86

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2.1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	29
2.2 สาระการเรียนรู้	34
2.3 โครงสร้างเวลาเรียน	37
2.4 แสดงการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา	48
2.5 ภารกิจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	53
4.1 ผลการวิเคราะห์การถอดยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	88

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อสังคมทุกระดับ เช่น การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของประชาชน การแข่งขันในระบบการค้า การแย่งชิงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ การถ่ายโอนวัฒนธรรมข้ามชาติ ลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ในสังคมทุกระดับ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และมีผลทำให้เกิดปัญหาอีกหลายประการ ทั้งปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ในการแก้ปัญหาเหล่านี้ต้องเริ่มที่ “คน” กล่าวคือ ต้องพัฒนาคนให้สามารถเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข โดยอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 1)

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล และสังคมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการพัฒนาคนซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญที่สุด ดังรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 49 บัญญัติไว้ว่า บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และในมาตรา 80 (3) ได้กล่าวว่า พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ ร่วมร่วมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช, 2550, 23 - 24)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เป็นแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพกระบวนการการศึกษาของไทยของไทยในทุกๆ ด้าน และตอบสนองความต้องการของชีวิตและสังคม ตามกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยที่ดำเนินการตามกระบวนการจัดการศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ โดยกำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายและกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544) พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2542)

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบ โดยร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ในการวางแผน ดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 2) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3)

สถานศึกษาจึงจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง ตามแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารและครุมีหน้าที่เป็นผู้พัฒนาหลักสูตร ได้แก่ การสร้าง การใช้ และการปรับปรุงหลักสูตรควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน ในการดำเนินการนั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ให้บุคคลภายในและภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ การประสานงาน และการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า การบริหารจัดการดูแลของรัฐ ในด้านหลักสูตรจัดให้มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรสถานศึกษา มีความจำเป็นอย่างย่งที่โรงเรียนต้องดำเนินการ เพราะหากโรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ไม่ดี ผู้บริหารและครู - อาจารย์ไม่เข้าใจ ไม่ยอมศึกษาหลักสูตร ก็เป็นการยากที่การเรียนการสอนจะมีคุณภาพ ย่อมส่งผลถึงนักเรียนด้วยอย่างแน่นอน ซึ่งในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา จึงมีองค์ประกอบสำคัญหลายอย่าง เช่น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา มีการวางระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนากระบวนการ และวิธีการที่จะช่วยให้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายนั้น ต้องใช้กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ซึ่ง (กรมวิชาการ, 2545 ก : 7) กำหนดให้ ประกอบด้วย 7

ภารกิจ คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผน ดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงพัฒนา จากข้อค้นพบในการศึกษาวิจัยและ ติดตามผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมา ประกอบกับข้อมูลจาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาคนในสังคมไทย และ จุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนสู่ศตวรรษที่ 21 จึงเกิดการทบทวนหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความเหมาะสม ชัดเจน ทั้งเป้าหมายของหลักสูตร ในการพัฒนา คุณภาพผู้เรียน กระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ชัดเจน เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตร การเรียนการสอน ในแต่ละระดับ นอกจากนั้นได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละชั้นปีไว้ในหลักสูตรแกนกลาง และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียน ได้ตามความพร้อม และจุดเน้น อีกทั้งได้ปรับกระบวนการวัดและประเมินผลผู้เรียน เกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับชั้น และเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีหน้าที่ดูแลการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4 อำเภอ คือ อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสามโคก อำเภอลาดหลุมแก้ว และอำเภอลองหลวง มีโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 116 โรงเรียน และจากผลการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 พบว่า จาก คะแนนเต็ม 100 คะแนน วิชาคณิตศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยระดับชาติ 43.76ระดับเขต 42.57 วิชา วิทยาศาสตร์ คะแนนเฉลี่ยระดับชาติ 51.68 ระดับเขต 49.88 วิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยระดับชาติ 42.02 ระดับเขต 40.49 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา , 2551) จากการ รายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และวิชาภาษาไทย มีคะแนนต่ำกว่า ระดับชาติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคุณภาพของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยังไม่มีคุณภาพอยู่ใน ระดับที่น่าพอใจ จึงเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนให้อยู่ในระดับดีขึ้น ในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนดังกล่าว จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารและ ครูผู้สอนต้อง มีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจกัน

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว จึงเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัย การบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในภารกิจ 7 ด้าน คือ ด้านเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ด้านการสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน และด้านการประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาว่าในแต่ละด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับใด ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยการบริหาร ด้านผู้บริหาร ด้านการสอน ด้านการนิเทศ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ ด้านชุมชนและผู้ปกครอง อยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยการบริหาร ด้านผู้บริหาร ด้านการสอน ด้านการนิเทศ ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ ด้านชุมชนและผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ปัจจัยการบริหาร ด้านผู้บริหาร ด้านการสอน ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ ด้านชุมชนและผู้ปกครองส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำจำกัดความในการวิจัย

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ประกอบด้วย ปัจจัย 6 ด้าน ได้แก่

ด้านผู้บริหาร หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตร การชี้แจงหรือฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน การเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือเกี่ยวกับการใช้และการสร้างหลักสูตร และการเป็นผู้นำในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านการสอน หมายถึง มีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการเรียนรู้ ใช้สื่อการสอน นวัตกรรม แหล่งการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย แสวงหาความก้าวหน้าในวิชาชีพ มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์

ด้านงบประมาณ หมายถึง มีการจัดทำแผนงาน/โครงการใช้งบประมาณและเงินนอกงบประมาณ มีวิธีการจัดสรรและ ใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสม มีการติดตาม ประเมินผลการใช้งบประมาณและเงินนอกงบประมาณเป็นข้อมูลการวางแผนต่อไป จัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับแผนการเรียนการสอนและกลุ่มสาระการเรียนรู้

ด้านวัสดุหลักสูตร หมายถึง การสำรวจความต้องการด้านเอกสารแบบเรียนของนักเรียน การให้บริการยืม แลกเปลี่ยนเอกสารแบบเรียน มีการจัดเก็บ ดูแล ซ่อมแซมเอกสารแบบเรียนของผู้เรียน

ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การวางแผนการใช้อาคาร สถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า จัดกิจกรรมดูแลรักษาความสะอาดอาคาร สถานที่เอื้อต่อการเรียนการสอนและพร้อมใช้งาน

ด้านชุมชนและผู้ปกครอง หมายถึง ชี้แจงให้ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาแก่ผู้ปกครองนักเรียน ให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชน

กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ให้บุคคลภายในและภายนอกสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด สร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ การประสานงาน และดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 7 ภารกิจ คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การดำเนินการบริหารหลักสูตร(การใช้หลักสูตรสถานศึกษา) การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน และ การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง มีข้อมูลแสดงความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา มีคณะทำงานที่

รับผิดชอบการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง มีกระบวนการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษา มีโครงสร้างของหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละช่วงชั้นและสัดส่วนเวลาเรียน มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค มีคำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้

การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง มีเอกสารหลักฐาน ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดทำสาระการเรียนรู้ รายวิชา และกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องความสามารถของผู้เรียน มีกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิด และสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเอง มีแผนงาน/โครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ เพียงพอและตามความเหมาะสม

การดำเนินการบริหารหลักสูตร หมายถึง มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการประเมินภายนอก มีการรายงานผลการจัดการศึกษา

การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล หมายถึง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา มีแผนงาน/โครงการนิเทศ ติดตาม กำกับในสถานศึกษา มีเอกสารรายงานการนิเทศ มีระบบการประเมินผลและวิธีการที่หลากหลาย

การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน หมายถึง มีรายงานผลการใช้หลักสูตรและรายงานผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา ตามระยะเวลาที่กำหนด

การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง มีการนำข้อมูลและปัญหาไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการจัดทำหลักสูตรควบคู่กับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมีการนำผลข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง แผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถโดยส่งเสริมให้บุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข โดยยึดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรแกนกลาง

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปทุมธานี เขต 1

ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนของโรงเรียน อย่างน้อย 1 ปีการศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

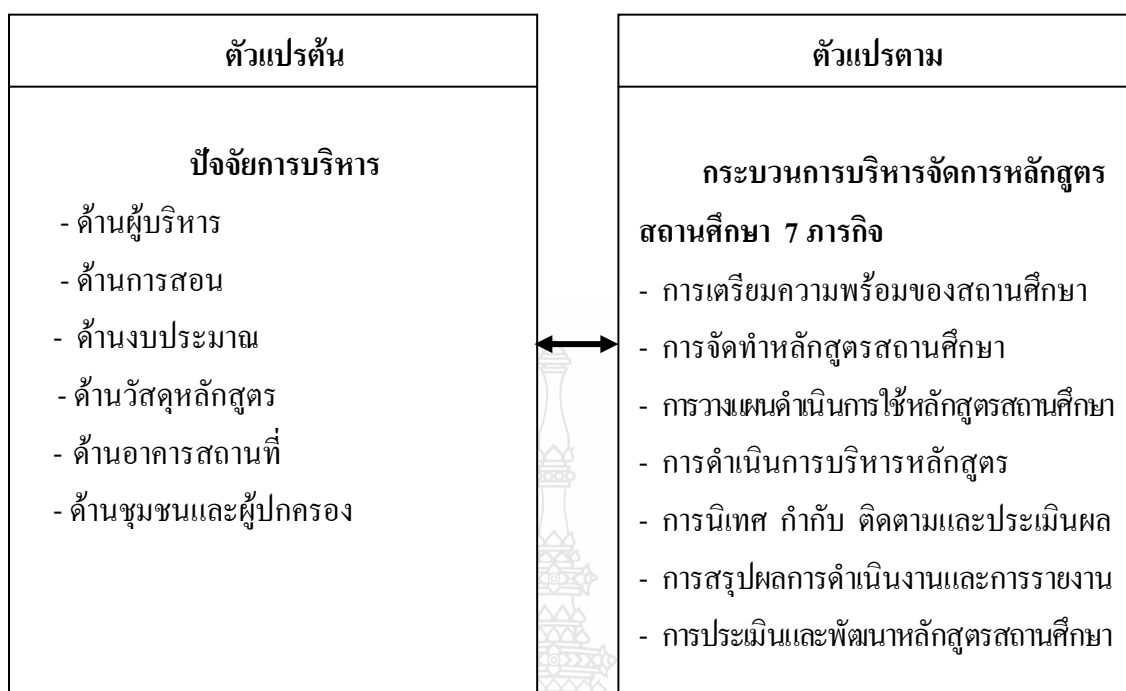
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนศาสนา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนครู โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่อยู่ใน สังกัดและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ประกอบด้วย อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสสามโคก อำเภอลาดหลุมแก้ว และอำเภอลองหลวง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดปัจจัยการบริหารที่ ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย แนวคิดของคุชกี พงศ์ศาสตร์, 2532 - 139 (อ้างถึงใน พิชัย ธีรานนท์, 2546 : 15) และนัฐธิดา แดงใหญ่, 2542 : 27 – 37 สภาพปัจจัยที่ ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านการ สอน ด้านการนิเทศ ด้านงบประมาณ ด้าน วัสดุหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่และด้านชุมชนและผู้ปกครอง

ส่วนกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของ (กรมวิชาการ, 2545 ก:7-8) สังกะระห์กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 7 ภารกิจ ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เมื่อปี การศึกษา 2545 ในโรงเรียนนาร่องและปีการศึกษา 2546 ให้ใช้ทุกโรงเรียน คือ การเตรียมความพร้อม ของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถาน ศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา การ ดำเนินการบริหารหลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงานและ การรายงาน การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 3,648 คน (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ข้อมูล ณ 2 กันยายน 2552)

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำนวน 464 คน จาก 116 โรงเรียน ประกอบด้วย

ก) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 116 คน

ข) ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 โรงเรียนละ 2 คน จำนวน 232 คน ได้มาโดยสุ่มอย่างง่าย

ค) คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำนวน 116 คน ได้มาโดยสุ่มอย่างง่าย

ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

1. ตัวแปรต้น

ปัจจัยการบริหาร

- ก) ด้านผู้บริหาร
- ข) ด้านการสอน
- ค) ด้านงบประมาณ
- ง) ด้านวัสดุหลักสูตร
- จ) ด้านอาคารสถานที่
- ฉ) ด้านชุมชนและผู้ปกครอง

2.ตัวแปรตาม

กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

- ก) ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
- ข) ด้านการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา
- ค) ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร
- ง) ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา)
- จ) ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล
- ฉ) ด้านการสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน
- ช) ด้านการประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลของการวิจัย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

- 1.เป็นแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ให้มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- 2.ได้ข้อมูลจากการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการกำหนดนโยบาย วางแผน ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม
- 3.เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ ใช้เป็นแนวทางพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตลอดจนการกำหนดแนวทางให้ความช่วยเหลือและการจัดสรรทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาณี เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัย โดยจำแนกเนื้อหาได้ ดังนี้

2.1 ปัจจัยการบริหาร

2.1.1 ความหมายการบริหาร กระบวนการบริหาร

2.1.2 ความหมายของทฤษฎีและทฤษฎีทางการบริหาร

2.2 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

2.2.1 ด้านผู้บริหาร

2.2.2 ด้านการสอน

2.2.3 ด้านงบประมาณ

2.2.4 ด้านวัสดุหลักสูตร

2.2.5 ด้านอาคารสถานที่

2.2.6 ด้านชุมชนและผู้ปกครอง

2.3 ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร

2.3.1 ความหมายของหลักสูตร

2.3.2 ความสำคัญของหลักสูตร

2.4 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2.4.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

2.5 หลักสูตรสถานศึกษา

2.6 การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาณี เขต 1

2.7 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 7 ภารกิจ

2.7.1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

- 2.7.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.7.3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
- 2.7.4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร
- 2.7.5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล
- 2.7.6 การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน
- 2.7.7 การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ปัจจัยการบริหาร

2.1.1 ความหมายการบริหาร กระบวนการบริหาร

คำว่า “การบริหาร” (Administration) ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย ซึ่งความหมายเหล่านี้ต่างก็กล่าวไปในทำนองเดียวกัน โดยให้ความสำคัญแก่ผู้บริหารว่าเป็นผู้ที่นำองค์การไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายทั้งสิ้น การให้คำนิยามคำว่า “การบริหาร” จึงอาจจะแตกต่างกันไปบ้างตามแนวทางที่นักบริหารแต่ละคนได้ศึกษา

ก) ไชมอน (Simon) (อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม, 2545 : 24) กล่าวว่า “การบริหาร” หมายถึง ศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆ ได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ กล่าวคือ ผู้บริหารมิใช่ผู้ปฏิบัติ แต่เป็นผู้ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว”

ข) เซอจิอวานนิ (Sergiovanni) (อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม, 2545 : 24) ให้ความหมายว่า “การบริหาร” คือ กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือโดยผู้อื่น เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ”

ค) ปีเตอร์ เอฟ ดักซ์เกอร์ (Peter F Drucker) (อ้างถึงใน ภาวิดา ธาราศรีสุทธี, 2542 : 2) กล่าวว่า การบริหาร คือ ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

ง) เฮอ์เบอร์ เอ ซี มอล (Herbert A. Simon) (อ้างถึงใน ภาวิดา ธาราศรีสุทธี, 2542 : 2) กล่าวว่า การบริหารคือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

จ) บาร์นาร์ด (Barnard) (อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม, 2545 : 24) กล่าวว่า “การบริหาร” หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ฉ) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลาย ๆ อย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม (สมศักดิ์ คงเที่ยง, 2542 : 1)

ข) คูนท์ซ (Koontz) (อ้างถึงใน จันทรานี สวงวนนาม, 2545 : 24) ให้ความหมายว่า “การบริหาร” หมายถึง การดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยปัจจัยทั้งหลาย ได้แก่ คน เงินและ วัสดุสิ่งของ เป็นอุปกรณ์ในการบริหารงาน

ปัจจัยทางการบริหาร

การบริหารงานทุกประเภทในทุกองค์การ จำเป็นจะต้องมีปัจจัยหรือทรัพยากรพื้นฐานทางการบริหาร โดยทั่วไปถือว่าปัจจัยที่สำคัญของการบริหารมีอยู่ 4 ประการ ซึ่งรู้จักกันในนาม 4 M's คือ (จันทรานี สวงวนนาม, 2545 : 28)

1)คน (Man) ได้แก่ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์การที่ร่วมกันทำงาน 2)เงิน (Money) ได้แก่ งบประมาณที่ใช้ในการบริหารต่างๆ ส่วนขององค์การ 3)วัสดุอุปกรณ์ (Materials) ได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ 4)การจัดการ (Management) ได้แก่ การบริหารงานองค์การของผู้บริหาร

กระบวนการบริหาร

ก) เฮนรี ฟาโยล (Henry Fayol : 1916) (อ้างถึงใน จันทรานี สวงวนนาม, 2545 : 34-39) ชาวฝรั่งเศสผู้ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการบริหารเชิงการจัดการ มีความเห็นว่า การบริหารเป็นศาสตร์อย่างหนึ่ง และเป็นหลักการสากลที่สามารถนำไปใช้ได้กับการบริหารทุกประเภท ได้ให้ความเห็นว่าการบริหารธุรกิจของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมด จะแบ่งออกเป็น 6 กลุ่มกิจกรรม ได้แก่ 1.กิจกรรมทางเทคนิค (Technical Activities) 2.กิจกรรมด้านการค้าขาย (Commercial Activities) 3. กิจกรรมด้านการเงิน (Financial Activities) 4.กิจกรรมด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security Activities) 5.กิจกรรมด้านการบัญชี (Accounting Activities) 6.กิจกรรมด้านการบริหารจัดการ (Managerial Activities)

ฟาโยล (Fayol) (อ้างถึงใน จันทรานี สวงวนนาม, 2545 : 34-39) กล่าวว่า กิจกรรมทั้ง 6 ประการนี้ เป็นกิจกรรมที่สำคัญและจำเป็นสำคัญขององค์การธุรกิจ โดยทั่วไป เขาได้นำเอากิจกรรมในข้อที่ 6 ด้านการบริหารจัดการมาแสดงให้เห็นถึงส่วนสำคัญพื้นฐานของการบริหารงาน เรียกว่า The Elements of Management ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรม 5 ประการ คือ 1.การวางแผน (To Plan) 2.การจัดองค์การ (To Organize) 3.การบังคับบัญชา (To Command) 4.การประสานงาน (To Coordinate) 5.การควบคุมงาน (To Control)

ข) ลูเธอร์ กิวลิค และลินดัล เออร์วิก (Luther Gulick and Lyndall Urwick) (อ้างถึงใน จันทรานี สวงวนนาม, 2545 : 34-39) นักทฤษฎีการบริหารองค์การ ผู้ที่ได้ร่วมกันนำเอาแนวคิดของ ฟาโยลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการ ได้ขยายส่วนสำคัญพื้นฐานที่เรียกว่า The Elements of Management 5 ประการ ของฟาโยล (Fayol) มาใช้ในการจัดองค์การทางราชการ โดยขยายกิจกรรมทางการบริหารออกเป็น 7 ประการ คือ 1.Planning หมายถึง การวางแผนล่วงหน้าว่าองค์การจะต้องทำอะไรบ้าง เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 2.Organizing หมายถึง การจัดองค์การ การกำหนดโครงสร้าง การ

แบ่งส่วนงาน การจัดสายการบังคับบัญชา และการกำหนดตำแหน่งหน้าที่ 3. Staffing หมายถึง การบริหารงานบุคคล ได้แก่ การจัดอัตรากำลัง การสรรหา การพัฒนาบุคลากร สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การประเมินผลงาน การพิจารณาความดี ความชอบ การให้สวัสดิการ และการให้พ้นจากงาน 4. Directing หมายถึง การอำนวยความสะดวก การตัดสินใจ การวินิจฉัยสั่งการและการควบคุมบังคับบัญชา 5. Coordinating หมายถึง การประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือ เพื่อดำเนินการไปสู่เป้าหมายเดียวกัน 6. Reporting หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานขององค์การ เพื่อให้สมาชิกขององค์การทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงาน 7. Budgeting หมายถึง การงบประมาณ การใช้จ่ายเงิน การควบคุมการใช้จ่าย และการตรวจสอบด้านการเงิน

กิจกรรมทั้ง 7 ประการนี้ รวมเรียกว่า “POSDCOR” ที่กูลิคและเออร์วิกถือว่าเป็นงานในหน้าที่ของผู้บริหารในองค์การราชการโดยทั่วไป

2.1.2 ความหมายของทฤษฎีและทฤษฎีทางการบริหาร

ทฤษฎี (Theory) หมายถึง แนวความคิดหรือความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ มีการทดสอบและการสังเกตจนเป็นที่แน่ใจ ทฤษฎีเป็น เซตของมโนทัศน์ที่เชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นข้อสรุปอย่างกว้างที่พรรณนา และอธิบายพฤติกรรมการบริหารองค์การทางการศึกษา อย่างเป็นระบบ ถ้าทฤษฎีได้รับการพิสูจน์บ่อยๆ ก็จะกลายเป็นกฎเกณฑ์ ทฤษฎีเป็นแนวความคิดที่มีเหตุผลและสามารถนำไปประยุกต์ และปฏิบัติได้ ทฤษฎีมีบทบาทในการให้คำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏทั่วไป และชี้แนะการวิจัย (อ้างถึงใน ภาวีกา ธาราศรีสุทธิ, 2542 : 10)

ทฤษฎีทางการบริหารและวิวัฒนาการการบริหารการศึกษา

ระยะที่ 1 ระหว่าง ค.ศ. 1887 – 1945 (อ้างถึงใน ภาวีกา ธาราศรีสุทธิ, 2542 : 10) ยุคนักทฤษฎีการบริหารสมัยดั้งเดิม (The Classical organization theory) แบ่งย่อยเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่มการจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ของเทย์เลอร์ (Scientific Management) ของเฟรดเดอริก เทย์เลอร์ (Frederick Taylor) ความมุ่งหมายสูงสุดของแนวคิดเชิงวิทยาศาสตร์ คือ จัดการ บริหารธุรกิจ หรือ โรงงาน ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด Taylor มองคนงานแต่ละคนเปรียบเสมือนเครื่องจักรที่สามารถปรับปรุงเพื่อเพิ่มผลผลิตขององค์การได้ เจ้าของตำรับ “The one best way” คือ ประสิทธิภาพของการทำงานสูงสุดจะเกิดขึ้นได้ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งสำคัญ 3 อย่างคือ

1.1 เลือกคนที่มีความสามารถสูงสุด (Selection)

1.2 ฝึกอบรมคนงานให้ถูกวิธี (Training)

1.3 หาสิ่งจูงใจให้เกิดกำลังใจในการทำงาน (Motivation)

เทย์เลอร์ ก็คือผลผลิตของยุคอุตสาหกรรมในงานวิจัยเรื่อง “Time and Motion Studies” เวลาและการเคลื่อนไหว เชื่อว่ามีวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่จะบรรลุวัตถุประสงค์เพียงวิธีเดียวที่ดีที่สุด เขาเชื่อในวิธีแบ่งงานกันทำ ผู้ปฏิบัติระดับล่างต้องรับผิดชอบต่อระดับบน เทย์เลอร์ เสนอระบบการจ้าง

งาน (จ่ายเงิน)บนพื้นฐานการสร้างแรงจูงใจ สรุปหลักวิทยาศาสตร์ของ เทเลอร์สรุปง่ายๆ ประกอบด้วย 3 หลักการดังนี้ 1.การแบ่งงาน (Division of Labors) 2.การควบคุมดูแลบังคับบัญชาตามสายงาน(Hierarchy) 3.การจ่ายค่าจ้างเพื่อสร้างแรงจูงใจ(Incentivepayment)

2.กลุ่มการบริหารจัดการ (Administration Management) หรือทฤษฎีบริหารองค์การอย่างเป็นทางการ (Formal Organization Theory) ของ อังรี ฟาโยล (Henri Fayol) บิดาของทฤษฎีการปฏิบัติการและการจัดการตามหลักบริหาร ทั้ง Fayol และ Taylor จะเน้นตัวบุคคลปฏิบัติงาน+วิธีการทำงาน ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลแต่ก็ไม่มองด้าน “จิตวิทยา” (ภาววิชา ธาราศรีสุทธี ,2542 : 17) Fayol ได้เสนอแนวคิดในเรื่องหลักเกี่ยวกับการบริหารทั่วไป 14 ประการ แต่ลักษณะที่สำคัญ มีดังนี้ 2.1 หลักการทำงานเฉพาะทาง (Specialization) คือ การแบ่งงานให้เกิดความชำนาญเฉพาะทาง 2.2หลักสายบังคับบัญชา เริ่มจากบังคับบัญชาสูงสุดสู่ระดับต่ำสุด 2.3หลักเอกภาพของบังคับบัญชา (Unity of Command) 2.4หลักขอบข่ายของการควบคุมดูแล (Span of control) ผู้ดูแลหนึ่งคนต่อ 6 คนที่จะอยู่ใต้การดูแลจึงจะเหมาะสมและมีประสิทธิภาพที่สุด 2.5การสื่อสารแนวตั้ง (Vertical Communication) การสื่อสารโดยตรงจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง 2.6หลักการแบ่งระดับการบังคับบัญชาให้น้อยที่สุดคือไม่ควรมีสายบังคับบัญชายืดยาว หลายระดับมากเกินไป 2.7หลักการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างสายบังคับบัญชาและสายเสนาธิการ(Line and Staff Division)

3.ทฤษฎีบริหารองค์การในระบบราชการ (Bureaucracy) มาจากแนวคิดของ แมกซ์ เวเบอร์ (Max Weber) (ภาววิชา ธาราศรีสุทธี, 2542 : 17) ที่กล่าวถึงหลักการบริหารราชการประกอบด้วย 3.1 หลักของฐานอำนาจจากกฎหมาย 3.2การแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบที่ต้องยึดระเบียบกฎเกณฑ์ 3.3การแบ่งงานตามความชำนาญการเฉพาะทาง 3.4การแบ่งงานไม่เกี่ยวกับผลประโยชน์ส่วนตัว 3.5มีระบบความมั่นคงในอาชีพ

จะอย่างไรก็ตามระบบราชการก็มีทั้งข้อดีและข้อเสีย ซึ่งในด้านข้อเสีย คือ สายบังคับบัญชายืดยาวการทำงานต้องอ้างอิงกฎระเบียบ จึงชักช้าไม่ทันการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน เรียกว่าระบบ “Red tape” ในด้านข้อดี คือ ยึดประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก การบังคับบัญชา การเลื่อนขั้นตำแหน่งที่มีระบบระเบียบ แต่ในปัจจุบันระบบราชการกำลังถูกแทรกแซงทางการเมืองและทางเศรษฐกิจ ทำให้เริ่มมีปัญหา

ระยะที่ 2 ระหว่าง ค.ศ. 1945-1958 (อ้างอิงใน ภาววิชา ธาราศรีสุทธี, 2542 :10) ยุคทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation) Follette ได้นำเอาจิตวิทยามาใช้และได้เสนอการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง (Conflict) ไว้ 3 แนวทางคือ 1.Domination คือ ใช้อำนาจอีกฝ่ายสงบลง คือให้อีกฝ่ายแพ้ให้ได้ไม่ตีกัน 2.Compromise คือคนละครึ่งทาง เพื่อให้เหตุการณ์สงบโดยประนีประนอม 3.Integration คือ การหาแนวทางที่ไม่มีใครเสียหน้า ได้ประโยชน์ทั้ง 2 ทาง (ชนะ ชนะ) นอกจากนี้ Follette ให้ทัศนะน่าฟังว่า “การเกิดความขัดแย้งในหน่วยงานเป็นความบกพร่องของการบริหาร”

การวิจัยหรือการทดลองฮอว์ธอร์น (Hawthon Experiment) ที่ เมโย (Mayo) กับคณะทำการวิจัยเริ่มที่ข้อสมมติฐานว่าสิ่งแวดล้อมมีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของคนงาน มีการค้นพบจากการทดลองคือมีการสร้างกลุ่มแบบไม่เป็นทางการในองค์กร ทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ที่ว่าความสัมพันธ์ของมนุษย์ มีความสำคัญมาก ซึ่งผลการศึกษาทดลองของเมโยและคณะ พอสรุปได้ดังนี้

- 1.คนเป็นสิ่งมีชีวิต จิตใจ ขวัญ กำลังใจ และความพึงพอใจเป็นเรื่องสำคัญในการทำงาน 2.เงินไม่ใช่ สิ่งล่อใจที่สำคัญแต่เพียงอย่างเดียว รางวัลทางจิตใจมีผลต่อการจูงใจในการทำงานไม่น้อยกว่าเงิน
- 3.การทำงานขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมทางสังคมมากกว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพคับที่อยู่ได้คับใจ

ข้อคิดที่สำคัญ การตอบสนองคน ด้านความต้องการศักดิ์ศรี การยกย่องจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานจากแนวคิด “มนุษย์สัมพันธ์”

ระยะที่ 3 ตั้งแต่ ค.ศ. 1958 – ปัจจุบัน (อ้างถึงใน ภาววิชา ธาราศรีสุทธี, 2542 : 11) ยุคการใช้ ทฤษฎีการบริหาร (Administrative Theory) หรือการศึกษาเชิงพฤติกรรมศาสตร์ (Behavioral Science Approach) ยึดหลักระบบงาน + ความสัมพันธ์ของคน + พฤติกรรมขององค์กร ซึ่งมีแนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่หลายๆคน ได้แสดงไว้ดังนี้

- 1.เชสเตอร์ ไอ บาร์นาร์ด (Chester I Barnard) (อ้างถึงใน ภาววิชา ธาราศรีสุทธี, 2542 : 11) เขียนหนังสือชื่อ The Function of The Executive ที่กล่าวถึงงานในหน้าที่ของผู้บริหาร โดยให้ความสำคัญต่อบุคคลระบบของความร่วมมือองค์กร และเป้าหมายขององค์กร กับความต้องการของบุคคลในองค์กรต้องสมดุลกัน

- 2.ทฤษฎีของเอเบรฮัม มาสโลว์ (อ้างถึงใน ภาววิชา ธาราศรีสุทธี, 2542 : 11) ว่าด้วยการจัดอันดับขั้นของความต้องการของมนุษย์ (Maslow – Hierarchy of needs) เป็นเรื่องแรงจูงใจแบ่งความต้องการของมนุษย์ตั้งแต่ความต้องการด้านกายภาพ ความต้องการด้านความปลอดภัยความต้องการด้านสังคม ความต้องการด้านการเคารพนับถือ และประการสุดท้าย คือ การบรรลุศักยภาพของตนเอง (Self actualization) คือมีโอกาสได้พัฒนาตนเองถึงขั้นสูงสุดจากการทำงาน แต่ความต้องการเหล่านั้น ต้องได้รับการสนองตอบตามลำดับขั้น

- 3.ทฤษฎี X ทฤษฎี Y ของดักลาส แมคเกรกอร์ (Douglas MC Gregor Theory X, Theory Y) (อ้างถึงใน ภาววิชา ธาราศรีสุทธี, 2542 : 11) เขาได้เสนอแนวคิดการบริหารอยู่บนพื้นฐานของข้อสมมติฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ต่างกัน ทฤษฎี X (The Traditional View of Direction and Control) ทฤษฎีนี้เกิดข้อสมมติฐานดังนี้ 1.คนไม่ชอบทำงาน และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ 2.คนไม่ทะเยอทะยาน และไม่คิดริเริ่ม ชอบให้คำสั่ง 3.คนเห็นแก่ตนเองมากกว่าองค์กร 4.คนมักต่อต้านการเปลี่ยนแปลง 5.คนมักโง่ และหลอกง่าย

ผลการมองธรรมชาติของมนุษย์ เช่นนี้ การบริหารจัดการจึงเน้นการใช้เงิน วัตถุ เป็นเรื่องล่อใจ เน้นการควบคุม การสั่งการ เป็นต้น

ทฤษฎี Y (The integration of Individual and Organization Goal) ทฤษฎีนี้เกิดจากข้อสมมติฐานดังนี้ 1.คนจะให้ความร่วมมือ สนับสนุน รับผิดชอบ ขยัน 2.คนไม่เกียจคร้านและไว้วางใจได้ 3.คนมีความคิดริเริ่มทำงานถ้าได้รับการจูงใจอย่างถูกต้อง 4.คนมักจะพัฒนาวิธีการทำงาน และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

ผู้บังคับบัญชาจะไม่ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเข้มงวด แต่จะส่งเสริมให้รู้จักควบคุมตนเองหรือของกลุ่มมากขึ้น ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกันจากความเชื่อที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดระบบการบริหารที่แตกต่างกันระหว่างระบบที่เน้นการควบคุมกับระบบที่ค่อนข้างให้อิสระภาพ

4.อูชิ (Ouchi) (อ้างถึงใน ภาวิศา ธาราศรีสุทธิ, 2542 : 11) ชาวญี่ปุ่นได้เสนอ ทฤษฎี Z (Z Theory) (William G. Ouchi) ศาสตราจารย์แห่งมหาวิทยาลัย UCLA (U of California Los Angeles) ทฤษฎีนี้รวมเอาหลักการของทฤษฎี X , Y เข้าด้วยกัน แนวความคิดก็คือ องค์กรต้องมีลักษณะที่ควบคุมมนุษย์ แต่มนุษย์ก็รักความเป็นอิสระ และมีความต้องการหน้าที่ของผู้บริหาร จึงต้องปรับเป้าหมายขององค์กรให้สอดคล้องกับเป้าหมายของบุคคลในองค์กร สรุปเพื่ออ้อมหอมสองทฤษฎี มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ 1.การทำให้ปรัชญาที่กำหนดไว้บรรลุ 2.การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ 3.การให้ความไว้วางใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา 4.การให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2.2 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้หรืองานวิชาการ ซึ่งการบริหารหลักสูตรต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ จึงทำให้การบริหารหลักสูตรประสบความสำเร็จ นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ดังนี้

คุชฎี พงศ์ศาสตร์, 2532 : 139 (อ้างถึงใน พิชัย ธีรานนท์, 2546 : 15) ได้กล่าวถึงในหลักการบริหารไว้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหาร โรงเรียน ผู้บริหารต้องใช้หลักสูตรเป็นตัวกำหนดนโยบาย ทิศทางเดิน ตลอดจนแนวทางปฏิบัติงานด้านวิชาการและต้องสามารถบริหารหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ การบริหารหลักสูตรจะประสบผลสำเร็จได้นั้นผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับสิ่งต่อไปนี้ คือ 1.บุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ครู อาจารย์ นักเรียน ตลอดจนผลกระทบที่มีต่อการบริหารหลักสูตร อาคารสถานที่ ชุมชน การเงิน วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียน 2. การนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารในฐานะผู้นำในการใช้หลักสูตรจะต้องดำเนินการศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจกระจ่างชัดเจน สามารถแปลออกมาเป็นแนวปฏิบัติ กำหนดผู้รับผิดชอบได้ สามารถชี้แจง แนะนำครูผู้สอนได้ ชักนำและวางมาตรการให้ครูผู้สอนสนใจหลักสูตรและเข้าใจหลักการ จุดหมายของหลักสูตรอย่างแจ่มแจ้ง ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

นัฐริดา แดงใหญ่ (2542 : 27 – 37) ได้ศึกษาค้นคว้าจากนักการศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนหลายท่าน สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย ปัจจัย 6 ด้าน ดังนี้ 1.ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนต้องแสวงหาความรู้ เพื่อทำความเข้าใจหลักการ จุดหมาย โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรอย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร รวมทั้งต้องเป็นผู้นำการใช้หลักสูตรและเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล 2.ด้านการสอน ครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญมากในกระบวนการเรียนการสอน ผู้บริหารต้องเป็นผู้ให้การสนับสนุนการสอนของครู ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร และเสริมสร้างให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร รวมทั้งขวัญและกำลังใจการทำงาน of ครู 3.ด้านการนิเทศ การนิเทศจะประสบความสำเร็จได้ ผู้บริหารและบุคลากรที่ปฏิบัติกรนิเทศต้องเป็นผู้จัดกิจกรรม ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ ตลอดจนนิเทศ ติดตาม แนะนำช่วยเหลือครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน 4.ด้านงบประมาณ งบประมาณเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร การจัดงบประมาณมีความจำเป็นต่อการดำเนินการบริหารหลักสูตร ผู้บริหาร ครู รวมถึงชุมชน เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณและดำเนินการใช้งบประมาณและเงินนอกงบประมาณ 5.ด้านวัสดุหลักสูตร วัสดุหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญที่เอื้ออำนวยให้การปฏิบัติการบริหารบรรลุจุดหมายที่วางไว้ ผู้บริหาร ครู นักเรียนและชุมชน สามารถดำเนินการจัดหาผลิต ใช้และดูแลรักษาวัสดุหลักสูตรให้เพียงพอต่อการเรียนการสอน 6.ด้านอาคารสถานที่ อาคารสถานที่ที่เป็นสภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน การจัดการอาคารสถานที่เป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน มีบทบาทในการวางแผน จัดสร้าง การใช้ ควบคุม ซ่อมแซม บำรุงรักษา 7.ด้านชุมชนและผู้ปกครอง ความสำเร็จของโรงเรียนในการบริหารหลักสูตร ส่วนหนึ่งมาจากชุมชนที่เข้ามา มีบทบาทในการจัดการศึกษา โดยการสร้างความร่วมมือในลักษณะแหล่งค้นคว้า อุดหนุนงบประมาณ วิทยากรภายนอกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จากแนวคิดของนักการศึกษา สรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย 6 ปัจจัย ได้แก่ ด้านผู้บริหาร ด้านการสอน การงบประมาณ ด้านวัสดุหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ และด้านชุมชนและผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจยิ่งขึ้น จะกล่าวถึงรายละเอียดของปัจจัยแต่ละด้านให้ชัดเจนได้ดังนี้

2.2.1 ด้านผู้บริหาร

ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการบริหารหลักสูตร เพราะผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบาย ทิศทาง และแนวปฏิบัติงานด้านวิชาการ ต้องเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม เพื่อให้ผู้เรียนมีสภาพตามหลักสูตร นักศึกษากล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ดังนี้

คฤष्ณ พงศ์ศาสตร์, 2532 : 139 -144 ที่กล่าวว่า ในการบริหารหลักสูตรผู้บริหารจะต้องคำนึงถึงบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ครู อาจารย์ นักเรียน และผลกระทบที่มีต่อการบริหารหลักสูตร อาคารสถานที่ ชุมชน การเงิน วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนในโรงเรียน และในการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารจะต้อง 1.ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจกระจ่างชัดเจน สามารถแปลออกมาเป็นแนวปฏิบัติกำหนดผู้รับผิดชอบได้ และสามารถแนะนำครูผู้สอนได้ 2.ชักนำและวางมาตรการให้ครูผู้สอนสนใจหลักสูตรและเข้าใจหลักการ จุดหมายของหลักสูตรอย่างแจ่มแจ้ง 3.ทันต่อการ เปลี่ยนแปลงผู้บริหารต้องเป็นคนแรกของโรงเรียนที่ทราบความเคลื่อนไหวและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตรและสามารถกำหนดแนวปฏิบัติและชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเพื่อดำเนินการถูกต้องทันทั่วทั้งที่ 4.ควบคุมดูแลและติดตามผลการใช้หลักสูตร และ(ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539 : 142-144) กล่าวถึง แนวปฏิบัติของผู้บริหารในการนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย 1.ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้กระจ่าง เพื่อจะได้ให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนและวางแผนในการเตรียมการ และดำเนินการใช้หลักสูตร 2.จัดเตรียมบุคลากรโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุมชี้แจง การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา เป็นต้น เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ตลอดจนสนับสนุนให้บุคลากรมีโอกาสไปฝึกอบรมดูงานที่จัดโดยหน่วยงานต่าง ๆ 3.จัดครูเข้าสอนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ความถนัด ประสบการณ์เพื่อจะได้จัดมวลประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 4.ให้บริการและสนับสนุนการสอนของครู โดยการจัดทำ จัดหาเอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน 5. ดำเนินการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ โดยใช้เทคนิควิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสม เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ 6.ให้ขวัญและกำลังใจตลอดจนส่งเสริมความก้าวหน้าในหน้าที่การงานอย่างเหมาะสมและยุติธรรม โดยยึดระบบคุณธรรมเป็นสำคัญ 7.ประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และคนในชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อหลักสูตร และรับความร่วมมือที่ดีจากบุคลากรทั้งในและนอกโรงเรียน โดยใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลาย 8.ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการทำงานและเนื้อหาของหลักสูตรอย่างชัดเจน

สรุปปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านผู้บริหาร ประกอบด้วย การสร้างความตระหนักในหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การเป็นผู้นำการใช้หลักสูตรและการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์

2. 2.2 ด้านการสอน

ในการสอนจะมีครูเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญมากในกระบวนการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนจะประสบความสำเร็จ ผู้เรียนจะมีสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมายหลักสูตรหรือไม่

ขึ้นอยู่กับ การส่งเสริมให้ครูมีคุณลักษณะที่ทำให้การบริหารหลักสูตรมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การเสริมสร้างให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร และการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู รายละเอียดดังนี้

2.2.2.1 การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร กระบวนการเรียน การสอนจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การตีความและการวิเคราะห์หลักสูตรของครูเป็น สำคัญ ถ้าตีความได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ก็จะทำให้สามารถจัดกิจกรรมได้สอดคล้องกับ ความ ต้องการของหลักสูตร ดังนั้น การส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการใช้หลักสูตร จึงเป็นปัจจัย หนึ่งที่ทำให้ครูมีประสิทธิภาพในการสอนดังที่ ของจ้และแซสเซนราช (อ้างถึงใน ศกาวรรณ บุญสร้างสม, 2534 :19)กล่าวถึงองค์ประกอบบางประการที่ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1.ความกระจำงในวิชา ซึ่งแสดงออกโดยจุดประสงค์ในการสอนที่ชัดเจน จัดระบบการ สอนดีและมีความหมาย ให้แบบฝึกหัดที่ชัดเจนและมีเหตุผล 2.เป็นครูที่น่าสนใจและเร้าใจ จัด สถานการณ์รอบตัวได้อย่างเหมาะสม 3.มีความสนใจในเนื้อหาวิชา

2.2.2.2 การเสริมสร้างให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร ดังที่ (กาญจนา कुमारักษ์, 2540 : 50) กล่าวไว้ว่า เจตคติ คือ การที่บุคคลเกิดการเรียนรู้ทางด้านจิตใจที่แสดงออกมาในรูปค่านิยม ความสนใจ ความซาบซึ้ง และ(มาลินี จุฑะรพ, 2537 : 269) ได้กล่าวถึงสิ่งที่บุคคลยึดถือประจำใจที่ช่วยตัดสินใจ เลือกกระทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นบุคคลเลือกสรรว่าดีแล้ว ชอบแล้ว เพื่อยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ ซอร์และ ไรท์ (อ้างถึงใน ศิริพร พึ่งเพชร, 2531 : 41) กล่าวถึงลักษณะของเจตคติ ดังนี้ 1.เจตคติที่เป็นผลจากการ ที่บุคคลประเมินผลจากสิ่งเร้าแล้วแปรเปลี่ยนมาเป็นความรู้สึกภายใน ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดง พฤติกรรม 2.เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าที่จะมาตั้งแต่เกิดหรือเป็นผลมาจากโครงสร้าง ภายในตัวบุคคลและวุฒิภาวะ 3.เจตคติขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าเฉพาะอย่างทางสังคม 4.เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่ง เร้าที่เป็นกลุ่มเดียวกันจะมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน 5.เจตคติเป็นสิ่งที่เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะเปลี่ยนแปลง ได้ยาก

2.2.2.3 การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู เป็นเจตคติของครูที่มีต่องาน ดังที่ (ชัยวัฒน์ ตระกูลสุนทร, 2528 :31) ได้กล่าวว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นสภาพทาง จิตใจความรู้สึกนึกคิด ความสำนึก ความเชื่อมั่น ความมั่นคง ความภาคภูมิใจตลอดจนความรับผิดชอบ ในหน้าที่การงานและบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์กรที่มีและสภาพแวดล้อมต่างๆ และ (จุไรรัตน์ สุดรุ่ง, 2538) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนมัธ ยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรณีศึกษา โรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานในกรุงเทพมหานคร พบว่า การสร้างขวัญและกำลังใจส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

ในการบริหารหลักสูตรผู้บริหาร โรงเรียนสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนให้ สอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตร จึงทำให้การบริหารหลักสูตรประสบความสำเร็จ

สรุปปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ด้านการสอน ประกอบด้วย การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
การเสริมสร้างให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู

2.2.3 ด้านงบประมาณ

งบประมาณเป็นตัวบ่งชี้ที่ทำให้การบริหารหลักสูตรประสบความสำเร็จ เนื่องจาก
งบประมาณเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาวัสดุหลักสูตร คู่มือ เอกสารอ่านประกอบ
อุปกรณ์การสอน วิทยากร ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นบริการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน โดยทั่วไปแล้ว
โรงเรียนได้รับงบประมาณแต่ละปีการศึกษามาดำเนินงานอยู่สองทาง คืองบประมาณที่ได้จาก
งบประมาณแผ่นดินและงบประมาณที่ได้จากเงินบำรุงการศึกษา ฉะนั้น งบประมาณเป็นสิ่งจำเป็นและ
มีความสำคัญมากสำหรับสถานศึกษาทุกระดับ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงบประมาณ
จึงต้องมีความรู้และมีทักษะในการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนประจำปีการศึกษาหนึ่งๆ ให้มี
ประสิทธิภาพสูงสุดและยังประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้มีส่วน
เกี่ยวข้องกับการเงินของโรงเรียน จะต้องมีสมรรถภาพในการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนได้ดี
ไม่มีผิดพลาด สามารถจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนการเรียนการสอนแต่ละ
กลุ่มวิชาได้เป็นอย่างมาก การจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนนั้น โรงเรียนอาจแยกเป็น
ค่าใช้จ่ายตามลักษณะของหน่วยงานทางวิชาการ เช่น ฝ่ายปฏิบัติการสอน ฝ่ายสนับสนุน ฝ่ายกิจกรรม
ฝ่ายบริหาร ค่าใช้จ่ายตามลักษณะหน้าที่ เช่น หมวดวิชาต่างๆ งานแนะแนว งานกิจกรรมและค่าใช้จ่าย
ตามลักษณะรายการ เช่น โครงการเรียนการสอนรายวิชา โครงการกิจกรรมรายวิชา เป็นต้น นอกจากนี้
(กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2532 : 42-44) ได้เสนอการจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียน
การสอน ให้ยึดจุดประสงค์ของการใช้งบประมาณในการเรียนการสอน สัมฤทธิ์ผลตามจุดประสงค์
ของหลักสูตร โดยใช้ระบบผสมผสานระหว่างวิธีคำนวณจากปีที่ผ่านมา (Incremental budgeting)
กับวิธีการไม่คำนึงถึงฐานจากปีก่อน (Zero-base budgeting) เป็นหลักในการพิจารณาโครงการและยึด
แผนการดำเนินงานดังต่อไปนี้ คือ แผนการสำรวจข้อมูลเพื่อทราบปัญหาและความต้องการจำเป็นของ
การใช้งบประมาณจากหน่วยงานทางวิชาการทุก ๆ หน่วย แผนการปรับขอบข่ายงานทางวิชาการให้
เข้ากับงบประมาณจากหน่วยงานทางวิชาการทุก ๆ หน่วย แผนการปรับขอบข่ายงานทางวิชาการให้
เข้ากับงบประมาณที่ได้รับ แผนการจัดบริหารการใช้งบประมาณตามลักษณะงาน และแผนการ
ประเมินและส่งข้อมูลป้อนกลับ

จะเห็นได้ว่า การจัดงบประมาณมีความจำเป็นต่อการดำเนินการบริหารหลักสูตร โดยเฉพาะ
ผู้บริหาร ครู รวมถึงชุมชน เป็นผู้ที่มิบทบาทในการจัดสรรงบประมาณ และดำเนินการใช้งบประมาณ
และเงินนอกงบประมาณให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สรุปปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงบประมาณ ประกอบด้วย วิธีการจัดสรร การติดตามประเมินผล และดำเนินการใช้เงิน งบประมาณและเงินนอกงบประมาณ

2.2.4 ด้านวัสดุหลักสูตร

วัสดุหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การบริหารหลักสูตรบรรลุเป้าหมาย ดังที่ (চারัง บัวศรี, 2532 : 18) ให้ความหมายว่า วัสดุหลักสูตร คือ วัสดุและเอกสารประกอบหลักสูตรเป็นเครื่องมือ สำคัญที่จะช่วยทำให้การนำหลักสูตรไปใช้บรรลุเป้าหมายสมดังเจตนารมณ์ของหลักสูตร ดังนั้น หน่วยงานและโรงเรียนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องมีวัสดุและเอกสารประกอบหลักสูตร ตลอดจนมี ระบบบริการวัสดุหลักสูตร เพื่อให้โรงเรียนปฏิบัติการใช้หลักสูตรมีเอกสารดังกล่าวครบถ้วน สามารถ นำไปใช้ได้สะดวกและมีประสิทธิภาพ ซึ่งวัสดุและเอกสารประกอบหลักสูตรสำหรับโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ วัสดุประเภทอุปกรณ์การสอนสำหรับครู และวัสดุฝึกปฏิบัติสำหรับผู้เรียน โดย กรมต้นสังกัด โรงเรียนและผู้ปกครองมีหน้าที่จัดบริการเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนของครูดำเนิน ไปอย่างมีคุณภาพ ดังที่ (ฉวีวรรณ ศรีธัญรัตน์, 2536) ได้ศึกษาปัจจัยบ่งชี้ความสำเร็จของการจัด กิจกรรมพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นใน โรงเรียนร่วมพัฒนาหลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัย พบว่า วัสดุอุปกรณ์เป็นปัจจัยที่สามารถบ่งชี้ความสำเร็จของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น วัสดุหลักสูตร เป็นสิ่งสำคัญที่เอื้ออำนวยให้การปฏิบัติการบริหารหลักสูตรบรรลุจุดหมายที่วางไว้ ซึ่งทุกฝ่าย นับตั้งแต่ผู้บริหาร ครู นักเรียน และบุคลากรในชุมชนสามารถดำเนินการจัดหา ผลิต ใช้ และดูแลรักษา วัสดุหลักสูตรให้เพียงพอต่อการปฏิบัติการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม

สรุปปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านวัสดุหลักสูตร ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการ การให้บริการยืม แลกเปลี่ยนมีการจัดเก็บ ดูแล ซ่อมแซม เอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบ และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ ประกอบการเรียนการสอน

2.2.5 ด้านอาคารสถานที่

อาคารสถานที่เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและให้ได้ผลตาม เป้าหมายที่ต้องการ ส่วนการดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่จะได้ผลเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือ ของทุกฝ่าย ดังที่ (กิติมา ปรีดีดิถก, 2532 : 197) และ (ทัศนีย์ สุขเมธิ, 2535 : 126) ให้ความหมายของ อาคารสถานที่ หมายถึง การรู้จักจัดหา รู้จักใช้อาคารให้เกิดประโยชน์สูงสุด ที่มีอยู่ให้คงสภาพดีและ สนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ สำหรับ (รุ่ง พูลสวัสดิ์, ม.ป.ป. : 111) ได้ให้ความสำคัญของการ บริหารงานอาคารสถานที่เป็นอย่างมาก เนื่องจากอาคารสถานที่เป็นศูนย์กลาง การจัดกิจกรรม การศึกษาแก่บุคคลทั่วไป นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่ให้การศึกษา เพื่อหล่อหลอมให้เป็นคนดีอยู่ใน สังคมได้อย่างปกติสุข ซึ่งขอบข่ายการบริหารอาคารสถานที่ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1.อาคารเรียน

ห้องเรียนและห้องพิเศษ ได้แก่ ห้องพยาบาล ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องดนตรี และห้องธุรการ 2. อาคารประกอบ เป็นอาคารที่ใช้ประโยชน์อย่างอื่น อาทิเช่น ใช้เป็นห้องประชุม หรือห้องอาหาร ใช้เป็นโรงฝึกงาน 3.บริเวณ โรงเรียน สำหรับการแบ่งโรงเรียนโดยทั่ว ไป ควรจะแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ 3.1 บริเวณการเรียนและการเดิน 3.2 บริเวณที่สามารถอำนวยความสะดวก 3.3 บริเวณที่พักผ่อนและสนามเด็กเล่น 3.4 บริเวณสนามกีฬา สำหรับ (กิตติมา ปรีดีดิติก ,2532 : 198) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการใช้อาคารสถานที่ดังนี้ .การวางแผนก่อสร้างอาคารสถานที่ การวางแผนในการดำเนินงานก่อสร้าง โดยเริ่มจากการเลือกสถานที่ตั้ง การออกแบบอาคาร การควบคุมสภาพแวดล้อมบริเวณอาคารสถานที่ 2. การวางแผนการใช้อาคารสถานที่โดยการชี้แจงการใช้อาคารสถานที่แก่ครู นักเรียนใช้อาคารสถานที่ให้คุ้มค่าและเหมาะสม เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการใช้อาคารสถานที่ การควบคุมอาคารสถานที่ โดยการดูแลตรวจสอบสม่ำเสมอ การตกแต่งปรับปรุงให้สวยงาม ตลอดจนจัดครู นักเรียน เข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่ออาคารสถานที่ 4.การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ เป็นการดำเนินการประเมินผลการใช้เพื่อปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงแนวทางการใช้ประโยชน์ จากอาคารสถานที่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น 5.การซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่ เป็นการดูแล ปรับปรุง รักษาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลาและสวยงาม

จากแนวคิดของนักการศึกษาต่างๆ สรุปได้ว่า อาคารสถานที่ที่เป็นสภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน ฉะนั้นการจัดอาคารสถานที่จึงเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่าย ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และนักเรียน รวมถึงบุคลากรในชุมชนจะต้องมีบทบาทในการวางแผน การจัดสร้าง การใช้ การควบคุม การประเมินผลและการซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่ด้วยความรับผิดชอบร่วมกัน และหมายรวมถึงในการพัฒนาอาคารสถานที่ให้สอดคล้องต่อการบริหารหลักสูตร

สรุปปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านอาคารสถานที่ ประกอบด้วย การวางแผนการใช้ และควบคุมดูแลรักษาอาคารสถานที่

2.2.6 ด้านชุมชนและผู้ปกครอง

ชุมชนมีความสำคัญต่อโรงเรียนอย่างแยกไม่ออก เพราะ โรงเรียนตั้งอยู่ในชุมชน เนื่องจากชุมชนเป็นกลุ่มคนที่อาศัยในอาณาเขตพื้นที่เดียวกัน มีการจัดแบ่งระบบต่างๆ ในชุมชน ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น ๆ มีการติดต่อสัมพันธ์กันได้สะดวกทั่วถึงมีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ ร่วมกัน ดังที่ สวัสดิ์ สุวรรณอักษร (อ้างถึงใน นัฏริดา แดงใหญ่, 2532 : 1) กล่าวถึงความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ดังนี้ 1.ผู้เรียนและโรงเรียนสัมพันธ์กับชุมชน นำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ศึกษาต่อและประกอบอาชีพ 2.โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคม มีหน้าที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมทางสังคมแก่ชุมชน สร้างความร่วมมือกับชุมชน 3.ความสำเร็จของการดำเนินงานของโรงเรียนโดยลำพังไม่สมบูรณ์ ต้องมีส่วนร่วมกับชุมชน 4.จำเป็นต้องสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน ถ้าโรงเรียนเจริญ ชุมชนก็เจริญตาม ได้ชื่อเสียงร่วมกัน 5.โรงเรียนแก้ปัญหาบางอย่างของ

ชุมชนได้ 6.ร่วมใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดร่วมกัน 7.เพื่อปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เกิดผลดีขึ้นจำเป็นต้องมีบุคคลภายนอกมาร่วมปรับปรุง 8.มีการกำกับดูแลหรืออธิบายผลที่เกิดขึ้นต่อชุมชนได้ 9.ความเสมอภาคหรือสิทธิและความเท่าเทียมของประชาชนที่รัฐพึงหยิบยื่นให้ นอกจากนี้ (กิติมา ปรีดีดิถ , 2532 : 242) กล่าวว่า ชุมชนมีบทบาทและความสำคัญต่อการเรียนเป็นอย่างมาก คือ 1. มีส่วนร่วมต่อการกำหนดปรัชญาและจุดมุ่งหมายของโรงเรียน โดยกำหนดให้สอดคล้องกับสภาพของชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ 2.มีบทบาทและความสำคัญในการที่โรงเรียนจะพัฒนาหลักสูตร 3.มีบทบาทในการที่โรงเรียนพัฒนาคนอันเป็นส่วนสำคัญของชุมชนนั้น 4.มีบทบาทในการช่วยโรงเรียนพัฒนาปรับปรุงการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 5.มีบทบาทในการช่วยอนุรักษ์และถ่ายทอดวัฒนธรรม 6.มีบทบาทที่จะช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนในด้านต่างๆ 7.มีบทบาทและความสำคัญต่อโรงเรียนในฐานะชุมชนเป็นที่ตั้งของหน่วยงานและสถาบัน รวมทั้งตั้งโรงเรียนเองด้วย 8.มีบทบาทสำคัญในการควบคุมและสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียนและ (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์, 2539 : 146-147) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้ปกครองต่อการใช้หลักสูตร คือ การใช้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน เมื่อโรงเรียนขอความร่วมมือ เช่น เป็นวิทยากรพิเศษให้กับโรงเรียน

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าความสำเร็จของโรงเรียนในการบริหารหลักสูตร ส่วนหนึ่งได้จากชุมชนเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา โดยการสร้างความร่วมมือในลักษณะแหล่งค้นคว้า อุดหนุนงบประมาณ วิทยากรและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สรุปปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านชุมชนและผู้ปกครอง ประกอบด้วย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชน

จากแนวคิดของนักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญและผลการวิจัยต่างๆ สรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ปัจจัย 6 ด้านได้แก่

1. ด้านผู้บริหาร ประกอบด้วย การสร้างความตระหนักในหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การเป็นผู้นำการใช้หลักสูตรและการเป็นผู้มีวิสัยทัศน์
2. ด้านการสอน ประกอบด้วย การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การเสริมสร้างให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อหลักสูตร ขวัญและกำลังใจในการทำงานของครู
3. ด้านงบประมาณ ประกอบด้วย วิธีการจัดสรรและดำเนินการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ
- 4.ด้านวัสดุหลักสูตร ประกอบด้วย เอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน
5. ด้านอาคารสถานที่ ประกอบด้วย การวางแผนการใช้และควบคุมดูแลอาคารสถานที่

6. ด้านชุมชนและผู้ปกครอง ประกอบด้วย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความร่วมมือของชุมชน

เมื่อนำมาพิจารณาจะเห็นได้ว่า ปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยการบริหารที่อาจส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน และมีความสำคัญต่อการปฏิบัติการบริหารหลักสูตรแตกต่างกันไป แต่ทุกปัจจัยมีจุดหมายร่วมกันในการบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการศึกษา

2.3 ความหมายและความสำคัญของหลักสูตร

2.3.1 ความหมายของหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร คำว่าหลักสูตร (Curriculum) มีความหมายได้หลายอย่าง เมื่อศึกษาความหมายของหลักสูตรตามนิยามที่มีผู้ให้ไว้ สามารถจัดเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มองหลักสูตรว่าเป็นสิ่งที่คาดหวัง (Intended) กลุ่มที่มองหลักสูตรว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง (Actualized) และกลุ่มที่มองหลักสูตรครอบคลุมทั้งสองกลุ่มที่กล่าวมา กลุ่มที่มองหลักสูตรว่าเป็นสิ่งที่คาดหวัง ได้แก่ กลุ่มที่ให้ความหมายว่า หลักสูตร คือวิชาและเนื้อหาวิชา หลักสูตรเป็นโปรแกรมการศึกษา หลักสูตรเป็นเอกสาร และที่หมายถึงหลักสูตรแม่บท ส่วนกลุ่มที่มองหลักสูตรว่าเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ได้แก่กลุ่มที่ให้ความหมายว่าหลักสูตรคือประสบการณ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546 : 7)

หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัดทำให้กับผู้เรียน โดยวางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งทางด้านสติปัญญา จิตใจ อารมณ์และทักษะต่างๆ อันเป็นประสบการณ์ที่ผ่านเข้าไปในการรับรู้ของผู้เรียน (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิวณิช, 2542 : 48)

หลักสูตรว่า คือ มวลประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน อันจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ด้านความรู้ ความคิด เจตคติ และการปฏิบัติในทิศทางที่พึงประสงค์ (สำลี รักษุทธิ, 2544 : 10)

หลักสูตรว่า หมายถึง แผนการเรียน ประกอบด้วยเป้าหมาย และจุดประสงค์เฉพาะที่จะนำเสนอและจัดการเนื้อหา รวมถึงแบบของการเรียนการสอนตาม จุดประสงค์ และท้ายที่สุดจะต้องมีการประเมินผลของการเรียน (รุจิรี ภู่อาระ, 2545 : 1)

หลักสูตรสถานศึกษา เป็นแผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคมและโลกอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2545 ข : 5)

หลักสูตร ว่าหลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่งหมายไว้อย่างเป็นระบบ ในการจัดการศึกษาเป็นแผนการจัดการเรียนการสอน โดยมี

ปัจจัยนำเข้า (Input) ได้แก่ ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) การจัดการ กิจกรรมการเรียนการสอน ผลผลิต (Output) ได้แก่ ผลผลิตทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษา ที่มุ่งฝึกฝนผู้เรียนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายที่ต้องการ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546 : 25)

จากความหมายของหลักสูตรที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จึงพอสรุปความหมายของหลักสูตรได้ว่า หลักสูตรมีความหมายครอบคลุมตั้งแต่เอกสารแนวทางการจัดการศึกษาแต่ละระดับ ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มวิชา ขอบข่ายของเนื้อหา โครงสร้างการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนและรวมถึงมวล ประสบการณ์ที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หรือ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้นๆ

2.3.2 ความสำคัญของหลักสูตร

ความสำคัญของหลักสูตรที่มีต่อการจัดการศึกษานั้น นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าว ตรงกันว่าหลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ทั้งนี้(ปฏุล นันทวงศ์ และไพโรจน์ ด้วงวิเศษ, 2543 : 9)

สรุปความสำคัญของหลักสูตรว่า หลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นเอกสารที่กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่ายต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพตามที่พึงประสงค์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ

หลักสูตรคือ สิ่งที่น่าเอาความมุ่งหมายและนโยบายการศึกษาไปแปลงเป็นการกระทำขั้นพื้นฐานในโรงเรียนหรือสถานศึกษา หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษา มีความสำคัญต่อการศึกษาร่วมรวมของประเทศ และมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน (ธำรง บัวศรี, 2542 : 9-11)

หลักสูตรสถานศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้าน หลักสูตรจะชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้สามารถจัดมวล ประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (วัฒนาพร ระงับทุกข์, 2545 : 2)

หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ตัวผู้เรียนเอง และช่วยให้ครู ได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2543 : 23 -24)

- 1.งานด้านหลักสูตรและการสอนทำให้การศึกษาดำเนินไปสู่ที่วางไว้
- 2.งานด้านหลักสูตรทำให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามเป้าหมาย
- 3.หลักสูตรเปรียบเสมือนแบบแปลนการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตรบอกไว้ว่า วัตถุประสงค์ที่ต้องการมีอะไรบ้าง จะใช้อะไรเป็นวัสดุอุปกรณ์ จะสอนอย่างไร จัดเตรียมการสอนอย่างไรบ้างเพื่อช่วยในการเรียนการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญ เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะ

นำไปสู่ความสำเร็จตามต้องการ เป็นแนวทางไปการปฏิบัติงานของครูที่จะจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน ได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติต่อวิชาชีพ

จากความสำคัญของหลักสูตรตามทัศนะของนักการศึกษาแต่ละท่านจะเห็นว่า หลักสูตรเป็น แนวทางการจัดการศึกษาเพื่อสร้างและพัฒนาคน โดยหลักสูตรจะกำหนดแนวทางการให้ความรู้ ทักษะความสามารถ ความประพฤติ ที่มีประโยชน์ต่อคนในสังคม ตามแผนการพัฒนาประเทศ หลักสูตรจะสะท้อนให้เห็นพัฒนาการด้านต่างๆของประเทศ ถ้าประเทศใดมีหลักสูตรที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ บุคลากรของประเทศนั้นย่อมมีการพัฒนาในทุกๆ ด้านซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนา ประเทศในอนาคต นอกจากนี้ หลักสูตรยังเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงเป้าหมายนโยบายทางการศึกษาของชาติสู่การปฏิบัติในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ เป็นแนวทางและเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษาสำหรับควบคุมการเรียนการสอนในแต่ละระดับ การที่จะทราบว่าการศึกษาในระดับต่างๆจะ ดีหรือไม่ดีสามารถศึกษาได้จากหลักสูตรการศึกษาในระดับนั้นๆ

2.4 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4.1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาขึ้นจากเหตุผลและความจำเป็นด้านต่างๆ ไม่จะเป็นผลการประเมินหลักสูตรและการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 รวมถึง กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งล้วนสะท้อนถึงสภาวะวิกฤตของชาติเกี่ยวกับคุณภาพของคน และความจำเป็นที่ต้องพัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรา 27 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนเหมือนกัน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการศึกษาต่อ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544)

หลักการ

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นไปตามแนวนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ
4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลเรียนเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะ และศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงาน ได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการ โดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญา และทักษะในการดำเนินชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกภาพที่ดี
6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค
7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม
9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

โครงสร้าง

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษาจึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. ระดับช่วงชั้น

กำหนดหลักสูตร เป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2. สาระการเรียนรู้

กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้ 2.1 ภาษาไทย 2.2 คณิตศาสตร์ 2.3 วิทยาศาสตร์ 2.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 2.5 สุขศึกษาและพลศึกษา 2.6 ศิลปะ 2.7 การงานอาชีพและเทคโนโลยี 2.8 ภาษาต่างประเทศ

สาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและเป็นกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่สอง ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์ และสร้างศักยภาพในคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ในสาระการเรียนรู้กลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มวิทยาศาสตร์ กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มภาษาต่างประเทศ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษ ทุกช่วงชั้น ส่วนภาษาต่างประเทศอื่น ๆ สามารถเลือกจัดการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

เป็นกิจกรรมเพิ่มเติมจากสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เพื่อพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมหรือสังคม แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน

3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ให้ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์

3.2 กิจกรรมนักเรียน ได้แก่กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมชมรม ชุมนุม ฯลฯ

4. มาตรฐานการเรียนรู้

เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนในการเรียนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้เป็นข้อๆ รวม 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความสามารถ (ทักษะ/กระบวนการ) คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม มี 2 ลักษณะคือ

4.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (12 ปี)

4.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6

5. เวลาเรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเวลาในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนไว้ดังนี้

- ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 – 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง
- ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 800 – 1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4 – 5 ชั่วโมง
- ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีเวลาเรียนประมาณปีละ 1,000 – 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5 - 6 ชั่วโมง
- ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีเวลาเรียนปีละไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ช่วงชั้น	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษา	
	ช่วงชั้นที่ 1 (ป. 1-3)	ช่วงชั้นที่ 2 (ป. 4-6)	ช่วงชั้นที่ 3 (ม. 1-3)	ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6)
	← การศึกษาภาคบังคับ →		← การศึกษาขั้นพื้นฐาน →	
กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม				
ภาษาไทย	๐	๐	๐	๐
คณิตศาสตร์	๐	๐	๐	๐
วิทยาศาสตร์	๐	๐	๐	๐
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	๐	๐	๐	๐
สุขศึกษาและพลศึกษา	๐	๐	๐	๐
ศิลปะ	๐	๐	๐	๐
การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี	๐	๐	๐	๐
ภาษาต่างประเทศ	๐	๐	๐	๐
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	▲	▲	▲	▲
เวลาเรียน	ปีละประมาณ 800 - 1,000 ชม.	ปีละประมาณ 800 - 1,000 ชม.	ปีละประมาณ 1,000-1,200ชม.	ไม่น้อยกว่าปีละ 1,200 ชม.

หมายเหตุ

๘ สารการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา

๙ สารการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ และศักยภาพพื้นฐานในการคิด และการทำงาน

▲ กิจกรรมที่เสริมสร้างการเรียนรู้นอกจากสารการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และการพัฒนาตนตามศักยภาพ

การจัดหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำหรับผู้เรียนทุกคน ทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถปรับใช้ได้กับการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งในระบบ นอกระบบ และการศึกษา ตามอัธยาศัย

ในส่วนของจัดการศึกษาปฐมวัย กำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นการเฉพาะ เพื่อเป็นการสร้างเสริมพัฒนาการและเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมในการเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สถานศึกษานำไปใช้จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษานั้น กำหนดโครงสร้างที่เป็นสารการเรียนรู้ จำนวนเวลาอย่างกว้างๆ มาตรฐานการเรียนรู้ที่แสดงคุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบ 12 ปี และเมื่อจบการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นของสารการเรียนรู้แต่ละกลุ่ม สถานศึกษาต้องนำโครงสร้างดังกล่าวนี้ไปจัดทำเป็นหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้สถานศึกษาต้องจัดทำรายวิชาในแต่ละกลุ่มให้ครบถ้วนตามมาตรฐานที่กำหนด

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาบางประเภทที่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาทางด้านศาสนา นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศด้านต่างๆ การศึกษาสำหรับผู้บกพร่องในด้านต่าง ๆ ผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษานอกระบบและการศึกษาทางเลือกที่จัดโดยครอบครัวและองค์กรต่าง ๆ การจัดการศึกษาเหล่านี้สามารถปรับใช้มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2.4.2 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียน

การสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 3)

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษา สำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มี สมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการ ใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจา ต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกวิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อ ตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การ คิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรค ต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึง ผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่างๆ ไป ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ ร่วมกัน ในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความ ขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และ การรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยี ด้านต่างๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพล

โลก ดังนี้ 1.รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2.ซื่อสัตย์สุจริต 3.มีวินัย 4.ใฝ่เรียนรู้ 5.อยู่อย่างพอเพียง 6.มุ่งมั่นในการทำงาน 7.รักความเป็นไทย 8.มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ 1. ภาษาไทย 2.คณิตศาสตร์ 3.วิทยาศาสตร์ 4.สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 5.สุขศึกษาและพลศึกษา 6.ศิลปะ 7.การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8.ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้ จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

ภาพที่ 2.2 ตารางการเรียนรู้

ที่มา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 :7)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อ ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการ ตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับคนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจผู้เรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2. กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน เอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสม และสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย

2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 กิจกรรมชุมนุม ชมรม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละ ต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่างๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว มีทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้ง

ด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพมุ่งพัฒนาตนเองและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 5 ชั่วโมง
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณหน้าของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียน วันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณหน้าของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างเวลาเรียน

โครงสร้างเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน ดังนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน									
	ระดับประถมศึกษา						ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น			ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย
	ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓	ป. ๔	ป. ๕	ป. ๖	ม. ๑	ม. ๒	ม. ๓	ม. ๔-๖
● กลุ่มสาระการเรียนรู้										
ภาษาไทย	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
คณิตศาสตร์	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
วิทยาศาสตร์	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
สุขศึกษาและพลศึกษา	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
ศิลปะ	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
การงานอาชีพและ เทคโนโลยี	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๘๐ (๒ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)
ภาษาต่างประเทศ	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๑๒๐ (๓ นก.)	๒๔๐ (๖ นก.)
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๐๐	๘๔๐ (๒๑ นก.)	๘๔๐ (๒๑ นก.)	๘๔๐ (๒๑ นก.)	๑,๕๖๐ (๓๙ นก.)
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๓๖๐
● รายวิชา/กิจกรรมที่ สถานศึกษาจัดเพิ่มเติม ตามความพร้อมและจุดเน้น	ปีละไม่เกิน ๘๐ ชั่วโมง						ปีละไม่เกิน ๒๔๐ ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า ๑,๕๖๐ ชั่วโมง
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน ๑,๐๐๐ ชั่วโมง/ปี						ไม่เกิน ๑,๒๐๐ ชั่วโมง/ปี			รวม ๓ ปี ไม่น้อยกว่า ๓,๖๐๐ ชั่วโมง

ที่มา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 18)

การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถดำเนินการ
ดังนี้

ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตาม
ความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ใน โครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และผู้เรียน
ต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

ระดับมัธยมศึกษา ต้องจัด โครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดและ
สอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตร

สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติม ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้จัดเป็นรายวิชา
เพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษา
และเกณฑ์การจบหลักสูตร เฉพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลา
สำหรับสาระ การเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ละคร
120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรมและ
แนวกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วนกิจกรรมเพื่อสังคมและ
สาธารณประโยชน์ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป.1-6)	รวม 6 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)	รวม 3 ปี	จำนวน 45 ชั่วโมง
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	รวม 3 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง

2.5 หลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง แผนหรือแนวทางหรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะ
พัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน
รวมถึงลำดับขั้นมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสมช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ
ได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง มีชีวิตอยู่ใน โรงเรียน ชุมชน สังคมและ
โลกอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545 : 28)

2.5.1 หลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นแหล่งของการแสวงหาความรู้ สถานศึกษาจึงต้องมีหลักสูตรของตนเอง คือ
หลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การเรียนรู้ทั้งมวลและประสบการณ์อื่นๆ ที่สถานศึกษาแต่ละ
แห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐานและรายวิชา
ที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม เป็นรายปีหรือรายภาค จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียนและกำหนด

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการจัดหลักสูตรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 28)

2.5.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องทำงานร่วมกับครอบครัวและชุมชน ท้องถิ่น วัด หน่วยงานและสถานศึกษา ทั้งภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสองประการ ซึ่งจุดมุ่งหมายทั้งสองประการนี้ให้แนวทางที่สำคัญ ซึ่งสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรภายในบริบทและแนวทางนั้นๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 28)

2.5.2.1 หลักสูตรสถานศึกษาควรพัฒนาให้เด็กเกิดความสุขและความเพลิดเพลินในการเรียนรู้เปรียบเสมือนเป็นวิธีสร้างกำลังใจและเข้าใจให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้ได้มากที่สุด มีความรู้สูงสุดสำหรับผู้เรียนทุกคน ควรสร้างความเข้มแข็ง ความสนใจ และประสบการณ์ให้ผู้เรียนและพัฒนาความมั่นใจ ให้เรียนและทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน ควรให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้สำคัญ ๆ ในการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ได้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีสื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็น และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล

2.5.2.2 หลักสูตรสถานศึกษาควรส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม และโดยเฉพาะพัฒนาหลักการในการจำแนกระหว่างถูกและผิด เข้าใจและศรัทธาในความเชื่อของตน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ว่ามีอิทธิพลต่อบุคคลและสังคมหลักสูตรสถานศึกษาต้องพัฒนาหลักคุณธรรมและความอิสระของผู้เรียนและช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมขึ้น มีความเสมอภาค ควรพัฒนาความตระหนักเข้าใจ และยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับส่วนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับโลก หลักสูตรสถานศึกษาควรสร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูล และเป็นอิสระและเข้าใจในความรับผิดชอบ

2.5.3 การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรจะต้องสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ และเปลี่ยนไปตามธรรมชาติของการศึกษา ผู้สอนต้องปรับปรุงกระบวนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของตน เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ถ้าหลักสูตรมีการปรับปรุง ให้เป็นไปตามความต้องการและความจำเป็นตลอดเวลา สถานศึกษาควรดำเนินการจัดทำหลักสูตร ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2544 : 28 - 34)

2.5.3.1 กำหนดวิสัยทัศน์

2.5.3.2 การจัดหลักสูตรสถานศึกษา

2.5.3.3 การกำหนดสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค

2.5.5.4 การออกแบบการเรียนการสอน

2.5.5.5 การกำหนดเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิต

2.5.5.6 แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.5.5.6.1 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค

2.5.5.6.2 กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค

2.5.5.6.3 กำหนดเวลาและหรือจำนวนหน่วยกิต

2.5.5.6.3 จัดทำคำอธิบายรายวิชา

2.5.5.6.3 จัดทำหน่วยการเรียนรู้

2.5.5.6.3 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

2.5.4 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.5.4.1 การจัดกิจกรรมต่างๆ

2.5.4.2 จัดกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดตามธรรมชาติ และความสามารถ ความต้องการ ของผู้เรียนและชุมชน

2.5.4.3 จัดกิจกรรมเพื่อปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์ต่อสังคม

2.5.4.4 จัดกิจกรรมประเภทบริการด้านต่างๆ

2.5.4.5 การประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมอย่างเป็นระบบ

2.5.5 การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.5.6 การวิจัยเพื่อพัฒนาเรียนรู้

2.5.7 บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีข้อสรุปได้ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545 : 51-58)

2.5.7.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

การที่จัดการศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ดีมีคุณภาพ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาเข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารอย่างถ่องแท้และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังแบบต่อเนื่อง จะช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาประสบผลสำเร็จได้อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการสั่งการมาเป็นผู้ร่วม คือ ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติ

คุณสมบัติของผู้บริหารสถานศึกษา

1. มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความมุ่งมั่นในการจัดการศึกษา และมุ่งมั่นต่อการสร้างระบบคุณภาพให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา 2.เป็นผู้มีความสามารถในการสร้างความร่วมมือ และประสานงานกับทุกฝ่าย เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3.เป็นผู้สนับสนุนให้

สถานศึกษาได้รับการพัฒนาอยู่ในระดับมาตรฐาน การประกันคุณภาพตลอดไป โดยให้การสนับสนุนทั้งบุคลากร และผู้เรียน ร่วมมือกันพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. จัดให้มีแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
2. เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยร่วมประสานกับบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ตลอดจนสาระตามหลักสูตรสถานศึกษา
3. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา
4. สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สนับสนุนให้บุคลากรทุกฝ่ายของสถานศึกษามีความรู้ และความสามารถในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
5. จัดให้มีการนิเทศภายใน เพื่อนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีระบบ
6. ให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อการปรับปรุงพัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

2.5.8 ครูผู้สอน

ครูเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จด้วยดี เพราะการจัดการศึกษาที่ยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 นั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเต็มตามศักยภาพ บทบาทของครูจะต้องปรับเปลี่ยนไป

บทบาทหน้าที่ของครูผู้สอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

1. วางแผนสร้างหน่วยการเรียนรู้ กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
2. จัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด เปิด โอกาสให้ปฏิบัติจริง แสดงออกอย่างอิสระและมีส่วนร่วมทุกกิจกรรม
3. จัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้งภายใน ภายนอกสถานศึกษา ซึ่งแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ในชุมชน เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะแหล่งผลิตศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ฯลฯ
4. พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่ใฝ่รู้ ทันต่อเหตุการณ์
5. จัดสภาพแวดล้อมของห้องเรียนและสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศดึงดูดความสนใจ ทำทนายให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วม
6. จัดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริง โดยประเมินจากการปฏิบัติ การสังเกต การสัมภาษณ์ จากแฟ้มสะสมงาน
7. จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการะบวนการประสานกันระหว่างสถานศึกษา บ้านและชุมชน เพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.5.9 ผู้เรียน

การศึกษาที่ยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เพราะผู้เรียนเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษา เป็นเป้าหมายที่จัดการศึกษามุ่งหวังพัฒนาให้คนไทย มีความสมบูรณ์และสมคูลทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม

การที่จะให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขนั้น ตัวผู้เรียนเองก็ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้จากการเป็นผู้รับความรู้มาเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตน

บทบาทหน้าที่ของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1.มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกับผู้ปกครอง และครูวางแผน การเรียนรู้ของตนเองตามความถนัด ความสนใจและความสามารถของตนเอง 2.มีความรับผิดชอบ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และบริหารจัดการเรียนรู้ของตนเองให้มีคุณภาพ 3.ปฏิบัติตนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รู้วิธีแสวงหาความรู้ พร้อมทั้งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง 4. มีการประเมินและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง 5. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อน โดยช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

2.5.10 ผู้ปกครอง

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เปิดโอกาสให้ทุกส่วนในสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน บิดา มารดา ผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ตลอดจนทำให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมครอบครัว ผู้ปกครองจึงต้องให้ความร่วมมือและรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนให้ได้พัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ

บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1.กำหนดแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับครูและผู้เรียน 2.มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระของหลักสูตรสถานศึกษา และกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือธรรมนูญสถานศึกษา 3.ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ 4.จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้ อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ ให้ความรักความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของผู้เรียน 5.สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสม 6.ร่วมมือกับครูและผู้เกี่ยวข้องของสถานงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน 7.ปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้คู่คุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อนำครอบครัวไปสู่สถาบันแห่งการเรียนรู้ 8.มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จัดให้บุตรธิดา หรือบุคคลที่อยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

2.5.11 ประชาชน

การศึกษาของไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญส่งผลต่อคุณภาพของพลเมืองไทยในอนาคต คือการให้มีการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับทุกคน ประชาชนมีสิทธิในการมีส่วนร่วมกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของตนเอง ตลอดจนการพัฒนาสาระและ

กระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ มีการส่งเสริมให้ทุกคนๆ ส่วนในสังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

บทบาทหน้าที่ของประชาชนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

- 1.มีส่วนร่วมกำหนดสาระของหลักสูตรและแผนพัฒนาการศึกษาหรือธรรมนูญของสถานศึกษา
- 2.สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาในด้านการจัดการเรียนรู้ และทรัพยากรต่างๆ เพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
- 3.มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 4.มีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาเป็นสถานศึกษาของชุมชนอย่างแท้จริง

2.5.12 ชุมชน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้เปิดโอกาสให้ชุมชนในการร่วมจัดทำหลักสูตรและการบริหารจัดการให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่กลมกลืนกับท้องถิ่นจึงได้กำหนดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้ชุมชนมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง สำหรับการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้มีการประสานความร่วมมือเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา

บทบาทหน้าที่ของชุมชนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

- 1.มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือธรรมนูญของสถานศึกษา
- 2.มีส่วนร่วมในการกำหนดสาระตามหลักสูตรของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความต้องการของสังคมและชุมชน
- 3.เป็นศูนย์การเรียนรู้เครือข่ายการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง
- 4.ให้การสนับสนุนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา
- 5.มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 6.เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.5.13 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2542 มาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีผู้บริหารการศึกษาเป็นกรรมการ และเลขานุการของคณะกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด

บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย

- 1.ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- 2.ให้ความเห็นชอบในแผนการจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- 3.ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้ง คณะทำงาน/อนุกรรมการต่างๆ ที่สถานศึกษาแต่งตั้ง
- 4.สนับสนุน ส่งเสริมให้การบริหารด้านวิชาการของสถานศึกษา
- 5.ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น

6. ส่งเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสาน จารีตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ 7. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการชุมชนและมีส่วนในการพัฒนา ชุมชนและท้องถิ่น

2.5.14 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา

สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาอยู่ภายใต้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาแต่งตั้งโดยผู้บังคับบัญชาเหนือสถานศึกษาขึ้นไปหนึ่งระดับ คณะกรรมการประกอบด้วย 1. ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นประธาน 2. ผู้ช่วยผู้บริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมาย เป็นรองประธาน 3. หัวหน้าหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชา เป็นกรรมการ 4. หัวหน้างานแนะแนว เป็นกรรมการ 5. หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล เป็นกรรมการ 6. ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. วางแผนการดำเนินงานวิชาการ กำหนดสาระรายละเอียดของหลักสูตรระดับสถานศึกษาและแนวการจัดสัดส่วนสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาเรียนรู้ของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาพเศรษฐกิจสังคมศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. จัดทำคู่มือการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดกระบวนการการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และการแนะแนวให้สอดคล้อง และเป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้การวัดผลประเมินผลและการแนะแนวให้เป็นไปตามจุดหมายและแนวทางการดำเนินการของหลักสูตร
4. ประสานความร่วมมือจากบุคคลหน่วยงาน องค์กรต่างๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพ
5. ประชาสัมพันธ์หลักสูตรและการใช้หลักสูตรแก่นักเรียน ผู้ปกครองชุมชนผู้เกี่ยวข้องแนะนำข้อมูลป้อนกลับจากฝ่ายต่างๆ มาพิจารณาเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
6. ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ ติดตามผลการเรียนของนักเรียนรายบุคคล ระดับชั้น ระดับช่วงและระดับกลุ่มวิชาในแต่ละปีการศึกษา เพื่อปรับปรุง แก้ไขและพัฒนา การดำเนินงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา
7. ตรวจสอบ ทบทวน ประเมินมาตรฐานการปฏิบัติการของครู และการบริหารหลักสูตรระดับสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา แล้วใช้การประเมินเพื่อวางแผน พัฒนาการปฏิบัติงานของครูและการบริหารหลักสูตรปีการศึกษาต่อไป

คณะอนุกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา มีจำนวน 9 คณะ ตั้งชื่ออนุกรรมการตามชื่อกลุ่มวิชาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษาไทย กลุ่มวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มวิชาสุขศึกษา และพลศึกษา กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มวิชา

วิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาทัศนศิลป์ ดนตรีและนาฏศิลป์ กลุ่มวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอยู่ภายใต้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่งตั้งโดยผู้บริหารสถานศึกษา

คณะกรรมการแต่ละคณะประกอบด้วย

1. หัวหน้าหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชา เป็นประธานอนุกรรมการ 2. ครู-อาจารย์ทุกคนในหมวดวิชาหรือกลุ่มวิชา เป็นอนุกรรมการ 3. รองหัวหน้าหมวดหรือวิชากลุ่ม เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

คณะให้อนุกรรมการมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดสัดส่วนสาระการเรียนรู้กลุ่มวิชาและพัฒนาหลักสูตรรายวิชาของกลุ่มวิชาในสาระการเรียนรู้ แกนร่วม แกนเลือก และเลือกเสรีตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ดำเนินการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุดและการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แสดงความสามารถที่แท้จริงของนักเรียน
3. พัฒนาแผนการสอนรายวิชาที่เป็นมาตรฐานกลาง เพื่อให้ผู้สอนสามารถ ปรับใช้ตามความเหมาะสมและให้การสอนนำไปสู่การเรียนรู้มากที่สุด
4. พัฒนาเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด
5. กำหนดแนวทางพัฒนาเครื่องมือและกำกับ ติดตามการดำเนินการวัดผล และประเมินผล การเรียนรู้ของนักเรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มวิชาที่กำหนด
6. วิเคราะห์พัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคล และรายกลุ่ม
7. ดำเนินการวิจัยการศึกษาในชั้นเรียน เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการวัดผล และการประเมินผล
8. นิเทศภายใน และเปลี่ยนประสบการณ์ดำเนินงานเพื่อคุณภาพการเรียนการสอนและประสิทธิ ภาพในการปฏิบัติงาน
9. รวบรวมข้อมูลเพื่อการปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรรายวิชา และการจัดกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนตรวจสอบ และประเมินการบริหารหลักสูตรรายวิชาในภาคเรียนที่ผ่านมา และวางแผนพัฒนาการบริหารหลักสูตรในภาคเรียนต่อไป
10. รายงานการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูอาจารย์และผลการหลักสูตรของกลุ่มวิชา โดยเน้นผลที่เกิดกับผู้เรียนต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

2.6 การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา มีภารกิจรับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเด็กทุกคนทุกวัยเรียนจำนวน 116 โรงเรียน จากพื้นที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสสามโคก อำเภอลาดหลุม

แก้ว และอำเภอคลองหลวง ดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแยกออกเป็น 4 ระดับคือ(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1, 2552)

1. การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ให้การศึกษาแก่เด็กในวัย 4 – 5 ปี หรือชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาล 2 เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา
2. การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 และช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

3. การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

4. การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

ปีการศึกษา 2545 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนนำร่อง และโรงเรียนเครือข่ายของกระทรวงศึกษาธิการ ในการเริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในระดับช่วงชั้นที่ 3 และระดับชั้นที่ 4 ระดับชั้นม.1 และ ม.4 จำนวน 1 โรงเรียน ต่อมาในปีการศึกษา 2546 และปีการศึกษา 2547 สถานศึกษาทุกสถานศึกษาเริ่มใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2.7 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของตนเอง ที่เรียกว่า หลักสูตรสถานศึกษา ตามแนวทางการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ทำให้ผู้บริหารและครูจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้พัฒนาหลักสูตร ได้แก่ การสร้าง การใช้ และการปรับปรุงหลักสูตร ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน ในหน้าที่ปกติ ในการดำเนินการนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยกระบวนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

การดำเนินการให้หลักสูตรมีคุณภาพ ตามหลักการและจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะต้องมีกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ใ้บุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือ การประสานงาน และการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา มีภารกิจและแนวดำเนินการ ดังนี้ (กรมวิชาการ, 2545)

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร

ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร (ใช้หลักสูตร)

ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล

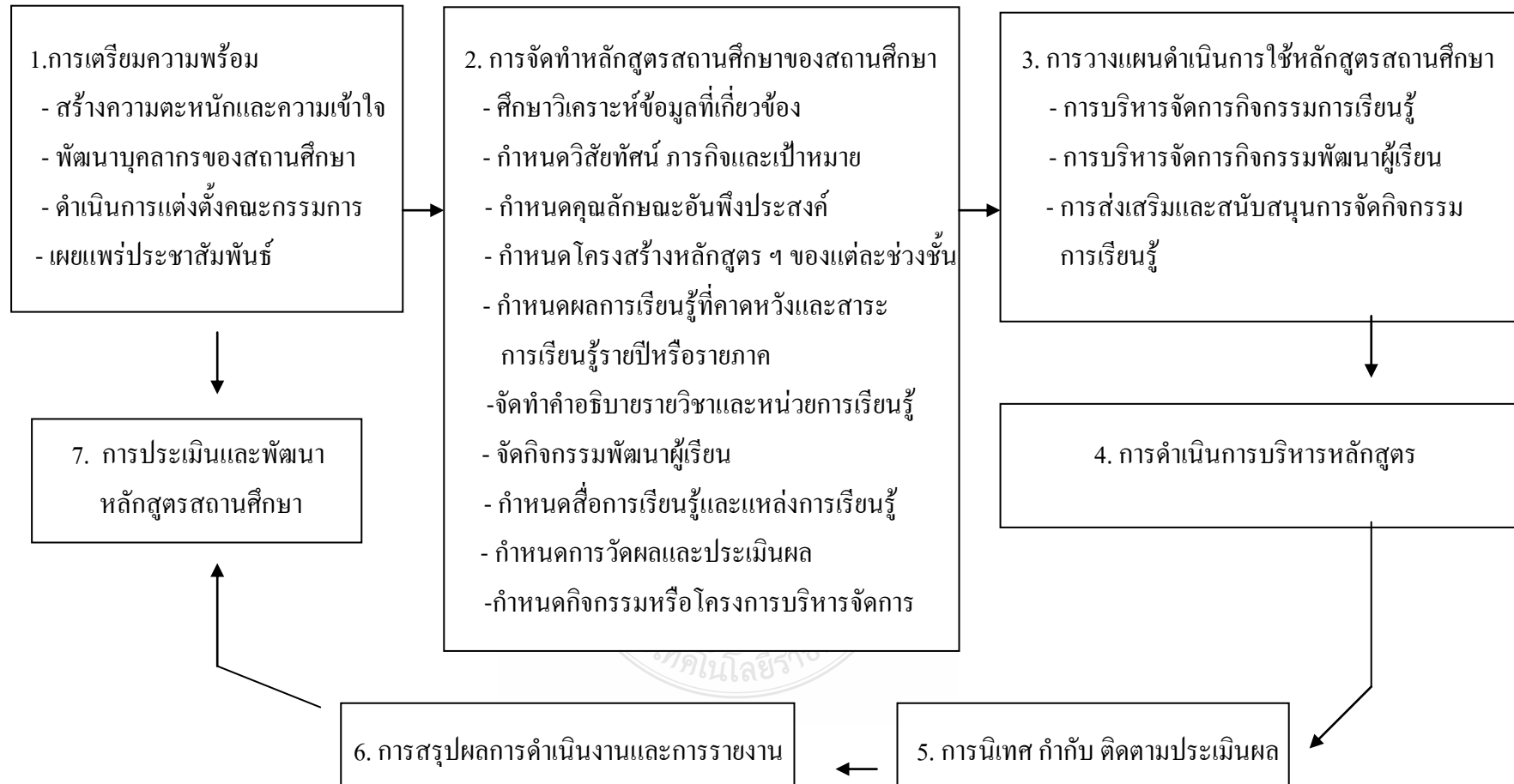
ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน

ภารกิจที่ 7 การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ในการดำเนินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามภารกิจดังกล่าว เป็นส่วนที่สถานศึกษาทุกแห่งได้ดำเนินการมาแล้วตั้งแต่กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เมื่อปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนนำร่อง และปีการศึกษา 2546 ให้ใช้ทุกโรงเรียน เพื่อทบทวนแนวทางการบริหารจัดการ การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.4 แสดงการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

ที่มา : กรมวิชาการ, 2545

2.7.1 การเตรียมความพร้อม

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ดังนี้

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 7) ได้กล่าวถึง

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การเตรียมสถานศึกษาในด้านบุคลากร ด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการสนับสนุนส่งเสริมเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (เสาวภาคย์ แผลมเพ็ชร, 2545 : 5-6)

1. สร้างความตระหนักและความเข้าใจให้แก่บุคลากร ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็น ที่ต้องร่วมมือกันดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1.1 สำรวจความต้องการของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาจะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน ในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ประกอบการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ ภารกิจหรือเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาควรจัดทำเอกสาร เพื่อเผยแพร่ให้แก่ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงสิ่งที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร จากหลักสูตรเดิมมาใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในส่วนที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นๆ เช่น ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน

1.3 ประชุมสร้างความเข้าใจ นอกจากการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่แล้ว สถานศึกษาควรจัดประชุมสร้างความเข้าใจแก่คณะกรรมการสถานศึกษา คณะครู และผู้ปกครองนักเรียนด้วย

1.4 ศึกษาดูงานจากสถานศึกษาที่ได้ดำเนินการมาแล้ว ถ้ามีโอกาสอาจให้ครูหรือคณะกรรมการสถานศึกษา ไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ประสบผลสำเร็จหรือมีคุณภาพดี เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาในสถานศึกษาของตนเอง

ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ

1.มีข้อมูลที่แสดงความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของบุคคลที่เกี่ยวข้อง 2.มีเอกสารและหลักฐานเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา 3.บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความสนใจ และกระตือรือร้นที่จะหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา

2. การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้บุคลากรของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

2.1 ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และเอกสารประกอบหลักสูตรฯ ที่ได้รับจากกระทรวงศึกษาธิการทุกเล่ม

2.2 ศึกษาสภาพปัญหาความต้องการของบุคลากร สถานศึกษา จะต้องมีความวิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของชุมชน ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน ที่ได้จากการสำรวจ เพื่อนำไปใช้ประกอบการจัดทำวิสัยทัศน์ ภารกิจหรือเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

2.3 จัดประชุมสัมมนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจเพิ่มเติม และฝึกปฏิบัติตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด สถานศึกษาควรจัดประชุมปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม

2.4 สร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเป็นการเสริมสร้างองค์ความรู้เพิ่มชิ้น การสร้างเครือข่ายตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ภายใน โรงเรียนหรือเครือข่ายกับโรงเรียนอื่นๆ

ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ

1. มีคณะทำงานที่รับผิดชอบการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. มีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดหลักสูตรสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา

3. มีบัญชีรายชื่อสถานศึกษาและหน่วยงานที่เป็นแหล่งเรียนรู้

3. การดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการคณะต่างๆ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เพื่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และคณะกรรมการอื่นๆ ตามความต้องการจำเป็น มีแนวดำเนินการ ดังนี้

3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษา ซึ่งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 กำหนดการแต่งตั้งโดยผู้บังคับบัญชาเหนือระดับสถานศึกษาขึ้นไปหนึ่งระดับ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นประธาน รองผู้บริหารสถานศึกษา เป็นรองประธาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือหัวหน้าหมวด หัวหน้างานอื่นๆ เป็นกรรมการ และรองผู้บริหารงานวิชาการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

3.2 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการอื่นๆ ตามความจำเป็น เช่น คณะกรรมการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการประเมินหลักสูตร คณะกรรมการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คณะกรรมการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน เป็นต้น

ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ

1. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและงานวิชาการตามหลักสูตรของสถานศึกษา
2. มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอื่นๆ ได้แก่ คณะกรรมการประเมินหลักสูตร คณะกรรมการกลุ่มสาระการเรียนรู้
4. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้กับผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขององค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบ และขอความร่วมมือในส่วนที่เกี่ยวข้องและจำเป็น โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น หอกระจายข่าว ป้ายนิเทศ แผ่นพับ จดหมายข่าว สื่อมวลชน อินเทอร์เน็ต สิ่งพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ รวมทั้งการออกเยี่ยมพบปะประชาชน เป็นต้น

ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ

1. มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนทราบ
  2. บุคลากรทุกฝ่ายอาสาที่จะช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา
- สรุปได้ว่าการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา หมายถึง การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญ ความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการของสถานศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้กับผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรในชุมชนทุกฝ่ายได้รับทราบ

2.7.2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

เป็นกระบวนการจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีแนวทางการจัดทำของแต่ละองค์ประกอบต่อไปนี้ ซึ่งสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมจาก ส่วนที่ 2 เรื่องแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีภารกิจหลักที่ดำเนินการคือ 1.ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง 2.กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 3.กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4.กำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละช่วงชั้นและสัดส่วน เวลาเรียน 5.กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค 6.จัดทำคำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้ 7.กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 8.การกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ 9.กำหนดสื่อการเรียนรู้

และแหล่งการเรียนรู้ 10.กำหนดการวัดผลและประเมินผล 11.กำหนดโครงการหรือกิจกรรมบริหารจัดการที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

ดังนี้ (ถวัล มาศจรัส, 2545 : 130) กล่าวถึง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาว่ามีขั้นตอน ดังนี้

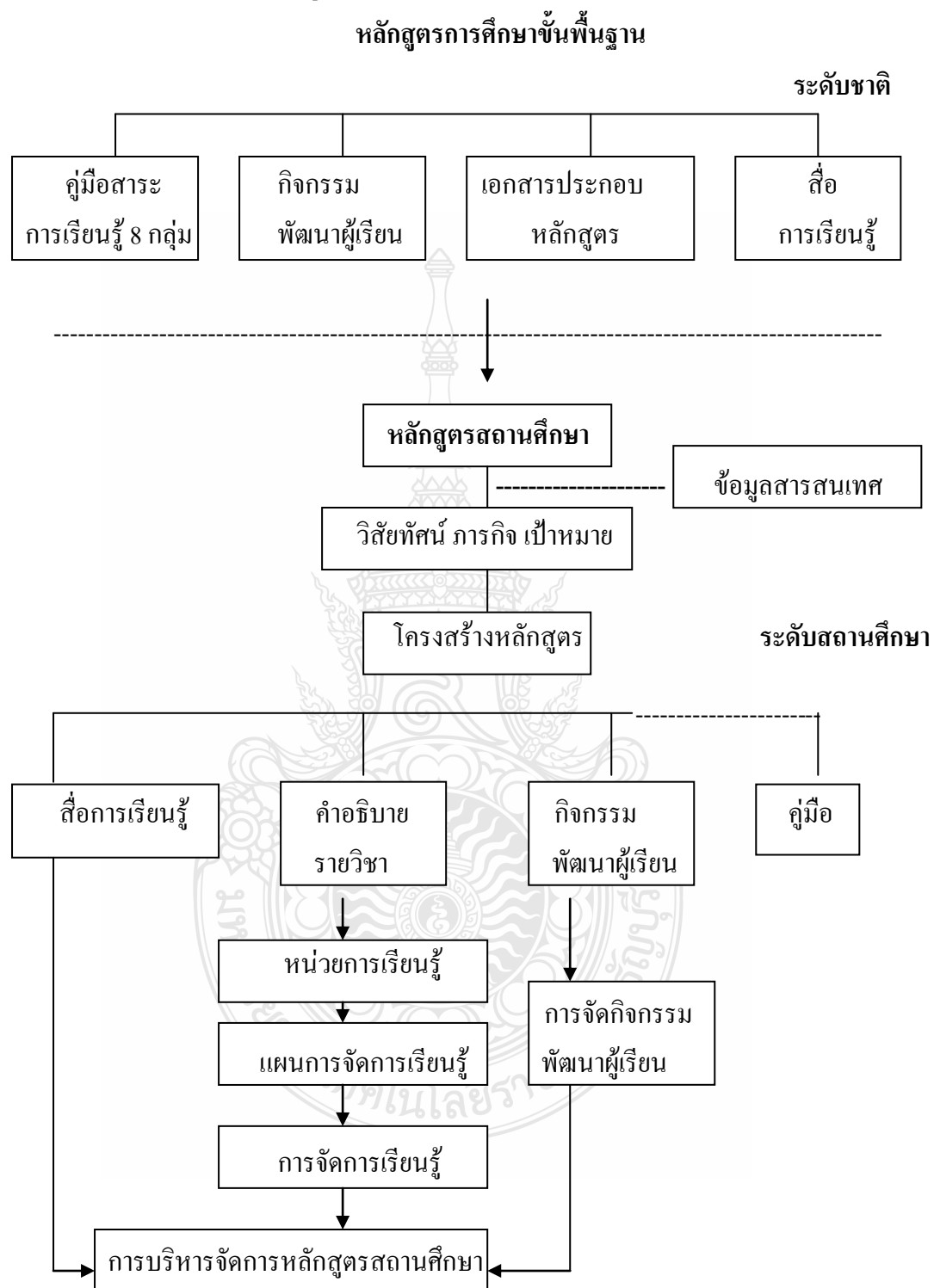
1.กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค 2.กำหนดสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค 3.กำหนดเวลาและหรือจำนวนหน่วยกิต 4.จัดทำคำอธิบายรายวิชา 5.จัดทำหน่วยการเรียนรู้ 6.จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ

1. มีผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสำหรับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
2. มีกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา
3. มีกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา
4. มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละช่วงชั้นและสัดส่วนเวลาเรียน
5. มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค
6. มีคำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้
7. มีแผนการจัดการเรียนรู้ และแผนการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและเป้าหมาย การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดสื่อการเรียนรู้และการวัดผลและประเมินผล รวมถึงกำหนด โครงสร้างหรือกิจกรรมบริหารจัดการ

ภาพที่ 2.5 ภารกิจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ที่มา (กรมวิชาการ, 2545 : 28)

2.7.3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

เป็นการเตรียมการให้มีความพร้อมในการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนตามภารกิจ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดหา การเลือก การใช้และการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การแนะแนว การวิจัยเพื่อพัฒนา และการนิเทศกำกับติดตาม ซึ่งแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1.การบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารทำความเข้าใจกับครูให้พัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ความสามารถ มีเทคนิควิธีการต่างๆ ที่หลากหลาย และสามารถนำไปใช้วางแผนดำเนินการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้แก่ การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การใช้สื่อการเรียนรู้ การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี การสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ การสอนซ่อมเสริม การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ฯลฯ

ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ

1. มีเอกสาร หลักฐานการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. มีการจัดทำสาระการเรียนรู้ รายวิชา และกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับ ความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน
3. มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิด และสรุปเป็นองค์ความรู้และแนวคิด ของตนเอง
4. มีการสอนซ่อมเสริมและส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพที่ปรากฏเป็นหลักฐานและตรวจสอบได้
5. มีระบบการประเมินผลตามสภาพจริงและมีวิธีการที่หลากหลาย

2.การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาคควรร่วมกันวางแผนให้ครูสามารถแนะแนวผู้เรียน ในด้านความสามารถทางการเรียนและการศึกษาต่อ และร่วมกันวางแผนการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ จุดเน้น เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา เช่น กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา กิจกรรมสร้างนิสัย กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ฯลฯ โดยการกำหนดให้เป็นชมรมชุมนุม หรือกลุ่มสนใจ

ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ

1. มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมอื่นๆ ตามความเหมาะสม
2. มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนับสนุน ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามหลักการของศาสนา

3. การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สถานศึกษาควรส่งเสริมและดำเนินการให้มีการระดมทรัพยากรมาใช้ให้คุ้มค่าต่อการศึกษาในทุกด้านจัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษาหรือการจัดแหล่งเรียนรู้ และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดให้มีสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับศักยภาพ และบริบทของโรงเรียน ส่งเสริมการทำวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ

1. มีการจัดระดมทรัพยากร เพื่อใช้ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
2. การสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ เพียงพอตามความเหมาะสมของสถานศึกษา และชุมชน

3. มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4. มีการส่งเสริมให้ครูทำการวิจัยในชั้นเรียน

5. มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาให้มีการบริหารจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น การวางแผนให้ครูสามารถแนะแนวผู้เรียน และวางแผนการจัดกิจกรรมที่ตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ การส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษา

2.7.4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา)

เป็นการดำเนินการตามภารกิจที่ 2 และภารกิจที่ 3 ที่สถานศึกษากำหนดไว้โดยการ จัดระบบการนิเทศ ติดตาม กำกับ ให้กระบวนการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษามี ประสิทธิภาพตามมาตรฐานของหลักสูตรสถานศึกษา พุทธศักราช 2549 ทั้งนี้จะต้องดำเนินการให้ สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ต่างๆ ในระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกองค์ประกอบไม่ว่า จะเป็น การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด และการประกันคุณภาพ ภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษาในการดำเนินการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางการวัดและประเมินในกระบวนการวัดและ ประเมินของหลักสูตร

สถานศึกษา การประเมินผลตามมาตรฐานและตัวชี้วัดต่างๆ ในการประเมินมาตรฐานใน การประกันคุณภาพ สถานศึกษาต้องถือว่าเป็นเรื่องเดียวกัน การดำเนินการบริหารจัดการให้เป็ นลักษณะการบูรณาการ จะไม่แยกส่วนออกจากกันระหว่างการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ

1. มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ
2. มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้การประเมินภายนอกมีความสมบูรณ์ที่สุด
3. มีการรายงานผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา) หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดไว้โดยการจัดระบบการนิเทศ ติดตาม กำกับ ให้กระบวนการใช้หลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพ สอดคล้อง กับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการประกันคุณภาพในสถานศึกษาหรือการประกันภายนอกสถานศึกษา

2.7.5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล

ในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ควรจัดให้มีการนิเทศกำกับ ติดตามและประเมินผล เพื่อได้ศึกษาปัญหา การร่วมกันแก้ไขและพัฒนาภารกิจในส่วนที่ต้องการให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพของการใช้หลักสูตรสถานศึกษาสูงขึ้น ซึ่งแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา และควรดำเนินการในรูปแบบคณะกรรมการการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมการนิเทศ และมีบุคลากรหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้ช่วยหัวหน้า กลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน
2. ร่วมกันวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ และมีการกำหนดแผนงานกิจกรรมการนิเทศ และแนวปฏิบัติที่ชัดเจน
3. ร่วมกันสร้างเครื่องมือการนิเทศและแบบบันทึกการนิเทศที่เหมาะสม และเอื้อต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน
4. ร่วมกันดำเนินการนิเทศ ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไป ตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษา

ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ

1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา
2. การแผนงาน โครงการนิเทศ ติดตาม กำกับในสถานศึกษา
3. มีเอกสารหลักฐานการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
4. มีเอกสารรายงานการนิเทศ

สรุปได้ว่า การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล หมายถึง สถานศึกษาสามารถศึกษาปัญหาความต้องการของบุคลากรในสถานศึกษาร่วมกัน วางแผนการนิเทศ สร้างเครื่องมือรวมถึงสถานศึกษาสามารถดำเนินการนิเทศ ตามเป้าหมายที่วางไว้

2.7.6 การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน

ในการดำเนินการใช้หลักสูตรเมื่อสิ้นปีการศึกษา สถานศึกษาควรจัดทำสรุปรายงานผลการใช้หลักสูตรโดยการดำเนินการประเมินและรวบรวม ข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ที่เกี่ยวกับการ

จัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาและสรุปผลจัดทำเป็น รายงานผลการใช้ เพื่อเสนอให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ หรือเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาการจัดการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ

1. มีการรายงานต่อผู้เกี่ยวข้องและชุมชนตามระยะเวลาที่กำหนด
2. มีการรายงานผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ตามหลักสูตรสถานศึกษาของ

สถานศึกษา

สรุปได้ว่า การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน หมายถึงสถานศึกษาสามารถเขียนรายงานสรุปผลการดำเนินงาน และจัดทำรายงานผลการใช้หลักสูตรให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

2.7.7 การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรสถานศึกษาเมื่อใดแล้วระยะหนึ่ง ก็ควรจะมีการประเมินและพัฒนาให้มีคุณภาพที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาดังนี้

1.สถานศึกษาให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และงานวิชาการ ร่วมกันวางแผนการดำเนินการประเมินหลักสูตรฯ โดยการกำหนดเครื่องมือประเมินแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปและเขียนรายงานผลการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา

2.สถานศึกษาดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตัวชี้วัดสภาพความสำเร็จ

1. มีการนำข้อมูลและปัญหาไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
2. มีการจัดทำและพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพตามหลักสูตรควบคู่กับแผนพัฒนา

คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาให้คณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและงานวิชาการร่วมกันวางแผนประเมินหลักสูตร เพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ดำรงค์ เหมือนประสพ (2545) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ เขตการศึกษา 6 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการและปัญหาในการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 82 คน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่าย ส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติได้เต็มรูปแบบได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของโรงเรียนในเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะกรรมการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 การสร้างความตระหนักให้บุคลากรและการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเรื่องการกำหนดควิสัยทัศน์ของสถานศึกษา การกำหนดพันธกิจของสถานศึกษา การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง การจัดทำสาระการเรียนรู้รายปี การจัดทำคำอธิบายรายวิชา การจัดหน่วยการเรียนรู้ และการกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่วนปัญหาที่โรงเรียนส่วนใหญ่ประสบ ได้แก่ ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการ บุคลากรมีจำนวนจำกัดต้องรับภาระงานหลายอย่าง ระยะเวลาในการจัดทำหลักสูตรน้อยเกินไป เอกสารการประเมินผลการเรียนยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ การทำวิจัยในชั้นเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จ การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลยังไม่เป็นระบบ และยังไม่มีความชัดเจนในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร

ปริญญญา วงศ์สุขสิน (2547) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหาร ระดับกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา และปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยการบริหาร โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา คือ ด้านผู้บริหาร ด้านอาคารสถานที่ ด้านครูผู้สอน ด้านการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านงบประมาณ ด้านชุมชนและผู้ปกครอง ด้านวัสดุหลักสูตรและด้านการนิเทศ กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา คือ การเตรียมความพร้อม การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การใช้หลักสูตร การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศ ติดตามและประเมินผลหลักสูตร และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายการใช้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กันคือ ด้านการประเมินคุณภาพภายนอก ด้านอาคารสถานที่ ด้านผู้บริหาร และด้านงบประมาณ มีความสามารถในการทำนายกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

พุมิพงศ์ แสงฤทธิ์ (2547) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ปีการศึกษา 2545 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ และเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายและศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ใน 7 ภารกิจงานคือ ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อม ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตรและใช้หลักสูตร ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงาน ภารกิจที่ 7 การปรับปรุงพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเครือข่าย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความคิดเห็น ว่า โดยภาพรวมมีสภาพการบริหารตามภารกิจอยู่ในระดับมาก 6 ภารกิจ คือ ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ภารกิจที่ 7 การปรับปรุงพัฒนา ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อม และภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงาน และสภาพการบริหารอยู่ระดับปานกลาง 1 ภารกิจ คือ ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตรและใช้หลักสูตร ปัญหาการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและศึกษานิเทศก์อำเภอ มีความคิดเห็น ว่า โดยภาพรวมมีปัญหาในการปฏิบัติตามภารกิจอยู่ในระดับปานกลางทุกภารกิจ โดยเรียงลำดับจากมีปัญหาในการปฏิบัติมากไปหาปัญหาในการปฏิบัติน้อย ได้ดังนี้ ภารกิจที่ 2 การจากหลักสูตรสถานศึกษา ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อม ภารกิจที่ 7 การปรับปรุงพัฒนา ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตรและใช้หลักสูตร ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล และภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงาน การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเครือข่าย ปีการศึกษา 2545 ระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายและศึกษานิเทศก์อำเภอ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากซึ่งไม่แตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นแตกต่างกับศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น

พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย แตกต่างกับครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

กิ่งดาว หวังร่วมกลาง (2547) ได้วิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน เครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ตั้งอยู่ใน เขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา 2545 จำนวน 46 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการหรือครูวิชาการและครูผู้สอน จำนวน 184 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าโดยเป็นคำถามเกี่ยวกับ กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา 7 ด้าน คือ ด้านการเตรียมและพัฒนาบุคลากรเพื่อการ ใช้หลักสูตร ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดบุคลากรในกระบวนการเรียน การสอนตามหลักสูตร ด้านการบริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ประกอบหลักสูตร ด้านการ บริการแหล่งวิทยาการ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมเสริมสูตรและด้านการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตร ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการจัดบุคลากรในกระบวนการเรียนการ สอนตามหลักสูตรและด้านการบริการแหล่งวิทยาการ โรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา ที่ตั้งอยู่ในและนอกเขตเทศบาล มีกระบวนการ บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทาง สถิติที่ระดับ .05 ข้อเสนอแนะจากผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านการเตรียมและพัฒนาบุคลากรเพื่อการ ใช้หลักสูตร โรงเรียนควรจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในการจัดทำและ ใช้หลักสูตรสถานศึกษาให้ เข้าใจตรงกัน ด้านการจัดทำสาระหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนควรมีการรวมกลุ่มแบ่งหน้าที่จัดทำ ตามกลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่ม ด้านการจัดบุคลากรในกระบวนการเรียนการสอนตามหลักสูตร โรงเรียนควร จัดครูเข้าสอนโดยพิจารณาจากความสนใจ ความถนัด และความสามารถของแต่ละบุคคล ด้านการ บริการสื่อการเรียนการสอนและวัสดุอุปกรณ์ประกอบหลักสูตร โรงเรียนควรจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนในการจัดหาสื่อคอมพิวเตอร์ ด้านการบริการแหล่งวิทยาการ โรงเรียนควรจัดสรร งบประมาณในการเรียนรู้ตามแหล่งความรู้นอกสถานที่ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรม เสริมหลักสูตร โรงเรียนควรจัดให้มีกลุ่มตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียน โดยคำนึงถึง

ความเหมาะสมของผู้เรียน ด้านการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตร โรงเรียนควรดำเนินการนิเทศทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง

นवलลอ พลรักษา (2547) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ผลการวิจัย สภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร และด้านการเตรียมความพร้อม ปัญหาการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย มีปัญหา ดังนี้ ปัญหาด้านการเตรียมความพร้อม คือ ขาดการจัดเตรียมเอกสารหลักสูตร ตำรา คู่มือต่างๆ ไว้อย่างเพียงพอและเป็นปัจจุบัน ขาดการประสานงานเพื่อขอความร่วมมือ ช่วยเหลือและสนับสนุนจากชุมชนหรือภาคเอกชนในด้านงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร และขาดการรวบรวมแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาด้านการบริหารหลักสูตร คือ ขาดแผน/โครงการที่จะช่วยครูในการจัดหา จัดทำและการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกด้านวิชาการอย่างเหมาะสม ขาดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้ครูผู้สอนจัดการสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ และขาดการส่งเสริมให้สร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้ประเภทต่างๆ ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเพียงพอกับความต้องการของครู ปัญหาด้านการดำเนินการใช้หลักสูตร คือ ขาดระบบการจัดเก็บ ซ่อมแซม และบำรุงรักษาสื่อการเรียนรู้แต่ละประเภทอย่างถูกต้องและเป็นระบบ ขาดการนำกระบวนการวิจัยมาผสมผสานหรือบูรณาการในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และขาดการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

บังอร ทองประเสริฐ (2548) ได้วิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตร จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรและประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร ในโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตร จังหวัดนครปฐม ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรกับประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร ในโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตรจังหวัดนครปฐม องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร ในโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตร จังหวัดนครปฐม ตัวอย่างเป็น ผู้บริหารโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตร จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า สภาพองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรและประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร ทั้งโดยภาพรวมและรายด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบการบริหารหลักสูตรกับประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตร องค์ประกอบการบริหารหลักสูตร ด้านความร่วมมือของชุมชน ด้านงบประมาณ ด้านผู้บริหาร ด้านอาคารสถานที่ ด้าน

วัตถุประสงค์ ด้านครูผู้สอน และด้านการนิเทศ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตร

นุดา นามแก้ว (2549) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 332 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามแบบปลายเปิด ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแจกแจงความถี่ ผลการวิจัย พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทั้ง 7 ด้าน การเตรียมความพร้อมก่อนจัดทำหลักสูตร ด้านการจัดทำสาระหลักสูตร ด้านการวางแผนการใช้หลักสูตร ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ด้านการกำกับ นิเทศ ติดตาม ด้านการประเมินการใช้หลักสูตร และด้านการพัฒนาหลักสูตร มีปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนจัดทำหลักสูตรและด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ปัญหา คือ การจัดเตรียมงบประมาณ หรือปัจจัยสนับสนุนอื่นๆ เพื่อจัดทำหลักสูตรไม่เพียงพอ ครูขาดความชำนาญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เวลาในการจัดทำหลักสูตรมีน้อย ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาน้อย หลักสูตรมีรายวิชาและเนื้อหาสาระมากเกินไป และการเรียนการสอนไม่เป็นตามแผนที่วางไว้ ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตร คือ ควรมีการประชุมชี้แจงผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมในการกำกับ นิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตร รวมถึงการจัดหางบประมาณ หรือสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน และสถานศึกษาควรมีการรวบรวมข้อคิดเห็นของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

สุริย์รัตน์ คำฟอย (2549) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์และความสามารถทำนายความสามารถในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาจังหวัดนครนายก ปัจจัยที่ศึกษา ได้แก่ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานขนาดสถานศึกษา คุณลักษณะผู้บริหารและคุณลักษณะครูผู้สอน ส่วนความสามารถในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษามี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อม ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการวางแผนดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ

ติดตาม ประเมินผล และด้านการสรุปผลการดำเนินงาน ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก อยู่ในระดับสูงกว่าระดับปานกลางทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คุณลักษณะของผู้บริหารและคุณลักษณะของครูผู้สอนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความสามารถในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารและคุณลักษณะของครูผู้สอนสามารถทำนายความสามารถในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทุกด้าน และสามารถร่วมกันอธิบายความสามารถในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวางแผนดำเนินการบริหารหลักสูตรได้ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และด้านการสรุปผลการดำเนินงาน คุณลักษณะของผู้บริหารคุณลักษณะของครูผู้สอน และขนาดสถานศึกษาระดับกลางสามารถทำนายความสามารถในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการเตรียมความพร้อม

พิทักษ์ แก้วในเมฆ (2550) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำรง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำรง ใน 4 ด้าน คือ การเตรียมความพร้อม การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการใช้หลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชีวสังคม ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรบริหารกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อหาคำแนะนำนักวิจัยในแต่ละด้านว่าส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำรง ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรบริหารโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการบริหารเวลาและการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมความพร้อม การจัดทำหลักสูตร การดำเนินการหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำรง ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อม การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการใช้หลักสูตร และการประเมินผลหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านชีวสังคม ปัจจัยด้านพฤติกรรมกรบริหารกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ ได้แก่ พฤติกรรมกรบริหาร และความคาดหวังคุณภาพของนักเรียน ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกันน้อยกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ประสิทธิภาพในการทำงานขนาดของโรงเรียน คำแนะนำ ความสำคัญของตัวแปรโดยรวม ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำรง พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดีที่สุดในลำดับแรกๆ มี 4 ตัว ได้แก่

พฤติกรรมกรรมการบริหาร ความคาดหวังคุณภาพของนักเรียน คุณวุฒิทางการศึกษา และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Atjonen (1994) ได้วิจัยเรื่อง หลักสูตรท้องถิ่น เครื่องมือการบริหารและพัฒนาครูในระบบโรงเรียน ประสิทธิภาพและความคิดเห็นของครู โรงเรียนประถมศึกษา โดยประเมินจากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนรับภาระเรื่องหลักสูตรมากเกินไป โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรล่าช้า ผลกระทบที่สำคัญคือ ผู้เชี่ยวชาญการสอนไม่สามารถออกแบบหลักสูตรได้และปัญหาหลักที่พบคือขาดแหล่งออกแบบการเรียนรู้

Brook (1994) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษาใน Brith Columbia เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการติดตามผลการใช้หลักสูตรประถมศึกษาในปี ค.ศ. 2000 ของมหาวิทยาลัยเทกซัส เมืองออสติน ผลการวิจัย หลักสูตรประถมศึกษาที่ปรับปรุงใหม่จะครอบคลุมการศึกษา 4 ปี ซึ่งเน้นหลัก 4 ประการ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมและการศึกษาด้วยตนเอง
2. บรรยากาศในการเรียน
3. ความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและนักเรียนในการทำกิจกรรม
4. การบูรณาการหลักสูตรทางด้านมานุษยวิทยา วิทยาศาสตร์ ศิลปะและการประดิษฐ์

สรุปจากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ สรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน งบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งการเรียนรู้ ผู้ปกครองและชุมชน ส่วนปัญหาของการบริหารจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย ปัญหาการจัดเตรียมงบประมาณ เพื่อจัดทำหลักสูตรไม่เพียงพอ ขาดครูชำนาญการในการจัดทำหลักสูตร ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรน้อย การเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ขาดแผน/โครงการที่ช่วยให้ครูจัดหาหรือจัดทำและการใช้สิ่งอำนวยความสะดวกด้านวิชาการ ขาดการจัดการ ซ่อมแซม และบำรุงรักษาสื่อการเรียนให้เป็นระบบ ขาดการประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ขาดการประสานงานเพื่อขอความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากชุมชน ขาดแหล่งการเรียนรู้ บรรยากาศไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่า ปัจจัยการบริหารมีอิทธิพลต่อการบริหารหลักสูตรในสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับจุดประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัยนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีวิธีการและขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 116 โรงเรียน ประชากรทั้งสิ้น 3,648 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 116 คน ครูผู้สอน จำนวน 2,170 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,362 คน ดังตารางที่ 3.1.1

ตารางที่ 3.1 จำนวนของประชากร

ลำดับ	อำเภอ	จำนวน สถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	คณะกรรมการ บริหารสถานศึกษา
1	อำเภอลาดหลุมแก้ว	26	26	346	276
2	อำเภอสสามโคก	24	24	224	246
3	อำเภอเมืองปทุมธานี	29	29	811	375
4	อำเภอคลองหลวง	37	37	789	465
	รวม	116	116	2,170	1,362

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

2.กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำนวน 464 คน จาก 116 โรงเรียน โดยมีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 116 คน ให้ผู้บริหารทุกคนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำนวน 232 คน โรงเรียนละ 2 คน ได้มาโดยสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลาก

2.3 คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำนวน 116 คน ได้มาโดยสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลาก ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 จำนวนของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูล	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	116	116
2. ครูผู้สอน	2,170	214
3. คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา	1,362	134
รวม	3,648	464

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ในการปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นครอบคลุมปัจจัยทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านการสอน ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ และด้านชุมชนและผู้ปกครอง แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบลิเคอร์ท (Likert Scale) ซึ่งแต่ละระดับให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	สภาพที่ปรากฏในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	สภาพที่ปรากฏในระดับมาก

3	หมายถึง	สภาพที่ปรากฏในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	สภาพที่ปรากฏในระดับน้อย
1	หมายถึง	สภาพที่ปรากฏในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างครอบคลุมกระบวนการบริหาร หลักสูตร 7 กระบวนการ คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตร) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน การประเมินและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบ ลิเคอร์ท (Likert Scale) ซึ่งแต่ละระดับให้คะแนนดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจแก้ไข เนื้อหา จำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน

3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

3.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประนอม พันธุ์ไสว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

3.3 นายเสรี ปัญจภูมิ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ (คศ.3) โรงเรียนวัดบ่อทอง

ตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและกำหนดเกณฑ์ในการตรวจพิจารณาข้อคำถามดังนี้

ให้คะแนน +1 ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์

ให้คะแนน 0 ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์

ให้คะแนน -1 ผู้เชี่ยวชาญแน่ใจคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาถ้าข้อความใดมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่าข้อความนั้นมีความเที่ยงตรงและค่า IOC = 0.97

$$\text{นำค่าที่ได้มาแทนค่าในสูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดย IOC = ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความและวัตถุประสงค์

$\sum R$ = ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3.4 นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 10 คน ครูผู้สอน 10 คน และคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน 10 คน

3.5 นำแบบสอบถามจากการทดลองใช้มาคำนวณหาความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ Cronbach's Alpha โดยดำเนินการวิเคราะห์แยกเป็นรายด้าน และโดยรวมทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้

แยกเป็นรายด้าน

- ด้านผู้บริหาร	ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.691
- ด้านการสอน	ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.801
- ด้านงบประมาณ	ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.774
- ด้านวัสดุหลักสูตร	ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.540
- ด้านอาคารสถานที่	ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.757
- ด้านชุมชนและผู้ปกครอง	ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.646
โดยรวมทั้งฉบับ	ได้ค่าความเชื่อมั่น	0.933

3.6 ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์

3.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้เป็นหน่วยของกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย
3. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองบางส่วนและส่งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปยังผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้เป็นหน่วยของกลุ่มตัวอย่าง พร้อมด้วยแบบสอบถามเพื่อการวิจัยและรายนามของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละสถานศึกษา ซึ่งได้จากขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และซองเปล่าติดแสตมป์จำหน่ายซองถึงผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์
4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับส่งกลับคืนทางไปรษณีย์ โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 - 30 ธันวาคม พ.ศ. 2552 รวมเป็นเวลา 30 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยกำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความเรียบร้อย ความถูกต้องสมบูรณ์ในทุกคำตอบแล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์
2. ดำเนินการวิเคราะห์จากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้คำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) จำแนกตามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และตอนที่ 3 เกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100) สูตรการคำนวณ

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่ม

n แทน จำนวนประชากร

และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) (Standard Deviation) SD. ใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 100)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$SD = S = \sqrt{\frac{\sum_{i=1}^N (X_i - \bar{X})^2}{N}}$$

เมื่อ S คือค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

X คือค่าของข้อมูลแต่ละตัวหรือจุดกึ่งกลางชั้นแต่ละตัว

$\bar{X}$ คือค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

N คือจำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

จำแนกเป็นรายด้านและโดยภาพรวม แล้วนำค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตนะ, 2550 : 69) แล้วแปลความหมาย ได้ดังนี้

ก. ปัจจัยการบริหาร

4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพที่ปรากฏในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพที่ปรากฏในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพที่ปรากฏในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพที่ปรากฏในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพที่ปรากฏในระดับน้อยที่สุด

ข. กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

4.การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ซึ่งคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

1. สัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ r_{xy}	เป็น ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
$\sum X$	เป็น ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1 (X)
$\sum Y$	เป็น ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2 (Y)
$\sum XY$	เป็น ผลรวมของผลคูณระหว่างข้อมูลตัวแปรที่ 1 และ 2
$\sum X^2$	เป็น ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1
$\sum Y^2$	เป็น ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2
N	เป็น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

แล้วนำค่าที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์วิริยะ, 2544 : 316) แล้วแปลความหมาย ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.71–1.00	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.31–0.70	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.01–0.30	หมายถึง	มีความสัมพันธ์กันต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .00	หมายถึง	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สำหรับทิศทางความสัมพันธ์ พิจารณาโดย ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นลบ แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทางลบหรือทิศทางตรงกันข้าม ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) มีค่าเป็นบวก แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในทางบวกหรือทิศทางเดียวกัน

5. วิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise) จากสมการ

$$\hat{Y} = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + \dots + b_kx_k$$

เมื่อ $\hat{Y}$	แทน	คะแนนพยากรณ์ของตัวเกณฑ์ (ตัวแปรตาม)
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์
$b_1, b_2, \dots, b_k$	แทน	น้ำหนักคะแนนหรือสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ ตัวที่ 1 ถึง ตัวที่ k ตามลำดับ
$X_1, X_2, \dots, X_k$	แทน	คะแนนของตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ) ตัวที่ 1 ถึง ตัวที่ k ตามลำดับ
k	แทน	จำนวนตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนดสัญลักษณ์และตัวแปรที่ใช้ศึกษาดังนี้

$\bar{X}$	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
X1	หมายถึง	ปัจจัยการบริหารด้านผู้บริหาร
X2	หมายถึง	ปัจจัยการบริหารด้านการสอน
X3	หมายถึง	ปัจจัยการบริหารด้านงบประมาณ
X4	หมายถึง	ปัจจัยการบริหารด้านวัสดุหลักสูตร
X5	หมายถึง	ปัจจัยการบริหารด้านอาคารสถานที่
X6	หมายถึง	ปัจจัยการบริหารด้านชุมชนและผู้ปกครอง
Xtot	หมายถึง	ปัจจัยการบริหารรวม
Y1	หมายถึง	ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา
Y2	หมายถึง	ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
Y3	หมายถึง	ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
Y4	หมายถึง	ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร
Y5	หมายถึง	ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล
Y6	หมายถึง	ด้านการสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน
Y7	หมายถึง	ด้านการประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
Ytot	หมายถึง	กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
r	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (ค่าอำนาจการพยากรณ์)

Adjusted R² หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่เปลี่ยนจากเดิมเมื่อเพิ่มตัวแปรอิสระทีละตัว

SE.B หมายถึง ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐานของสมการถดถอย

b หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ

β (Beta) หมายถึง ค่ามาตรฐานสัมประสิทธิ์การถดถอย

$\hat{Y}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้รับจากสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$Z_{\hat{Y}}$ หมายถึง ค่าเฉลี่ยกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้รับจากสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาณี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 464 ชุด มาดำเนินการวิเคราะห์แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ตอนที่ 2 ระดับของปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาณี เขต 1

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาณี เขต 1

ตอนที่ 4 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาณี เขต 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาณี เขต 1 จำนวน 464 คน ซึ่งจำแนกตามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ดังแสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลส่วนตัว

สถานภาพ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		กรรมการสถานศึกษา		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.เพศ								
1.1 ชาย	89	76.70	71	30.60	76	65.50	236	50.90
1.2 หญิง	27	23.30	161	69.40	40	34.50	228	49.10
รวม	116	100.00	232	100.00	116	100.00	464	100.00
2.อายุ								
2.1 20 - 30 ปี	0	0.00	35	15.10	1	0.90	36	7.80
2.2 31 - 40 ปี	7	6.00	51	22.00	23	19.80	81	17.50
2.3 41 - 50 ปี	54	46.60	78	33.60	37	31.90	169	36.40
2.4 50 ปีขึ้นไป	55	47.40	68	29.30	55	47.40	178	38.40
รวม	116	100.00	232	100.00	116	100.00	464	100.00
3.ระดับการศึกษา								
3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0.00	1	0.43	73	62.90	74	15.90
3.2 ปริญญาตรี	20	17.20	172	74.13	40	34.50	232	50.00
3.3 ปริญญาโท	96	82.8	59	25.44	3	2.60	158	34.10
3.4 ปริญญาเอก	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
รวม	116	100.00	232	100.00	116	100.00	464	100.00

ตารางที่ 4.1 จำนวน ร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลส่วนตัว (ต่อ)

สถานภาพ	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน		คณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4.ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน								
4.1 ไม่เกิน 5 ปี	4	3.40	35	15.10	43	37.07	82	17.70
4.2 6-10 ปี	6	5.20	34	14.65	33	28.45	73	15.70
4.3 11-15 ปี	11	9.50	18	7.75	20	17.24	49	10.60
4.4 16-20 ปี	29	25.00	31	13.40	10	8.62	70	15.10
4.5 20 ปีขึ้นไป	66	56.90	114	49.10	10	8.62	190	40.90
รวม	116	100.00	232	100.00	116	100.00	464	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเป็นชาย ร้อยละ 50.90 หญิงร้อยละ 49.10 ส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 38.40 รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี ร้อยละ 36.40 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือมีการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 34.10 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 40.90 รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 17.70

ตอนที่ 2 ระดับของปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ปัจจัยการบริหาร 6 ด้าน ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านผู้บริหาร
- 1.2 ด้านการสอน
- 1.3 ด้านงบประมาณ

1.4ด้านวัสดุหลักสูตร

1.5ด้านอาคารสถานที่

1.6ด้านชุมชนและผู้ปกครอง

การวิเคราะห์ระดับของปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ดังรายละเอียดผลการวิเคราะห์ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารด้านผู้บริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านผู้บริหาร	$\bar{X}$	S.D	ระดับสภาพ ที่ปรากฏ
1. ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา	4.39	0.63	มาก
2. ผู้บริหารมีการประชุมชี้แจงหรือฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร	4.20	0.70	มาก
3. ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน	4.25	0.66	มาก
4. ผู้บริหารเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดทำและการใช้หลักสูตร	4.31	0.68	มาก
5. ผู้บริหารเป็นผู้นำในการสนับสนุนช่วยเหลือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร	4.35	0.66	มาก
รวมด้านผู้บริหาร	4.30	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ปัจจัยการบริหารด้านผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีสภาพที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.30$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อปรากฏในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยประเด็นที่ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}= 4.39$, S.D. = 0.63) มีสภาพที่ปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารเป็นผู้นำในการ

สนับสนุนช่วยเหลือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.66) มีสภาพที่ปรากฏมาก ส่วนประเด็นที่ผู้บริหารมีการประชุมชี้แจงหรือฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.70) มีสภาพที่ปรากฏน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารด้านครูผู้สอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านครูผู้สอน	$\bar{X}$	S.D	ระดับสภาพที่ปรากฏ
1. ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมการสอนให้เหมาะสม	4.28	0.66	มาก
2. ครูผู้สอนใช้สื่อการสอน นวัตกรรม เทคนิคการสอน แหล่งการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย	4.28	0.68	มาก
3. ครูผู้สอนแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	4.32	0.69	มาก
4. ครูผู้สอนแสวงหาความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่ครู	4.36	0.67	มาก
5. ครูผู้สอนความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ของครู	4.22	0.69	มาก
รวมด้านครูผู้สอน	4.29	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ปัจจัยการบริหารด้านครูผู้สอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พื้นฐาน โดยภาพรวมมีสภาพที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อปรากฏในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยประเด็นที่ครูผู้สอนแสวงหาความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่ครู ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.67) มีสภาพที่ปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือ ครูผู้สอนแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.69) ส่วน

ประเด็นที่ครูผู้สอนความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ของครู ($\bar{X}=4.22$, S.D. = 0.69) มีสภาพที่ปรากฏน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารด้านงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านงบประมาณ	$\bar{X}$	S.D	ระดับสภาพที่ปรากฏ
1. โรงเรียนมีการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ	4.30	0.63	มาก
2. โรงเรียนมีวิธีการจัดสรรและใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมตามจุดประสงค์ของหลักสูตร	4.31	0.64	มาก
3. โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนต่อไป	4.31	0.64	มาก
4. ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเงินของโรงเรียนสามารถจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับแผนการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.28	0.66	มาก
5. ผู้บริหาร ครู มีบทบาทสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ และดำเนินการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ	4.23	0.66	มาก
รวมด้านงบประมาณ	4.28	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ปัจจัยการบริหารด้านงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีสภาพที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อปรากฏในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยประเด็นที่โรงเรียนมีวิธีการจัดสรรและใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมตามจุดประสงค์ของหลักสูตร และ โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณเพื่อเป็น

ข้อมูลในการวางแผนต่อไป ($\bar{X}=4.31, S.D. = 0.64$) มีสภาพที่ปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ($\bar{X}=4.30, S.D. = 0.63$) ส่วนประเด็นที่ผู้บริหาร ครู มีบทบาทสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ และดำเนินการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ ($\bar{X}=4.23, S.D. = 0.66$) มีสภาพที่ปรากฏน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารด้านวัสดุหลักสูตรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านวัสดุหลักสูตร	$\bar{X}$	S.D	ระดับสภาพที่ปรากฏ
1. โรงเรียนมีการสำรวจความต้องการของครูในด้านเอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบ และวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร	4.27	0.64	มาก
2. โรงเรียนให้บริการยืม แลกเปลี่ยนเอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบและวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร	4.12	0.64	มาก
3. โรงเรียนมีการจัดเก็บ ดูแล ซ่อมแซมเอกสารแบบเรียนของครูเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบและวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดี	4.09	0.66	มาก
รวมด้านวัสดุหลักสูตร	4.16	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ปัจจัยการบริหารด้านวัสดุหลักสูตรของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีสภาพที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.16, S.D. = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อปรากฏในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยประเด็นที่โรงเรียนมีการสำรวจความต้องการของครูในด้านเอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบ และวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร ($\bar{X} = 4.27, S.D. = 0.64$) มีสภาพที่ปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนให้บริการยืม แลกเปลี่ยนเอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบและวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร ($\bar{X}=4.12, S.D. = 0.64$) ส่วนประเด็นที่โรงเรียนมีการจัดเก็บ ดูแล ซ่อมแซมเอกสารแบบเรียนของครูเรียน

คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบและวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพใ้การใช้การได้ดี ($\bar{X}=4.09$, S.D. = 0.66) มีสภาพที่ปรากฏน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารด้านอาคารสถานที่ ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายพุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านอาคารสถานที่	$\bar{X}$	S.D	ระดับสภาพที่ปรากฏ
1. โรงเรียนมีการวางแผนใช้อาคาร สถานที่ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า	4.22	0.69	มาก
2. โรงเรียนจัดกิจกรรมดูแลรักษาความสะอาด อาคาร สถานที่ ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพร้อมใช้งาน	4.25	0.66	มาก
3. โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการใช้อาคาร สถานที่	4.22	0.67	มาก
รวมด้านอาคารสถานที่	4.23	0.59	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ปัจจัยการบริหารด้านอาคารสถานที่ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายพุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีสภาพที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อปรากฏในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยประเด็นที่โรงเรียนจัดกิจกรรมดูแลรักษาความสะอาด อาคาร สถานที่ ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพร้อมใช้งาน ($\bar{X}=4.25$, S.D. = 0.66) มีสภาพที่ปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือ โรงเรียนมีการวางแผนใช้อาคาร สถานที่ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า ($\bar{X}= 4.22$, S.D. = 0.69) และ โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการใช้อาคาร สถานที่ ($\bar{X}= 4.22$, S.D. = 0.67)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหารด้านชุมชนและผู้ปกครอง ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านชุมชนและผู้ปกครอง	$\bar{X}$	S.D	ระดับสภาพที่ปรากฏ
1. โรงเรียนประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร	4.08	0.67	มาก
2. โรงเรียนประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาแก่ปกครองนักเรียนก่อนดำเนินการใช้หลักสูตร	4.06	0.70	มาก
3. โรงเรียนให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนในลักษณะวิทยากรภายนอก	4.12	0.67	มาก
4. โรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชน	4.12	0.69	มาก
5. โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับบุคลากรในชุมชน	4.09	0.68	มาก
รวมด้านชุมชนและผู้ปกครอง	4.09	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ปัจจัยการบริหารด้านชุมชนและผู้ปกครองของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีสภาพที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อปรากฏในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยประเด็นที่โรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.69) และโรงเรียนให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนในลักษณะวิทยากรภายนอก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.67) มีสภาพที่ปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับบุคลากรในชุมชน ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.68) ส่วนประเด็นที่โรงเรียนประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาแก่ปกครองนักเรียนก่อนดำเนินการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.70) มีสภาพที่ปรากฏน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการบริหาร โดยภาพรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัจจัยการบริหาร	$\bar{X}$	S.D	ระดับสภาพที่ปรากฏ
1. ด้านผู้บริหาร (X1)	4.30	0.55	มาก
2. ด้านครูผู้สอน (X2)	4.29	0.54	มาก
3. ด้านงบประมาณ (X3)	4.28	0.53	มาก
4. ด้านวัสดุหลักสูตร (X4)	4.16	0.55	มาก
5. ด้านอาคารสถานที่ (X5)	4.23	0.59	มาก
6. ด้านชุมชนและผู้ปกครอง (X6)	4.09	0.55	มาก
รวม	4.23	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีสภาพที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกข้อปรากฏในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 ด้านแรก คือด้านผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.55) มีสภาพที่ปรากฏมาก รองลงมาคือ ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.54) และด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.53) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือด้านชุมชนและผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.09$, S.D. = 0.55)

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	4.16	0.57	มาก
2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.25	0.57	มาก
3. ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.17	0.54	มาก
4. ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร	4.14	0.60	มาก
5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล	4.10	0.55	มาก
6. ด้านสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน	4.04	0.66	มาก
7. ด้านการประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.17	0.59	มาก
รวม (Y)	4.14	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีสภาพที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.14$, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกข้อปรากฏอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 ด้านแรก คือด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.57) มีสภาพที่ปรากฏมาก รองลงมาคือ ด้านการประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=4.17$, S.D. = 0.59) และด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.54) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือด้านสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.66)

ตอนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้ค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment of correlation coefficient) แล้วนำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวแปร	การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา Y1	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา Y2	การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา Y3	การดำเนินการบริหารหลักสูตร Y4	การนิเทศกำกับติดตามและประเมินผล Y5	สรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน Y6	การประเมินผลและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา Y7	กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร Ytot
ด้านผู้บริหาร X1	.316**	.525**	-.012	-.056	-.072	-.043	-.014	.163**
ด้านครูผู้สอน X2	.237**	.286**	.088	.053	.043	.013	.031	.170**
ด้านงบประมาณ X3	.292**	.634**	-.032	-.058	-.101*	-.064	-.025	.165**
ด้านวัสดุหลักสูตร X4	.268**	.595**	.002	-.058	-.042	-.037	.012	.180**
ด้านอาคารสถานที่ X5	.409**	.318**	-.039	-.025	-.063	-.028	.051	.159**
ด้านชุมชนและผู้ปกครอง X6	.487**	.235**	.056	.055	-.002	.017	.068	.218**
ปัจจัยการบริหาร Xtot	.431**	.547**	.026	-.015	-.055	-.028	.028	.227**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม พบว่า ปัจจัยการบริหารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.159 ถึง 0.227 โดยปัจจัยการบริหาร

บริหารด้านชุมชนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด รองลงมาปัจจัยการบริหารด้านวัสดุหลักสูตร

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัจจัยการบริหาร ทั้ง 6 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.159 ถึง 0.227 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านงบประมาณ (X3) กับ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (Y2) ($r = 0.634$) รองลงมาคือ ด้านวัสดุหลักสูตร (X4) กับ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (Y2) ($r = 0.595$) ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ด้านครูผู้สอน (X2) กับ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา (Y1) ($r = 0.237$)

ตารางที่ 4.11 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัจจัยการบริหาร	กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา		
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	ระดับความสัมพันธ์	ทิศทางความสัมพันธ์
1. ด้านผู้บริหาร (X1)	.572**	ปานกลาง	ทางบวก
2. ด้านครูผู้สอน (X2)	.220**	ต่ำ	ทางบวก
3. ด้านงบประมาณ (X3)	.288**	ต่ำ	ทางบวก
4. ด้านวัสดุหลักสูตร (X4)	.805**	สูง	ทางบวก
5. ด้านอาคารสถานที่ (X5)	.444**	ต่ำ	ทางบวก
6. ด้านชุมชนและผู้ปกครอง (X6)	.907**	สูง	ทางบวก
รวม	.273**	ต่ำ	ทางบวก

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับต่ำทางบวกใน ($r = .273$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ในแต่ละปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูง 2 ด้าน มีความสัมพันธ์ในระดับปาน

กลาง 1 ด้าน มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ 3 ด้าน โดยด้านที่มีค่าความสัมพันธ์กันสูงที่สุด คือ ด้านชุมชน และผู้ปกครอง ($r = .907$) รองลงมา คือ ด้านวัสดุหลักสูตร ($r = .805$) และด้านผู้บริหาร ($r = .572$)

ตอนที่ 4 ปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

การวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยการบริหารทั้ง 6 ตัวจะทำหน้าที่เป็นตัวแปรอิสระ ในขณะที่กระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นตัวแปรตาม และวิเคราะห์โดยใช้การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise) ซึ่งก่อนจะดำเนินการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความเป็นอิสระต่อกันระหว่างองค์ประกอบของปัจจัยการบริหารทั้ง 6 ตัวแปรเพื่อป้องกันภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ดังผลวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ที่แสดงในตารางที่ 4.12 ดังนี้

ตารางที่ 4.12 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกตามลำดับการเข้าสมการ	b	Std. Error	β	t	P
1. ด้านผู้บริหาร (X1)	-0.205	.083	-.295	-2.48**	.014
2. ด้านการสอน (X2)	-.006	.045	-.007	-.136	.892
3. ด้านงบประมาณ (X3)	.021	.038	.023	.540	.590
4. ด้านวัสดุหลักสูตร (X4)	.131	.067	.348	3.25**	.001
5. ด้านอาคารสถานที่ (X5)	.047	.038	.029	-.015	.000
6. ด้านชุมชนและผู้ปกครอง (X6)	.148	.033	.257	4.43**	.000
ค่าคงที่ (Constant)	3.45	.132		26.118**	.000
R Square = 0.074 Adjusted R Square = 0.068 Std. Error of the Estimate = 0.413					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ปัจจัยการบริหารทั้ง 3 ด้าน ส่งผลต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านชุมชนและผู้ปกครอง (X6) ด้านวัสดุหลักสูตร (X4) และด้านผู้บริหาร (X1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square = 0.074) แสดงว่าปัจจัยการบริหารด้านชุมชนและผู้ปกครอง ด้านวัสดุหลักสูตร และด้านผู้บริหาร สามารถทำนายกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ร้อยละ 7.4

ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 4.12 สามารถนำค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (b) และสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (β) เขียนเป็นสมการทำนายกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

สมการความถดถอยเชิงพหุ

$$\hat{Y} = 3.45 + 0.148 (X6) + 0.131 (X4) + (-0.205)(X1)$$

หรือ สมการความถดถอยเชิงพหุมาตรฐาน

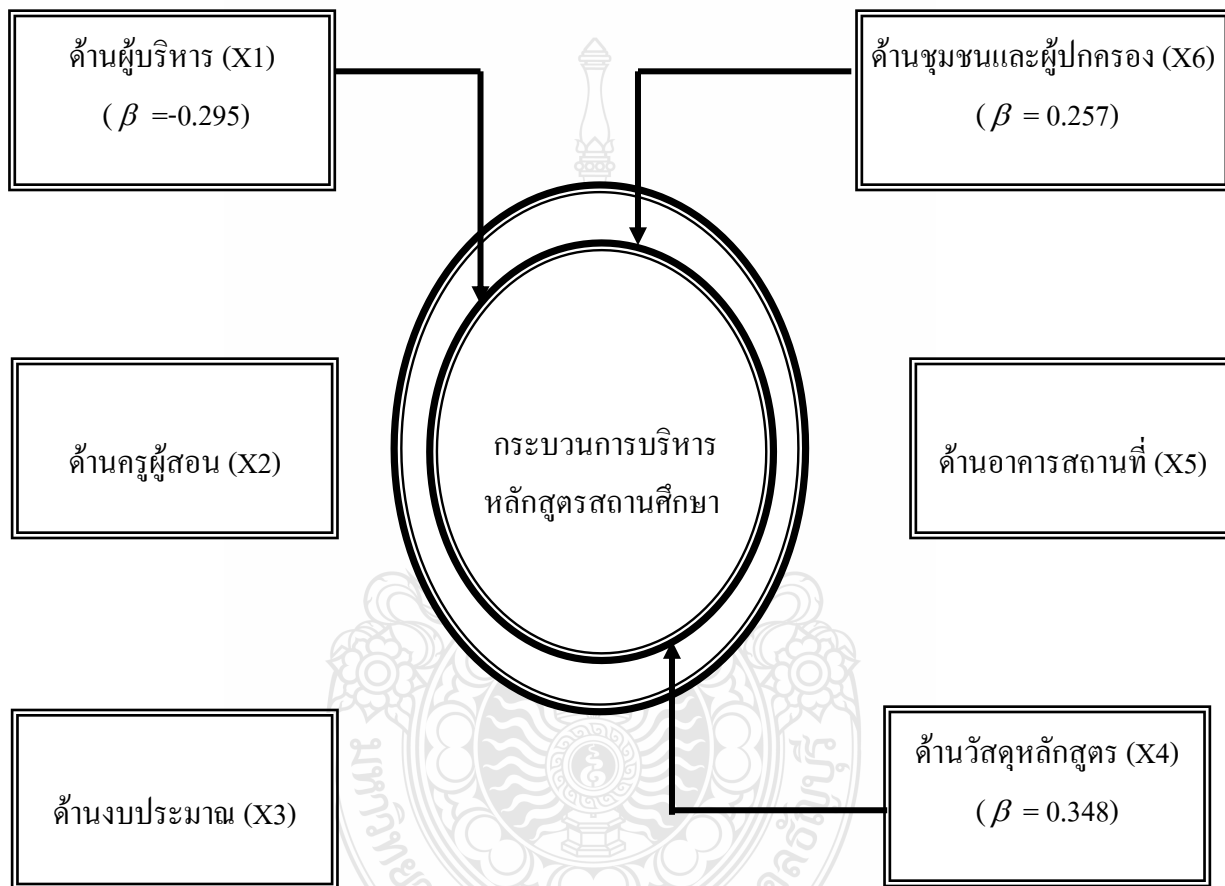
$$Z_{\hat{Y}} = 0.257(X6) + 0.348 (X4) + (-.295)(X1)$$

จากสมการความถดถอยเชิงพหุข้างต้น สามารถแปลความหมายได้ดังนี้

1. ถ้าตัวแปรด้านชุมชนและผู้ปกครอง(X6) มีหน่วยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพิ่มขึ้น 0.148 หน่วย โดยให้ตัวแปรตัวอื่นๆ มีค่าคงที่
2. ถ้าตัวแปรด้านอาคารสถานที่ (X4) มีหน่วยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพิ่มขึ้น 0.131 หน่วย โดยให้ตัวแปรตัวอื่นๆ มีค่าคงที่
3. ถ้าตัวแปรด้านค่านงบประมาณ (X1) มีหน่วยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพิ่มขึ้น -0.205 หน่วย โดยให้ตัวแปรตัวอื่นๆ มีค่าคงที่

อีกทั้งสามารถนำเสนอผลการวิเคราะห์ด้วยภาพที่แสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ดังภาพประกอบที่ 4.1 ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากภาพประกอบที่ 4.1 พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 เรียงตามลำดับความสำคัญคือ ด้านชุมชนและผู้ปกครอง ($\beta = 0.257$) วัสดุหลักสูตร (X4) ($\beta = 0.348$) ด้านผู้บริหาร (X1) ($\beta = -0.295$)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาพอสรุปได้ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1
2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1
3. ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 116 โรงเรียน ประชากรทั้งสิ้น 3,648 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีเขต 1 จำนวน 464 คน จาก 116 โรงเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 116 คน ครูผู้สอน จำนวน 232 คน และกรรมการบริหารสถานศึกษา จำนวน 116 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ในการปฏิบัติงาน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นครอบคลุมปัจจัยทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านผู้บริหาร ด้านการสอน ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ และด้านชุมชนและผู้ปกครอง แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างครอบคลุมกระบวนการบริหารหลักสูตร 7 กระบวนการ คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตร) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ทำการตรวจสอบแล้วจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นผู้วิจัยจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง แต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 45 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.967 จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้คำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยการบริหารและกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. การวิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยคำนวณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

4. วิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise) จากสมการ $Y = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4$

สรุปผลการวิจัย

1.สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยเป็นชาย ร้อยละ 50.90 หญิงร้อยละ 49.10 ส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 38.40 รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี ร้อยละ 36.40 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 50.00 รองลงมาคือมีการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 34.10 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 40.90 รองลงมาคือมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ไม่เกิน 5 ปี ร้อยละ 17.70

2.ระดับของปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมมีสภาพที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23, S.D. = 0.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกข้อปรากฏในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 ด้านแรก คือด้านผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.30, S.D. = 0.55$) มีสภาพที่ปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านครูผู้สอน ($\bar{X} = 4.29, S.D. = 0.54$) และด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.28, S.D. = 0.53$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านชุมชนและผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.09, S.D. = 0.55$)

3.ระดับของกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีสภาพที่ปรากฏอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14, S.D. = 0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านปรากฏในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด 3 ด้านแรก คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.25, S.D. = 0.57$) มีสภาพที่ปรากฏมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.59$) และด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.54$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน ($\bar{X} = 4.04, S.D. = 0.66$)

4.ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันระดับต่ำทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยการบริหารด้านชุมชนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด รองลงมาปัจจัยการบริหารด้านวัสดุหลักสูตร และพบว่าปัจจัยการบริหาร ทั้ง 6 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.159 ถึง 0.227 โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ด้านงบประมาณ (X3) กับ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (Y2) ($r = 0.634$) รองลงมาคือ ด้านวัสดุหลักสูตร (X4) กับ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา (Y2) ($r = 0.595$)

ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันต่ำสุด คือ ด้านครูผู้สอน (X2) กับ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา (Y1) ($r = 0.237$)

5.ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเมื่อได้ดำเนินการตรวจสอบความเป็นอิสระต่อกันระหว่างตัวแปรที่เป็นปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรอิสระทั้ง 6 ตัว มาวิเคราะห์ความแปรปรวนและวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise) ผลวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยการบริหารทั้ง 3 ด้าน ส่งผลต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านชุมชนและผู้ปกครอง (X6) ด้านวัสดุหลักสูตร (X4) และด้านผู้บริหาร (X1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square = 0.074) แสดงว่าปัจจัยการบริหารด้านชุมชนและผู้ปกครอง ด้านวัสดุหลักสูตร และด้านผู้บริหาร สามารถทำนายกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ 7.4 %

สมการความถดถอยเชิงพหุ

$$\hat{Y} = 3.45 + 0.148 (X6) + 0.131 (X4) + (-0.205)(X1)$$

หรือ สมการความถดถอยเชิงพหุมาตรฐาน

$$Z_{\hat{Y}} = 0.257(X6) + 0.348 (X4) + (-.295)(X1)$$

จากสมการความถดถอยเชิงพหุข้างต้น สามารถแปลความหมายได้ดังนี้

1. ถ้าตัวแปรด้านชุมชนและผู้ปกครอง(X6) มีหน่วยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพิ่มขึ้น 0.148 หน่วย โดยให้ตัวแปรตัวอื่นๆ มีค่าคงที่
2. ถ้าตัวแปรด้านอาคารสถานที่ (X4) มีหน่วยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพิ่มขึ้น 0.131 หน่วย โดยให้ตัวแปรตัวอื่นๆ มีค่าคงที่
3. ถ้าตัวแปรด้านด้านงบประมาณ (X1) มีหน่วยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะทำให้กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 เพิ่มขึ้น -0.205 หน่วย โดยให้ตัวแปรตัวอื่นๆ มีค่าคงที่

การอภิปรายผล

จากผลการศึกษาสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1.จากการศึกษาระดับปัจจัยการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกข้อปรากฏในระดับมากเช่นเดียวกัน โดยมีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คือ ด้านผู้บริหาร รองลงมาคือ ด้านครูผู้สอน และด้านงบประมาณ ตามลำดับ เป็นการสนับสนุนให้เป็นที่ประจักษ์ว่า โรงเรียนหากขาดแคลนปัจจัยสำคัญไม่ว่าจะเป็นด้านผู้บริหาร ครูผู้สอน และด้านงบประมาณ ซึ่งทำให้การดำเนินงานตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบกับปัญหาอุปสรรค ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารี สีบานเย็น. (2540, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษาที่ 1

2.จากการศึกษาระดับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาด้าน ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล และด้านสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญธรรม แก้วสาร (2539) ที่พบว่า การบริหารหลักสูตรด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของมาติน เสงตระกุล (2539) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้จะเป็นเพราะจังหวัดปทุมธานี ได้จัดอบรมสัมมนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและให้ความรู้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอนในเรื่องการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ซึ่งในการอบรมสัมมนา มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และได้้นำความคิดเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตร รวมถึงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานีอยู่ตลอดเวลา

3.ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ปัจจัยการบริหารด้านที่มีค่าความสัมพันธ์กันสูงที่สุด คือ ปัจจัยการบริหารด้านชุมชนและผู้ปกครอง รองลงมาปัจจัยการบริหารด้านวัสดุหลักสูตร ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์สามารถเปลี่ยนแปลงปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน

4. ผลจากการศึกษาปัจจัยที่สามารถทำนายและพยากรณ์การปฏิบัติตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 พบว่า ปัจจัยการบริหาร 3 ด้าน ส่งผลต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านชุมชนและผู้ปกครอง ด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านครูผู้สอน และสามารถทำนายกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยการบริหาร ด้านชุมชนและผู้ปกครอง ด้านวัสดุหลักสูตร และด้านผู้บริหาร กับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน พบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดที่ถูกเลือกเข้ามาก่อนคือ ด้านชุมชนและผู้ปกครอง เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ คือ ด้านวัสดุหลักสูตร พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเพิ่มตัวพยากรณ์ คือ ด้านผู้บริหาร พบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น ค่าสหสัมพันธ์ปัจจัยการบริหารกับกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 เรียงลำดับตัวแปรที่ส่งผลดีที่สุด ได้แก่ ด้านชุมชนและผู้ปกครอง ด้านวัสดุหลักสูตร และด้านผู้บริหาร ตัวแปรทั้ง 3 ตัวสามารถทำนายกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้ 7.4 %

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปปฏิบัติ

- 1.1 ผลการวิจัยนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น
- 1.2 นำไปใช้เป็นข้อตระหนักให้ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องพยายามพัฒนาปัจจัยด้านต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาผลของการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษากับคุณภาพของผู้เรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1
- 2.2 ควรศึกษาการวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

- 2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดปทุมธานีหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ เช่น เทศบาล กรุงเทพมหานคร หรือเมืองพัทยา
- 2.4 ควรศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 และ เขต 2

บรรณานุกรม

- กรมสามัญศึกษา. (2532). **เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2532**. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา.
- กรมวิชาการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____(2545). **แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : สำนักงานทดสอบทางการศึกษา.
- _____(2545ก). **แนวทางการจัดทำหลักสูตรการศึกษา**. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- _____(2545ข). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____(2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช.
- _____(2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การ สีน้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ.).
- _____(2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2540). **หลักสูตรและการพัฒนา**. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กิติมา ปรีดีติลล. (2532). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- กิ่งดาว หวังร่วมกลาง. (2547). **กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนเครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา**. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.ถ่ายเอกสาร
- จุไรรัตน์ สุดรุ่ง. (2538). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนที่ได้รับรางวัลพระราชทานในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : นีลพอยท์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อลีนเพรส.
- ฉวีวรรณ ศรีชัยรัตน์. (2536). ปัจจัยบ่งชี้ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น
ในโรงเรียนร่วมพัฒนาการใช้หลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2544). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ชัยวัฒน์ ตระกูลสุนทร. (2528). ความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและประสิทธิภาพใน
การบริหารงานในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษาบัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- คุณหญิง พงศ์ศาสตร์. (2532). การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ดำรงค์ เหมือนประสพ. (2545). การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนำร่อง
และโรงเรียนเครือข่าย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 6.
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา) . มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
ถ่ายเอกสาร.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2545). ปทานุกรมหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ธารอักษร.
- ทัศนีย์ สุขเมธี. (2535). หลักสูตรและการจัดการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูธนบุรี.
- ธารง บัวศรี. (2532). หลักสูตรและการออกแบบและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- นวลลออ พลรักษา. (2547). สภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนนำร่องและโรงเรียนเครือข่าย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นุดา นามแก้ว. (2549). ปัญหาและแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) . มหาวิทยาลัย
ราชภัฏลำปาง.
- นัฐธิดา แดงใหญ่. (2542). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญ
ศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีทาสาน.
- _____ (2546). การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร. กรุงเทพฯ : สุวีทาสาน.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- บั้งอร ทองประเสริฐ. (2548). องค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนแกนนำการใช้หลักสูตร จังหวัดนครปฐม.
ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ค.ม.(หลักสูตรและการนิเทศ). มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.
- ปฤถุ นันทวงศ์ และ ไพโรจน์ คิ้ววิเศษ. (2543). หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา :
สถาบันราชภัฏสงขลา.
- ปริญญา วงศ์สุขสิน. (2547). ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน
เครือข่ายการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในจังหวัดนครราชสีมา. ครุศาสตร์
มหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. ถ่ายเอกสาร
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). การบริหารงานวิชาการ. ฉบับปรับปรุง 200 กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริม
กรุงเทพ.
- _____ (2546). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- พิชัย ธีรานนท์. (2546). การเตรียมความพร้อมการบริหาร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิทักษ์ แก้วในเมฆ. (2550). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาตรัง. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พุดพิงศ์ แสงฤทธิ์. (2547). การบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของโรงเรียนเครือข่าย
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ. ปริญญานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ค.ม.(การ
บริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. ถ่ายเอกสาร.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และวิบูลย์ ไตวณะบุตร. (2542). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มนนิภา ชุตินุตร. (2538). แนวทางการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นไปใช้ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- มาลินี จุฑะรพ. (2537). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.
- รุจิรี ภู่อาระ. (2545). การพัฒนาหลักสูตร : ตามแนวปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : บิ๊ก พอยท์.
- รุ่ง พูลสวัสดิ์. (ม.ป.ป.). หลักการบริหารการศึกษาในโรงเรียน. ม.ป.ป.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ดิสคัฟเวอรี.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2550). สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา. กทม.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2545). การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด
- วิชัย ประสิทธิ์วิฑูมิเวชช์. (2542). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อที่ท้องถิ่น.(พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : บริษัทเซ็นเตอร์ ดิสคัฟเวอรี.
- ศกาวรรณ บุญสร้างสม. (2534). ผลสัมฤทธิ์วิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2533 ของโรงเรียนในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริพร พึ่งเพชร. (2531). การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มวิชาทักษะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (ม.ป.ป.) หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : มิตรภาพ การพิมพ์และสตีวดี โอ.
- สวัสดิ์ สุวรรณอักษร. (พฤศจิกายน 2532). “ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองสารพัฒนาหลักสูตร. สุริย์รัตน์ คำฟอย. (2549). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสามารถในการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จังหวัดนครนายก. สารนิพนธ์ กศม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เสาวภาคย์ แผลมเพ็ชร. (2545). การพัฒนาความพร้อมของสถานศึกษาและศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี. ปริญญาบัตร การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544). กรุงเทพฯ : กองทุนวิจัยแห่งชาติขั้นครู. _____ (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : พริกหวานกราฟฟิค
- _____ (2545ข) ชุดฝึกอบรมการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). กรุงเทพฯ : เสนาธรรม.
- สำนักงานกฤษฎีกา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- ลำลี รักสุทธิ. (2544). เทคนิควิธีการเขียนหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เรืองแสงการพิมพ์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Atjonen, Pavi Marritta.(1994). “The local Curriculum an object and instrument in the administrative and pedagogical development of the school system : experiences and options of primary School teacher regarding the design implementation and development of local curriculum.

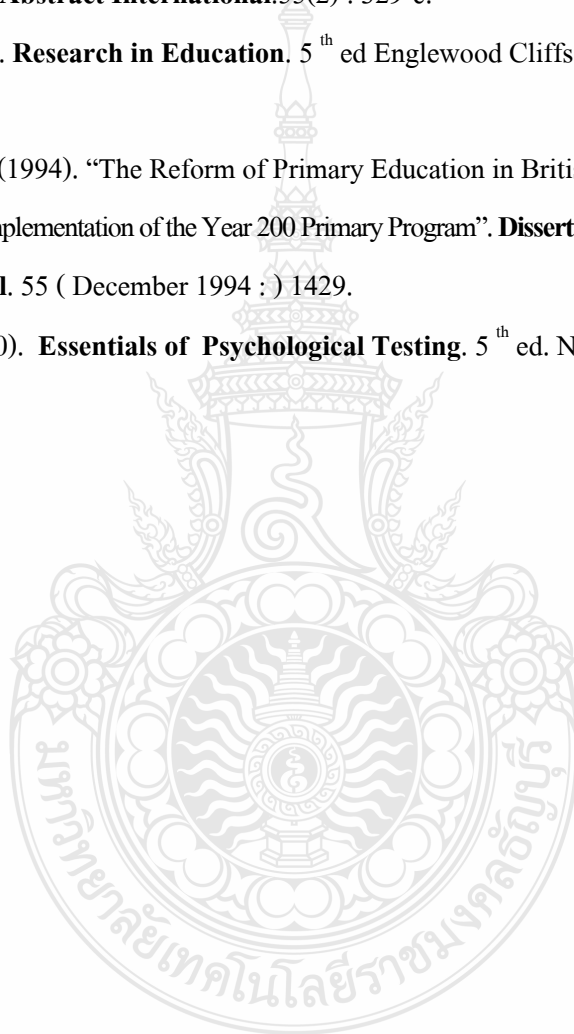
Dissertation Abstract International.55(2) : 329-c.

Best , John W. (1986). **Research in Education.** 5th ed Englewood Cliffs,New Jersey : Prentice Hall.

Brook.K.J.December (1994). “The Reform of Primary Education in British : Teacher ’s Perceptions of the Initial Implementation of the Year 200 Primary Program”. **Dissertation Abstracts**

International. 55 (December 1994 :) 1429.

Cronbach, Lee J.(1990). **Essentials of Psychological Testing.** 5th ed. New York : Harper Coilins Publisher.

ภาคผนวก

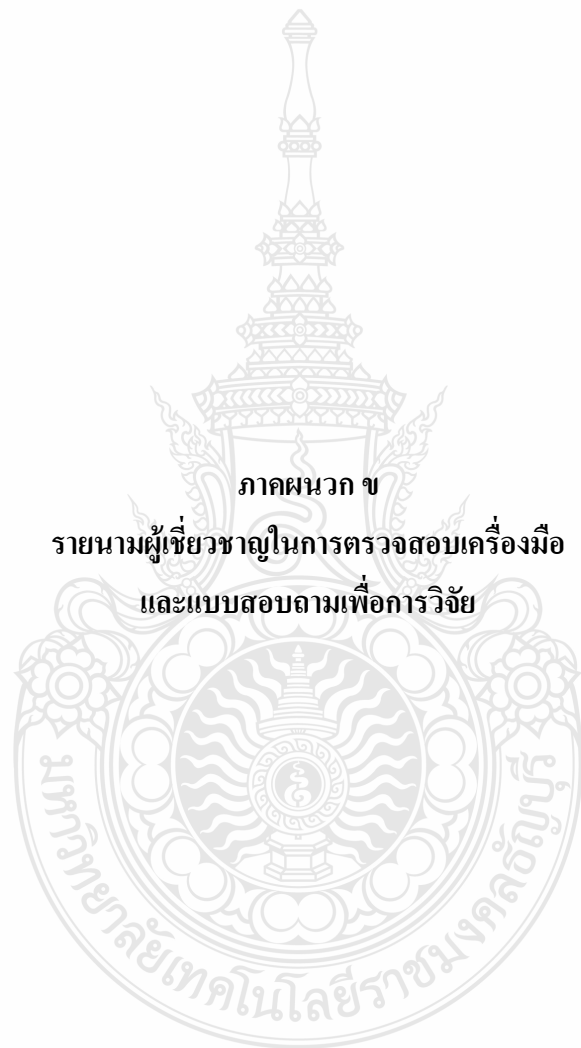

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ
และแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง

ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

2. ผศ.ประนอม พันธุ์ไสว

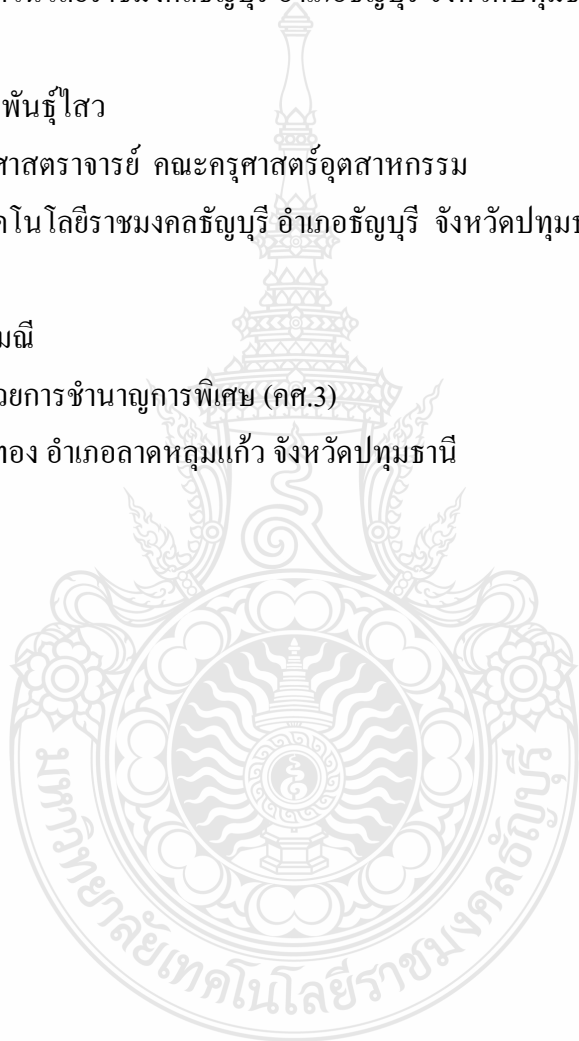
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

3. นายเสรี ปัญจฉนิ

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ (คศ.3)

โรงเรียนวัดบ่อทอง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

แบบฟอร์มประเมินแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาข้อคำถามจากแบบสอบถามแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ที่ท่านพิจารณาตามความเหมาะสม โดยที่

ให้คะแนนเท่ากับ +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นมีความเหมาะสม

ให้คะแนนเท่ากับ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นมีความเหมาะสมหรือไม่

ให้คะแนนเท่ากับ -1 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นไม่มีความเหมาะสม

ตอนที่ 1

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่ตรงกับภาพของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
+1	0	-1	IOC	แปลผล
3	-	-	1.00	ใช้ได้

2. อายุ

20 – 30 ปี

31 – 40 ปี

41 – 50 ปี

50 ปีขึ้นไป

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
+1	0	-1	IOC	แปลผล
3	-	-	1.00	ใช้ได้

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
+1	0	-1	IOC	แปลผล
3	-	-	1.00	ใช้ได้

4. ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน

- ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน
 คณะกรรมการสถานศึกษา

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
+1	0	-1	IOC	แปลผล
3	-	-	1.00	ใช้ได้

5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

- ไม่เกิน 5 ปี 6-10 ปี
 11 – 15 ปี 16 – 20 ปี
 20 ปีขึ้นไป

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ				
+1	0	-1	IOC	แปลผล
3	-	-	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
ให้คะแนนเท่ากับ +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นมีความเหมาะสม
ให้คะแนนเท่ากับ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นมีความเหมาะสมหรือไม่
ให้คะแนนเท่ากับ -1 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นไม่มีความเหมาะสม

ข้อที่	รายการ	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน รวม	IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. ด้านผู้บริหาร							
1.1	ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตร สถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
1.2	ผู้บริหารมีการประชุมชี้แจงหรือฝึกอบรม บุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตร	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
1.3	ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอนแก่ครูและบุคลากรใน โรงเรียน	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
1.4	ผู้บริหารเป็นผู้นำในการประสานความ ร่วมมือระหว่างครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดทำ และการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
1.5	ผู้บริหารเป็นผู้นำในการสนับสนุนช่วยเหลือการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมาย ของหลักสูตร	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้

ข้อที่	รายการ	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน รวม	IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
2. ด้านครูผู้สอน							
2.1	ครูผู้สอนมีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำ แผนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมการสอนให้ เหมาะสม	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
2.2	ครูผู้สอนใช้สื่อการสอน นวัตกรรม เทคนิค การสอน แหล่งการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
2.3	ครูผู้สอนแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและใช้ นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
2.4	ครูผู้สอนแสวงหาความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่ครู	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
2.5	ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและ ประสบการณ์ของครู	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
3.ด้านงบประมาณ							
3.1	โรงเรียนมีการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อ ควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงิน นอกงบประมาณ	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
3.2	โรงเรียนมีวิธีการจัดสรรและใช้จ่ายเงิน งบประมาณและเงินนอกงบประมาณให้มี ความยืดหยุ่นและเหมาะสม ตามจุดประสงค์ ของหลักสูตร	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
3.3	โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลการใช้เงิน งบประมาณและเงินนอกงบประมาณ เพื่อ เป็นข้อมูลในการวางแผนต่อไป	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้

ข้อที่	รายการ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
3.4	ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเงินของโรงเรียนสามารถจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับแผนการเรียนการสอน แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
3.5	ผู้บริหาร ครู มีบทบาทสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ และดำเนินการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
4. ด้านวัสดุหลักสูตร							
4.1	โรงเรียนมีการสำรวจความต้องการของครูในด้านเอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบ และวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
4.2	โรงเรียนให้บริการยืม แลกเปลี่ยนเอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบและวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
4.3	โรงเรียนมีการจัดเก็บ ดูแล ซ่อมแซมเอกสารแบบเรียนของผู้เรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบและวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดี	0	+1	+1	+2	0.66	ใช้ได้
5.ด้านอาคารสถานที่							
5.1	โรงเรียนมีการวางแผนใช้อาคาร สถานที่ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้

ข้อที่	รายการ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
5.2	โรงเรียนจัดกิจกรรมดูแลรักษาความสะอาดอาคาร สถานที่ ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพร้อมใช้งาน	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
5.3	โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการใช้อาคาร สถานที่	0	+1	+1	+2	0.66	ใช้ได้
6. ด้านชุมชนและผู้ปกครอง							
6.1	โรงเรียนประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
6.2	โรงเรียนประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาแก่ปกครองนักเรียนก่อนดำเนินการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
6.3	โรงเรียนให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนในลักษณะวิทยากรภายนอก	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
6.5	โรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชน	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
6.6	โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับบุคลากรในชุมชน	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้

ข้อเสนอแนะ.....
.....
.....

ตอนที่ 3

กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้
 ให้คะแนนเท่ากับ +1 แบบสอบถามความคิดเห็นมีความเหมาะสม
 ให้คะแนนเท่ากับ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นมีความเหมาะสมหรือไม่
 ให้คะแนนเท่ากับ -1 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามความคิดเห็นไม่มีความเหมาะสม

ข้อที่	รายการ	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน รวม	IOC	สรุป
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ภารกิจที่ 1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา							
1.1	มีข้อมูลแสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
1.2	มีเอกสารหลักฐานเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
1.3	มีคณะทำงานที่รับผิดชอบการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
1.4	มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและงานบริหารวิชาการตามหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
1.5	มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ทราบบ	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้

ข้อที่	รายการ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC	สรุป
ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา							
2.1	มีกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
2.2	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
2.3	มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละช่วงชั้นและสัดส่วนเวลาเรียน	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
2.4	มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
2.5	มีคำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา							
3.1	มีเอกสารหลักฐาน การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
3.2	มีการจัดทำสาระการเรียนรู้ รายวิชา และกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ และความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
3.3	มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิด และสรุปเป็นองค์ความรู้และแนวคิดของตนเอง	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
3.4	มีแผนงาน/โครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนับสนุนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามหลักการของศาสนา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้

ข้อที่	รายการ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC	สรุป
3.5	มีสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ เพียงพอตามความเหมาะสมของสถานศึกษาและชุมชน	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา)							
4.1	มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
4.2	มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้การประเมินภายนอกมีความสมบูรณ์ที่สุด	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
4.3	มีการรายงานผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล							
5.1	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
5.2	มีแผนงาน/โครงการนิเทศ ติดตาม กำกับในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
5.3	มีเอกสารหลักฐานการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
5.4	มีเอกสารรายงานการนิเทศ	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
5.5	มีระบบการประเมินผลตามสภาพจริงและมีวิธีการที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน							
6.1	มีการรายงานผลการใช้หลักสูตรต่อผู้เกี่ยวข้องและชุมชนตามระยะเวลาที่กำหนด	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
6.2	มีการรายงานผลการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา	0	+1	+1	+2	0.66	ใช้ได้

	รายการ	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนนรวม	IOC	สรุป
ภารกิจที่ 7 การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา							
7.1	มีการนำข้อมูลและปัญหาไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้
7.2	มีการจัดทำหลักสูตรควบคู่กับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	0	+1	+1	+2	0.66	ใช้ได้
7.3	มีการนำผลข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	+1	+1	+1	+3	1	ใช้ได้

ข้อเสนอแนะ.....
 .....
 .....

การคำนวณหาค่า IOC ของแบบสอบถาม

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ΣR	$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$
ข้อมูลทั่วไป					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00
ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ด้านผู้บริหาร					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00
ด้านครูผู้สอน					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00
ด้านงบประมาณ					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ΣR	$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$
ด้านวัสดุหลักสูตร					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	0	1	1	2	0.66
ด้านอาคารสถานที่					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	0	1	1	2	0.66
ด้านชุมชนและผู้ปกครอง					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00
กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
ภารกิจที่ 1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00
ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3	ΣR	$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$
ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00
ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา)					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล					
1	1	1	1	3	1.00
2	1	1	1	3	1.00
3	1	1	1	3	1.00
4	1	1	1	3	1.00
5	1	1	1	3	1.00
ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน					
1	1	1	1	3	1.00
2	0	1	1	2	0.66
ภารกิจที่ 7 การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
1	1	1	1	3	1.00
2	0	1	1	2	0.66
3	1	1	1	3	1.00

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผู้ตอบ
2. แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1
3. แบบสอบถามมี จำนวน 1 ฉบับ 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1
ตอนที่ 3 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1
4. โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง คำตอบของท่านจะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด แต่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1 ในโอกาสต่อไป ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นางสาวนิตยา กาญจนารักษ์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทมาณี เขต 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

สถานภาพ	สำหรับผู้วิจัย
1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	☐ 1
2. อายุ ☐ 20 – 30 ปี ☐ 31 – 40 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ 50 ปีขึ้นไป	☐ 2
3. ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก	☐ 3
4. ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูผู้สอน ☐ คณะกรรมการสถานศึกษา	☐ 4
5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ☐ ไม่เกิน 5 ปี ☐ 6 – 10 ปี ☐ 11 – 15 ปี ☐ 16 – 20 ปี ☐ 20 ปีขึ้นไป	☐ 5

ตอนที่ 2 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านว่า สถานศึกษา
 ชั้นพื้นฐานของท่านมีสภาพที่ปรากฏในแต่ละประเด็นมากน้อยเพียงใด

- 5 = สภาพที่ปรากฏ ในระดับมากที่สุด
- 4 = สภาพที่ปรากฏ ในระดับมาก
- 3 = สภาพที่ปรากฏ ในระดับปานกลาง
- 2 = สภาพที่ปรากฏ ในระดับน้อย
- 1 = สภาพที่ปรากฏ ในระดับน้อยที่สุด

	รายการ	สภาพที่ปรากฏ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
1.ด้านผู้บริหาร							
1.1	ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของ หลักสูตรสถานศึกษา						
1.2	ผู้บริหารมีการประชุมชี้แจงหรือ ฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนให้มี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร						
1.3	ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับ การจัดการเรียนการสอนแก่ครูและ บุคลากรในโรงเรียน						
1.4	ผู้บริหารเป็นผู้นำในการประสานความ ร่วมมือระหว่างครูผู้สอนเกี่ยวกับการ จัดทำและการใช้หลักสูตร						
1.5	ผู้บริหารเป็นผู้นำในการสนับสนุนช่วยเหลือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ จุดหมายของหลักสูตร						

	รายการ	สภาพที่ปรากฏ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
2.ด้านครูผู้สอน							
2.1	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมการสอนให้เหมาะสม						
2.2	ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอน นวัตกรรม เทคนิคการสอน แหล่งการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย						
2.3	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน						
2.4	ผู้บริหารสนับสนุนและให้โอกาสในการแสวงหาความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่ครู						
2.5	ผู้บริหารมอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ของครู						
3. ด้านงบประมาณ							
3.1	โรงเรียนมีการจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ						
3.2	โรงเรียนมีวิธีการจัดสรรและใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมตามจุดประสงค์ของหลักสูตร						
3.3	โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนต่อไป						

	รายการ	สภาพที่ปรากฏ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
3.4	ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเงินของโรงเรียนสามารถจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับแผนการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้						
3.5	ผู้บริหาร ครู มีบทบาทสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ และดำเนินการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ						
4. ด้านวัสดุหลักสูตร							
4.1	โรงเรียนมีการสำรวจความต้องการของครูในด้านเอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบ และวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร						
4.2	โรงเรียนให้บริการยืม แลกเปลี่ยน เอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบและวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร						
4.3	โรงเรียนมีการจัดเก็บ ดูแล ซ่อมแซม เอกสารแบบเรียนของผู้เรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบและวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี						
5.ด้านอาคารสถานที่							
5.1	โรงเรียนมีการวางแผนใช้อาคาร สถานที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า						

	รายการ	สภาพที่ปรากฏ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
5.2	โรงเรียนจัดกิจกรรมดูแลรักษาความสะอาด อาคาร สถานที่ ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพร้อมใช้งาน						
5.3	โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการใช้อาคาร สถานที่						
6. ด้านชุมชนและผู้ปกครอง							
6.1	โรงเรียนประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร						
6.2	โรงเรียนประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาแก่ผู้ปกครองนักเรียนก่อนดำเนินการ ใช้หลักสูตร						
6.3	โรงเรียนให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนในลักษณะวิทยากรภายนอก						
6.4	โรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชน						
6.5	โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับบุคลากรในชุมชน						

ตอนที่ 3 กระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง รายการต่อไปนี้เป็นกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องระดับการปฏิบัติตามสภาพที่ปรากฏจริงในสถานศึกษาของท่าน

- 5 = มีระดับการปฏิบัติ ในระดับมากที่สุด
- 4 = มีระดับการปฏิบัติ ในระดับมาก
- 3 = มีระดับการปฏิบัติ ในระดับปานกลาง
- 2 = มีระดับการปฏิบัติ ในระดับน้อย
- 1 = มีระดับการปฏิบัติ ในระดับน้อยที่สุด

	รายการ	ระดับการปฏิบัติ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
ภารกิจที่ 1 ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา							
1.1	มีข้อมูลแสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง						
1.2	มีเอกสารหลักฐานเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา						
1.3	มีคณะทำงานที่รับผิดชอบการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
1.4	มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและงานบริหารวิชาการตามหลักสูตรสถานศึกษา						
1.5	มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนทราบ						

	รายการ	ระดับการปฏิบัติ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา							
2.1	มีกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษา						
2.2	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการจัด การศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของ สถานศึกษา						
2.3	มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของ แต่ละช่วงชั้นและสัดส่วนเวลาเรียน						
2.4	มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการ เรียนรู้รายปีหรือรายภาค						
2.5	มีคำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้						
ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา							
3.1	มีเอกสารหลักฐาน การทำความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
3.2	มีการจัดทำสาระการเรียนรู้ รายวิชา และ กิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความ ถนัด ความสนใจ และความสามารถของ ผู้เรียน						
3.3	มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนลงมือ ปฏิบัติ คิด และสรุปเป็นองค์ความรู้และ แนวคิดของตนเอง						
3.4	มีแผนงาน/โครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่สนับสนุนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักการของศาสนา						

	รายการ	ระดับการปฏิบัติ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
3.5	มีสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ เพียงพอ ตามความเหมาะสมของสถานศึกษาและ ชุมชน						
ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา)							
4.1	มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ						
4.2	มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้การประเมิน ภายนอกมีความสมบูรณ์ที่สุด						
4.3	มีการรายงานผลการจัดการศึกษาตาม หลักสูตรสถานศึกษา						
ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล							
5.1	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน สถานศึกษา						
5.2	มีแผนงาน/โครงการนิเทศ ติดตาม กำกับใน สถานศึกษา						
5.3	มีเอกสารหลักฐานการดำเนินการบริหาร จัดการหลักสูตรสถานศึกษา						
5.4	มีเอกสารรายงานการนิเทศ						
5.5	มีระบบการประเมินผลตามสภาพจริง และมีวิธีการที่หลากหลาย						
ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน							
6.1	มีการรายงานผลการใช้หลักสูตรต่อ ผู้เกี่ยวข้องและชุมชนตามระยะเวลาที่ กำหนด						

	รายการ	ระดับการปฏิบัติ					ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		5	4	3	2	1	
6.2	มีการรายงานผลการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา						
ภารกิจที่ 7 การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา							
7.1	มีการนำข้อมูลและปัญหาไปใช้เป็นพื้นฐาน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
7.2	มีการจัดทำหลักสูตรควบคู่กับ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา						
7.3	มีการนำผลข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้ เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและ พัฒนากระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น						

คำถามปัจจัยการบริหาร

1. ด้านผู้บริหาร

- 1.1 ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2 ผู้บริหารมีการประชุมชี้แจงหรือฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
- 1.3 ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน
- 1.4 ผู้บริหารเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดทำและการใช้หลักสูตร
- 1.5 ผู้บริหารเป็นผู้นำในการสนับสนุนช่วยเหลือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร

2. ด้านครูผู้สอน

- 2.1 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมการสอนให้เหมาะสม
- 2.2 ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอน นวัตกรรม เทคนิคการสอน แหล่งการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย
- 2.3 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.4 ผู้บริหารสนับสนุนและให้โอกาสในการแสวงหาความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่ครู
- 2.5 ผู้บริหารมอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ของครู

3. ด้านงบประมาณ

- 3.1 โรงเรียนมีการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ
- 3.2 โรงเรียนมีวิธีการจัดสรรและใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมตามจุดประสงค์ของหลักสูตร
- 3.3 โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนต่อไป
- 3.4 ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเงินของโรงเรียนสามารถจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับแผนการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 3.5 ผู้บริหาร ครู มีบทบาทสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ และดำเนินการใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ

4. ด้านวัสดุหลักสูตร

4.1 โรงเรียนมีการสำรวจความต้องการของครูในด้านเอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบ และวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร

4.2 โรงเรียนให้บริการยืม แลกเปลี่ยนเอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบและวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร

4.3 โรงเรียนมีการจัดเก็บ ดูแล ซ่อมแซมเอกสารแบบเรียนของผู้เรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบและวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี

5. ด้านอาคารสถานที่

5.1 โรงเรียนมีการวางแผนใช้อาคาร สถานที่ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

5.2 โรงเรียนจัดกิจกรรมดูแลรักษาความสะอาด อาคาร สถานที่ ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพร้อมใช้งาน

5.3 โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการใช้อาคาร สถานที่

6. ด้านชุมชนและผู้ปกครอง

6.1 โรงเรียนประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร

6.2 โรงเรียนประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาแก่ผู้ปกครองนักเรียนก่อนดำเนินการใช้หลักสูตร

6.3 โรงเรียนให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนในลักษณะวิทยากรภายนอก

6.4 โรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชน

6.5 โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับบุคลากรในชุมชน

ตารางที่ 3.3.2 ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยการบริหาร

ตัวแปร	Cronbach 's Alpha	จำนวนคำถาม
ปัจจัยด้านผู้บริหาร	0.691	5
ปัจจัยด้านการสอน	0.801	5
ปัจจัยด้านงบประมาณ	0.774	5
ปัจจัยด้านวัสดุหลักสูตร	0.540	3
ปัจจัยด้านอาคารสถานที่	0.757	3
ปัจจัยด้านชุมชนและผู้ปกครอง	0.646	5

จากการวิเคราะห์ตัวแปรต้นปัจจัยการบริหาร ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.691 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับพอใช้ ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยด้านการสอน จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.801 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับมาก ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยด้านงบประมาณ จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.774 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับปานกลาง ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยด้านวัสดุหลักสูตร จำนวน 3 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.540 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับพอใช้ ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยด้านอาคารสถานที่ จำนวน 3 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.757 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับปานกลาง ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยด้านชุมชนและผู้ปกครอง จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.646 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับพอใช้ ดังนั้นสรุปได้ว่าค่าของตัวแปรปัจจัยการบริหารมีความน่าเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ในการศึกษาขั้นต่อไปได้

คำถามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

- 1.1 มีข้อมูลแสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 มีเอกสารหลักฐานเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.3 มีคณะทำงานที่รับผิดชอบการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.4 มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและงานบริหารวิชาการตามหลักสูตร

สถานศึกษา

- 1.5 มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนทราบ

2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

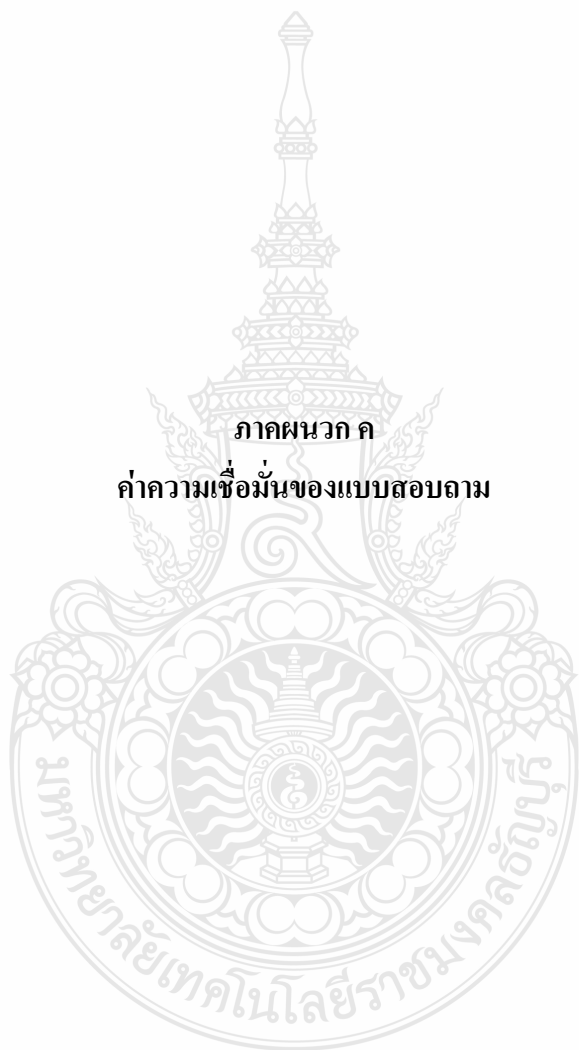
- 2.1 มีกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา

- 2.2 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา
- 2.3 มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละช่วงชั้นและสัดส่วนเวลาเรียน
- 2.4 มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค
- 2.5 มีคำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้
3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
  - 3.1 มีเอกสารหลักฐาน การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.2 มีการจัดทำสาระการเรียนรู้ รายวิชา และกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน
  - 3.3 มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิด และสรุปเป็นองค์ความรู้และแนวคิดของตนเอง
  - 3.4 มีแผนงาน/โครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนับสนุนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามหลักการของศาสนา
  - 3.5 มีสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ เพียงพอตามความเหมาะสมของสถานศึกษาและชุมชน
4. การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา)
  - 4.1 มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ
  - 4.2 มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้การประเมินภายนอกมีความสมบูรณ์ที่สุด
  - 4.3 มีการรายงานผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา
5. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล
  - 5.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา
  - 5.2 มีแผนงาน/โครงการนิเทศ ติดตาม กำกับ ในสถานศึกษา
  - 5.3 มีเอกสารหลักฐานการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
  - 5.4 มีเอกสารรายงานการนิเทศ
  - 5.5 มีระบบการประเมินผลตามสภาพจริงและมีวิธีการที่หลากหลาย
6. การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน
  - 6.1 มีการรายงานผลการใช้หลักสูตรต่อผู้เกี่ยวข้องและชุมชนตามระยะเวลาที่กำหนด
  - 6.2 มีการรายงานผลการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา
7. การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  - 7.1 มีการนำข้อมูลและปัญหาไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 7.2 มีการจัดทำหลักสูตรควบคู่กับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
  - 7.3 มีการนำผลข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 3.3.3 ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ตัวแปร	Cronbach 's Alpha	จำนวนคำถาม
ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	0.763	5
การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	0.708	5
การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	0.952	5
การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา)	0.920	3
การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล	0.924	5
การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน	0.807	2
การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	0.945	3

จากการวิเคราะห์ตัวแปรตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.763 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับปานกลาง ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.708 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับปานกลาง ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.952 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับสูงมาก ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา) จำนวน 3 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.920 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับสูงมาก ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.924 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับสูงมาก ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน จำนวน 2 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.807 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับมาก ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 3 คำถามมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.945 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับสูงมาก ดังนั้นสรุปได้ว่าค่าของตัวแปรปัจจัยการบริหารมีความน่าเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ในการศึกษาขั้นต่อไปได้

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Variables	Cronbach Alpha	Standardized item Alpha
ตัวแปรต้น		
X1	.691	.692
X2	.801	.799
X3	.774	.779
X4	.540	.533
X5	.757	.761
X6	.646	.642
Xtotal	.933	.937
ตัวแปรตาม		
Y1	.763	.732
Y2	.708	.648
Y3	.952	.952
Y4	.920	.921
Y5	.924	.925
Y6	.807	.807
Y7	.945	.945
Ytotal	.723	.736

คำถามปัจจัยการบริหาร

1. ด้านผู้บริหาร

- 1.1 ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2 ผู้บริหารมีการประชุมชี้แจงหรือฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
- 1.3 ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน
- 1.4 ผู้บริหารเป็นผู้นำในการประสานความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดทำและการใช้หลักสูตร
- 1.5 ผู้บริหารเป็นผู้นำในการสนับสนุนช่วยเหลือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตร

2. ด้านครูผู้สอน

- 2.1 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูมีการวิเคราะห์หลักสูตร จัดทำแผนการเรียนรู้ เพื่อเตรียมการสอนให้เหมาะสม
- 2.2 ผู้บริหารสนับสนุนให้ครูใช้สื่อการสอน นวัตกรรม เทคนิคการสอน แหล่งการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย
- 2.3 ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและใช้นวัตกรรมใหม่ ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.4 ผู้บริหารสนับสนุนและให้โอกาสในการแสวงหาความก้าวหน้าในวิชาชีพแก่ครู
- 2.5 ผู้บริหารมอบหมายงานที่ตรงกับความรู้ ความสามารถ ทักษะและประสบการณ์ของครู

3. ด้านงบประมาณ

- 3.1 โรงเรียนมีการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ
- 3.2 โรงเรียนมีวิธีการจัดสรรและใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณให้มีความยืดหยุ่นและเหมาะสมตามจุดประสงค์ของหลักสูตร
- 3.3 โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนต่อไป
- 3.4 ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเงินของโรงเรียนสามารถจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับแผนการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
- 3.5 ผู้บริหาร ครู มีบทบาทสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ และดำเนินการใช้จ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ

4. ด้านวัสดุหลักสูตร

4.1 โรงเรียนมีการสำรวจความต้องการของครูในด้านเอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบ และวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร

4.2 โรงเรียนให้บริการยืม แลกเปลี่ยนเอกสารแบบเรียนของนักเรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบและวัสดุอุปกรณ์หลักสูตร

4.3 โรงเรียนมีการจัดเก็บ ดูแล ซ่อมแซมเอกสารแบบเรียนของผู้เรียน คู่มือครู หนังสืออ่านประกอบและวัสดุอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี

5. ด้านอาคารสถานที่

5.1 โรงเรียนมีการวางแผนใช้อาคาร สถานที่ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า

5.2 โรงเรียนจัดกิจกรรมดูแลรักษาความสะอาด อาคาร สถานที่ ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพร้อมใช้งาน

5.3 โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการใช้อาคาร สถานที่

6. ด้านชุมชนและผู้ปกครอง

6.1 โรงเรียนประชุมชี้แจงให้ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร

6.2 โรงเรียนประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาแก่ผู้ปกครองนักเรียนก่อนดำเนินการใช้หลักสูตร

6.3 โรงเรียนให้บุคลากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่ผู้เรียนในลักษณะวิทยากรภายนอก

6.4 โรงเรียนส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชน

6.5 โรงเรียนจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ศึกษาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับบุคลากรในชุมชน

ตารางที่ 3.3.2 ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยการบริหาร

ตัวแปร	Cronbach 's Alpha	จำนวนคำถาม
ปัจจัยด้านผู้บริหาร	0.691	5
ปัจจัยด้านการสอน	0.801	5
ปัจจัยด้านงบประมาณ	0.774	5
ปัจจัยด้านวัสดุหลักสูตร	0.540	3
ปัจจัยด้านอาคารสถานที่	0.757	3
ปัจจัยด้านชุมชนและผู้ปกครอง	0.646	5

จากการวิเคราะห์ตัวแปรต้นปัจจัยการบริหาร ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยด้านผู้บริหาร จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.691 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับพอใช้ ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยด้านการสอน จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.801 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับมาก ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยด้านงบประมาณ จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.774 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับปานกลาง ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยด้านวัสดุหลักสูตร จำนวน 3 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.540 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับพอใช้ ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยด้านอาคารสถานที่ จำนวน 3 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.757 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับปานกลาง ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรปัจจัยด้านชุมชนและผู้ปกครอง จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.646 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับพอใช้ ดังนั้นสรุปได้ว่าค่าของตัวแปรปัจจัยการบริหารมีความน่าเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ในการศึกษาขั้นต่อไปได้

คำถามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา

- 1.1 มีข้อมูลแสดงความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 1.2 มีเอกสารหลักฐานเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.3 มีคณะทำงานที่รับผิดชอบการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.4 มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาและงานบริหารวิชาการตามหลักสูตร

สถานศึกษา

- 1.5 มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนทราบ

2. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

- 2.1 มีกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา

- 2.2 มีการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา
- 2.3 มีโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละช่วงชั้นและสัดส่วนเวลาเรียน
- 2.4 มีผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้รายปีหรือรายภาค
- 2.5 มีคำอธิบายรายวิชาและหน่วยการเรียนรู้
3. การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
  - 3.1 มีเอกสารหลักฐาน การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.2 มีการจัดทำสาระการเรียนรู้ รายวิชา และกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน
  - 3.3 มีการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ คิด และสรุปเป็นองค์ความรู้และแนวคิดของตนเอง
  - 3.4 มีแผนงาน/โครงการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สนับสนุนส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามหลักการของศาสนา
  - 3.5 มีสื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ เพียงพอตามความเหมาะสมของสถานศึกษาและชุมชน
4. การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา)
  - 4.1 มีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ
  - 4.2 มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้การประเมินภายนอกมีความสมบูรณ์ที่สุด
  - 4.3 มีการรายงานผลการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา
5. การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล
  - 5.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา
  - 5.2 มีแผนงาน/โครงการนิเทศ ติดตาม กำกับ ในสถานศึกษา
  - 5.3 มีเอกสารหลักฐานการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา
  - 5.4 มีเอกสารรายงานการนิเทศ
  - 5.5 มีระบบการประเมินผลตามสภาพจริงและมีวิธีการที่หลากหลาย
6. การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน
  - 6.1 มีการรายงานผลการใช้หลักสูตรต่อผู้เกี่ยวข้องและชุมชนตามระยะเวลาที่กำหนด
  - 6.2 มีการรายงานผลการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา
7. การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
  - 7.1 มีการนำข้อมูลและปัญหาไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
  - 7.2 มีการจัดทำหลักสูตรควบคู่กับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
  - 7.3 มีการนำผลข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 3.3.3 ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

ตัวแปร	Cronbach 's Alpha	จำนวนคำถาม
ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	0.763	5
การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	0.708	5
การวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	0.952	5
การดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา)	0.920	3
การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล	0.924	5
การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน	0.807	2
การประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	0.945	3

จากการวิเคราะห์ตัวแปรตามกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.763 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับปานกลาง ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.708 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับปานกลาง ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.952 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับสูงมาก ค่าความเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การใช้หลักสูตรสถานศึกษา) จำนวน 3 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.920 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับสูงมาก ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล จำนวน 5 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.924 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับสูงมาก ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการสรุปผลการดำเนินงานและการรายงาน จำนวน 2 คำถาม มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.807 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับมาก ค่าความน่าเชื่อถือได้ของตัวแปรด้านการประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 3 คำถามมีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.945 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ระดับสูงมาก ดังนั้นสรุปได้ว่าค่าของตัวแปรปัจจัยการบริหารมีความน่าเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ในการศึกษาขั้นต่อไปได้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางสาวนิตยา กาญจนารักษ์
วันเดือนปีเกิด	15 พฤศจิกายน 2515
ภูมิลำเนา	อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	21 หมู่ 2 ตำบลนาเว อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช รหัสไปรษณีย์ 80260
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านไสโคกเกาะ อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2535	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนเจริญมิตรพาณิชย์การ ตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2541	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประวัติการทำงาน	2548 – 2553 องค์การบริหารส่วนตำบลคูขวาง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี 2553 – ปัจจุบัน องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโพธิ์ ตำบลทุ่งโพธิ์ อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

